

Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība

(mācību palīgmateriāls)

Mācību palīgmateriāls ir vērsts uz nodarbināto drošības un veselības aizsardzības uzlabošanu un darba vides sakārtošanu atbilstoši darba aizsardzības un darba tiesību prasībām. Dotajā palīgmateriālā ir ietverta informācija par:

1. Nozarē notikušo nelaimes gadījumu darbā un arodslimību statistiskie dati;
2. Nelaimes gadījumi darbā un arodslimības, to galvenie cēloņi;
3. Praktiski piemēri par nozares uzņēmumos notikušo nelaimes gadījumu izmeklēšanas kārtību un specifiku;
4. Nozarē izmantotās tehnoloģijas, specifiskie darbi, t.sk. izmantojamās bīstamās iekārtas un darba aprīkojums, drošības prasības aprīkojumam;
5. Darba aizsardzības sistēmas organizācija nozares uzņēmumā;
6. Darba vides riski nozarē, to samazināšanas un novēršanas organizatoriskie un tehniskie pasākumi;
7. Darba vides risku novērtēšana nozarē. Darba aizsardzības pasākuma plāna izstrāde, darba vides laboratoriskie mērījumi nozarē un nepieciešamo darba vides faktoru laboratorisko mērījumu noteikšanas metodika;
8. Individuālie aizsardzības līdzekļi nozarē, to veidi un raksturlielumi, izvēle, lietošana, uzglabāšana un pārbaude;
9. Drošības zīmes un to lietošana;
10. Obligātās veselības pārbaudes un to organizēšanas kārtība, kaitīgo darba vides faktoru noteikšana;
11. Apmācības prasības nozarē;
12. Specifiskās ugunsdrošības prasības un praktiskie piemēri;
13. Rīcība ārkārtas situācijā un tās organizēšana nozarē.

Teorijas noslēgumā ir iespēja novērtēt darba aizsardzības situāciju un iespējamos riskus konkrētajā nozarē ar praktiskiem darba uzdevumiem un testiem, kā arī informatīvi plakāti saistošajā nozarē.

Specializēto darba aizsardzības apmācību programmu mācību metodiskais palīgmateriāls

RISKI UN TO NOVĒRŠANA

LAUKSAIMNIECĪBA

MEŽSAIMNIECĪBA

ZIVSAIMNIECĪBA

Valsts darba inspekcija

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

LAUKSAIMNIECĪBAS, MEŽSAIMNIECĪBAS UN ZIVJSAIMNIECĪBAS NOZARĒ PASTĀVOŠIE DARBA VIDES RISKI, TO NOVĒRŠANAS UN SAMAZINĀŠANAS PASĀKUMI

NOZARI REGULĒJOŠIE TIESĪBU AKTI

- 20.06.2001. likums "Darba aizsardzības likums"
- 20.06.2001. likums "Darba likums"
- 24.09.1998. likums "Par bīstamo iekārtu tehnisko uzraudzību"
- 10.08.2010. MK not. Nr. 749 "Apmācības kārtība darba aizsardzības jautājumos"
- 02.10.2007. MK not. Nr. 660 "Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība"
- 10.03.2009. MK not. Nr. 219 "Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude"
- 20.08.2002. MK not. Nr. 372 "Darba aizsardzības prasības lietojot individuālos aizsardzības līdzekļus"
- 18.03.2014. MK not. Nr. 143 "Darba aizsardzības prasības, strādājot augstumā"
- 28.04.2009. MK not. Nr. 359 "Darba aizsardzības prasības darba vietās"
- 15.05.2007. MK not. Nr. 325 "Darba aizsardzības prasības saskarē ar ķīmiskajām vielām darba vietās"
- 13.04.2004. MK not. Nr. 284 "Darba aizsardzības prasības nodarbināto aizsardzībai pret vibrācijas radīto risku darba vidē"
- 04.02.2003. MK not. Nr. 66 "Darba aizsardzības prasības nodarbināto aizsardzībai pret darba vides trokšņa radīto risku"
- 09.12.2002. MK not. Nr. 526 "Darba aizsardzības prasības, lietojot darba aprīkojumu"
- 06.08.2002. MK not. Nr. 344 "Darba aizsardzības prasības, pārvietojot smagumus"
- 03.09.2002. MK not. Nr. 400 "Darba aizsardzības prasības drošības zīmju lietošanā"
- 06.11.2006. MK not. Nr. 908 "Arodslimību izmeklēšanas un uzskaites kārtība"

NOZARI REGULĒJOŠIE TIESĪBU AKTI

- 25.08.2009. MK not. Nr. 950 "Nelaimes gadījumu darbā izmeklēšanas un uzskaites kārtība"
- 02.05.2012. MK not. Nr. 310 "Darba aizsardzības prasības mežsaimniecībā"
- 04.02.2003. MK not. Nr. 61 "Noteikumi par drošības un veselības aizsardzības prasībām uz zvejas kuģiem"
- 14.08.2012. MK not. Nr. 557 "Noteikumi par apmācību pirmās palīdzības sniegšanā"
- 29.09.2008. MK not. Nr. 803 "Darba aizsardzības prasības, saskaroties ar kancerogēnām vielām darba vietās"
- 08.09.2008. MK not. Nr. 723 "Noteikumi par prasībām kompetentām institūcijām un kompetentiem speciālistiem darba aizsardzības jautājumos un kompetences novērtēšanas kārtību"
- 14.07.2008. MK not. Nr. 535 "Bīstamo iekārtu avāriju izmeklēšanas kārtība"
- 03.08.2010. MK not. Nr. 713 "Noteikumi par kārtību, kādā nodrošina apmācību pirmās palīdzības sniegšanā, un pirmās palīdzības aptiecināšanas medicīnisko materiālu minimumu"
- 08.02.2005. MK not. Nr. 99 "Noteikumi par komercdarbības veidiem, kuros darba devējs iesaista kompetentu institūciju"
- 10.06.2003. MK not. Nr. 300 "Darba aizsardzības prasības darbā sprādzienbīstamā vidē"
- 17.09.2002. MK not. Nr. 427 "Uzticības personu ievēlēšanas un darbības kārtība"
- 21.05.2002. MK not. Nr. 189 "Darba aizsardzības prasības, saskaroties ar bioloģiskajām vielām"
- 23.04.2002. MK not. Nr. 163 "Noteikumi par trokšņa emisiju no iekārtām, kuras izmanto ārpus telpām"

DARBA VIDES RISKS

- **Darba vides risks** - varbūtība, ka nodarbināto drošībai vai veselībai darba vidē var rasties kaitējums, un šā kaitējuma iespējamā smaguma pakāpe.
- **Darba vides risku novērtēšana** ir process, kura ietvaros regulāri pārbauda darba vietas, nosaka tajās riska faktorus, izlemj, kādi riska faktori rada vai var radīt risku nodarbināto drošībai un veselībai, izvērtē riska iestāšanās varbūtību, tā iespējamo seku smaguma pakāpi un riska līmeni.

DARBA VIDES RISKU NOVĒRTĒŠANĀ VAR PIEDALĪTIES:

- Darba devējs
- **Darba aizsardzības vecākais speciālists**
- Darba devēja piesaistīts speciālists
- **Kompetenta institūcija**
- Uzticības persona/nodarbināto pārstāvis
- Nodarbinātais

DARBA VIDES RISKU NOVĒRTĒŠANAS PROCESS

1. Darba aizsardzības sistēmas audits, kurā novērtē esošo sistēmu un nosaka faktorus, kuriem veicama novērtēšana, kā arī nosaka, kādi darba vides riska faktoru mērījumi jāveic. (Svarīgas riska novērtēšanas sastāvdaļa ir darba vietu apsekošana)
2. Darba vides risku novērtēšana
3. Darba vides risku mazināšana vai novēršana
4. Darba vides risku pārraudzība /uzraudzība

DARBA VIDES RISKU NOVĒRTĒŠANA

Nem vērā:

- riska iestāšanās varbūtību un riska seku smaguma pakāpi
- esošo mijiedarbību starp nodarbinātajiem un viņu veicamo darbu uzņēmumā
- vai darba vietā uzturas arī citi cilvēki
- darbā notikušos nelaimes gadījumus un konstatētās arodslimības
- darba vietās, kurās ir nemainīgi darba apstākļi – specifiskos un ierastos darba apstākļus
- darba vietās, kurās ir mainīgi darba apstākļi – arī paredzētās darba apstākļu izmaiņas

PAPILDUS DARBA VIDES RISKU NOVĒRTĒŠANA

- Uzsākot citu darbības veidu
- Būtiskas pārmaiņas darba vidē
- Darba vides apstākļu pasliktināšanās
- Konstatēti veselības traucējumi
- Nelaimes gadījums darbā

DARBA VIDES RISKU FAKTORU NOVĒRTĒŠANAS METODES

- Aptaujas anketas
- Pārrunas
- Nelaiemes gadījumu rašanās iespējamības un seku smaguma prognozes
- Kvantitatīvās novērtēšanas metodes
- Puskvantitatīvās novērtēšanas metodes
- Kvalitatīvās novērtēšanas metodes

Novērtējot katru no riska faktoriem, jāizvēlas tam piemērota un atbilstoša novērtēšanas metode.

GALVENIE NOZARĒ PASTĀVOŠIE RISKA FAKTORI UN TO NOVĒRŠANA

- Fizikālie faktori
- Ergonomiskie/fiziskie faktori
- Ķīmiskie faktori
- Putekļi
- Bioloģiskie faktori
- Psihosociālie faktori
- Mehāniskie/traumatisma faktori
- Elektrodrošība, ugunsdrošība un sprādzienbīstamība

FIZIKĀLIE FAKTORI

Riski

Troksnis (paaugstināts troksnis strādājot ar rokas instrumentiem)

Visa ķermeņa vibrācija un rokas/plaukstu vibrācija (no darba aprīkojuma, piemēram, no ekskavatora vai darbā ar blīvēšanas iekārtu)

Nepietiekošs apgaismojums

Mikroklimats/Darbs ārpus telpām (piemēram, ilgstoša atrašanās āra apstākļos, kad ir zema vai augsta gaisa temperatūrā)

Starojums (saules ietekme)

Novēršana/Samazināšana

Iekārtu, aprīkojuma remonts, apkopes
Dzirdes aizsardzības līdzekļi
Kolektīvais aizsardzības līdzeklis – trokšņa slāpējošās sienas/ vairogi

Vibrāciju slāpējoši cimdi, vibrācijas slāpējošie paklāji
Regulāras iekārtu un instrumentu apkopes un remonts

Apgaismojuma uzlabošana
Mobilās un stacionārās apgaismes ierīces

Darba/atpūtas laika organizācijas prasības aukstajā gada laikā atbilstoši MK not. 359
Piemērots apģērbs un apavi
Šķidruma uzņemšana

Ķermeni nosedzošs apģērbs, galvas segas
Darba laika organizācijas plānošana – darbs diennakts periodos, kad nav intensīvs saules starojums
Atpūtas laika nodrošināšana
Šķidruma uzņemšana
Aizsargkrēma nodrošināšana

ERGONOMISKIE/FIZISKIE FAKTORI

Riski

Smags darbs

(piemēram, smagumu celšana)

Statiskas darba pozas

(piemēram, ilgstošs darbs tupus)

Darbs, kas saistīts ar lokālu muskuļu sasprindzinājumu

(piemēram, pielietojot fizisku spēku)

Novēršana/Samazināšana

Apmācība pareizā smagumu celšanā un pārvietošanā un apmācība pareizu darba metožu pielietošanā
Regulāras atpūtas pauzes
Atslodzes vingrinājumu organizēšana
Atbilstošu darba palīg līdzekļu un instrumentu nodrošināšana

KĪMISKIE FAKTORI

Riski

Degviela

**Smērvielas, tehniskie šķidrumi
Sintētiskie mazgāšanas,
dezinfekcijas līdzekļi**

Metāns, sērūdeņradis, amonjaks

**Medikamenti, biostimulatori, augu
aizsardzības līdzekļi**

Novēršana/Samazināšana

Pienācīga uzglabāšana un lietošana

Bīstamo ķīmisko vielu aizstāšana ar mazāk bīstamām

Tehnoloģiskie pasākumi drošai ķīmisko vielu lietošanai (piemēram, atbilstoša darba aprīkojuma nodrošināšana)

Organizatoriskie pasākumi (piemēram, DDL nodrošināšana darba vietās un darbinieku iepazīstināšana ar tām, darbinieku apmācība ķīmisko vielu un maisījumu atbilstošā lietošanā un glabāšanā, ķīmisko vielu marķēšana)

Drošības datu lapu informācijas ievērošana
Atbilstošo individuālo aizsardzības līdzekļu nodrošināšana un lietošanas uzraudzība

PUTEKĻI

Riski

Organiskas izcelsmes putekļi
(piemēram, koksnes, graudu putekļi)

Metālu un to sakausējumu putekļi
(piemēram, metinot, veicot remontdarbus)

Abrazīvie putekļi
(piemēram, veicot remontdarbus)

Oglekli un tā neorganiskos savienojumus saturoši putekļi, kaļķa, krīta putekļi
(piemēram, kvēpu putekļi no dīzeļdegvielas dūmiem)

Silīcija dioksīdu, silikātus saturoši putekļi
(piemēram, smiltis)

Novēršana/Samazināšana

Atbilstošo individuālo aizsardzības līdzekļu nodrošināšana un lietošanas uzraudzība

Regulāra darba telpu uzkopšana

Saskares laika ar putekļiem ierobežošana

PUTEKĻU AVOTI

- Milti/labība/graudi
- Minerālmēslu putekļi
- Zāģu skaidas
- Kvēpi
- Dzīvnieku spalvu putekļi
- Sienu, salmu putekļi
- Ziedputekšņi

MEHĀNISKIE/TRAUMATISMA FAKTORI

Riski

**Darba telpas, darba vietas
apkārtnē** (piemēram, vai tiek
ievērota kārtība darba vietā)

Mašīnas, ierīces
(piemēram, pļaujmašīnas)

Rokas darbarīki
(piemēram, zāģis)

Novēršana/Samazināšana

Brīdinājuma zīmes, norādes
Instruēšana darba aizsardzībā
Bīstamo faktoru novēršana

Instruēšana saskaņā ar ražotāja norādījumiem
Drošības aizsegi
Apkopes, remonts
Izmantošana saskaņā ar ražotāja norādījumiem

Instruēšana saskaņā ar ražotāja norādījumiem
(lietošanas instrukcijas)
Drošības aizsegi
Apkopes, remonts
Izmantošana saskaņā ar ražotāja norādījumiem

MEHĀNISKIE/TRAUMATISMA FAKTORI

Riski

Darbs augstumā
(uzkāpjot augstāk par 1,5m)

Augstkāpēja darbs (piemēram, uzskāpjot augstāk par 5m, zāgējot koka zarus)

Paklupšana, pakrišana
(piemēram, aizķeroties aiz darba materiāliem)

Apdedzināšanās, applaucēšanās
(piemēram, izmantojot atklātu liesmu)

Iekšējais transports (smagās tehnikas un traktortehnikas izmantošana)

Novēršana/Samazināšana

Kolektīvie aizsardzības līdzekļi
Individuālie aizsardzības līdzekļi
Apmācība darbam augstumā

Kolektīvie aizsardzības līdzekļi
Individuālie aizsardzības līdzekļi
Atbilstoša apmācība augstkāpēja darbam

Norādes, brīdinājuma zīmes
Instruēšana par darba aizsardzības prasībām
(novietojot materiālus, apzīmējot bīstamās vietas)
Piemēroti apavi
Kārtības uzturēšana

Norādes, brīdinājuma zīmes
Instruēšana darbā ar atklātu liesmu, karstiem šķidrumiem un karstām virsmām
Piemērots apģērbs, IAL

Norādes, brīdinājuma zīmes
Instruēšana par darbu strādājot ar traktortehniku un smago tehniku
Signālapģērbs

MEHĀNISKIE/TRAUMATISMA FAKTORI

Riski

Darbs uz/pie ceļa braucamās daļas
(piemēram, meža zāģēšana pie braucamā ceļa)

Darbojošos elektroietaišu tehniskā apkalpošana, ekspluatācija (piemēram, pārvietojamo ģeneratoru izmantošana)

Transportlīdzekļa vadīšana
(piemēram, smagās tehnikas vadīšana)

Novēršana/Samazināšana

Norādes, brīdinājuma zīmes
Instruēšana par darba aizsardzības prasībām, atrodoties uz vai pie ceļa braucamās daļas
Signālapģērbs

Izglītība elektroietaišu apkalpošanā
Individuālie aizsardzības līdzekļi
Reglamentu strikta ievērošana

Izglītība (apliecība smagās tehnikas vadīšanai)

MEHĀNISKIE/TRAUMATISMA FAKTORI

Riski

Uguns, eksploziju, ķīmisko apdegumu, saindēšanās bīstamība (piemēram, strādājot ar kodīgu ķīmisko vielu)

Nepietiekama nodarbinātā profesionālā sagatavotība (piemēram, darbinieks nav apmācīts darbam augstumā)

Noslīkšana (piemēram, strādājot uz'zvejas kuģiem)

Novēršana/Samazināšana

Ugunsdrošības un ugunsbīstamo darbu apmācības, instruktāžas
Ķīmisko vielu drošības datu lapu ievērošana
Individuālie aizsardzības līdzekļi
Ventilācija, gāzu novade u.c.

Apmācības (piemēram, darbam augstumā)

Apmācības darba uz ūdens tilpnēm vai to tuvumā
Drošības pasākumi (piemēram, aizsargbarjeras uz kuģiem u.c.)
IAL lietošana

BIOĻOGISKIE FAKTORI

Riski

**Ērcu pārnēsātas slimības,
ērcu encefalīts, Laima slimība**

**Citu insektu kodumi, insektu
pārnēsātas slimības** (piemēram,
bišu kodumi)

**Dzīvnieku uzbrukumi, suņu
kodumi, trakumsērga**

**Saskare ar indīgiem dzīvniekiem,
indīgu dzīvnieku kodumi**
(piemēram, indīga čūska)

**Citi mikroorganismi,
bakterioloģiskie preparāti**
(piemēram, bioloģiski aktīvas
vielas – antibiotikas)

Novēršana/Samazināšana

Vakcinācijas
Piemērots apģērbs, apavi
Pretinsektu līdzekļi

Piemērots apģērbs, apavi
Pretinsektu līdzekļi

Apmācības, instruktāžas
(piem., kā rīkoties, pamanot agresīvu suni)

Apmācības, instruktāžas
(piemēram, kā rīkoties, pamanot čūsku)
Piemērots apģērbs un apavi

Piemērots apģērbs un apavi
Instruēšana par darbu ar bioloģiski aktīvajām vielām

BIOLOĢISKIE FAKTORI

Riski

Infekciozas sēnītes (rodas, piemēram, mitru graudu uzglabāšanas telpās)

Cilvēku/dzīvnieku parazīti (piemēram, cērmes)

Latvāņi/saskare ar citu indīgu augu sulas

Alergēni (piemēram, no dažādām sēnītēm, ziedputekšņiem)

Novēršana/Samazināšana

Piemērots apģērbs un apavi
Personīgās higiēnas ievērošana

Piemērots apģērbs un apavi
Personīgās higiēnas ievērošana

Piemērots apģērbs, apavi
Apmācības, instruktažas (piemēram, darba aizsardzības pasākumi indīgo augu klātbūtnē)

Piemērots apģērbs un apavi
Personīgās higiēnas ievērošana

PSIHOSOCIĀLIE FAKTORI

Riski

Maiņu darbs, nakts darbs, sezonas darbs

Izpildāmais darbs saistīts ar papildu piepūli
(piemēram, gabaldarbs – izcirst meža gabalu
īsā laika periodā)

**Nepietiekamas līdzdalības iespējas darba
plānošanā** (piemēram, grafika sastādīšanā)

Saspīlētas attiecības
(piemēram, ar kolēģiem vai darba devēju)

Izolācija (darbs vienatnē)

Paaugstināta atbildība (piemēram,
atbildība par kvalitatīvi izpildīto darbu)

Garas darba stundas

Saspringti darba termiņi
(sezonas ražas novākšanas laikā)

Novēršana/Samazināšana

Savlaicīga darbu plānošana

Darbinieku iesaistīšana darba plānošanā

Darba veida maiņa, rotācija

Kolektīvi pasākumi, sapulces

Problēmu izrunāšana

Nodrošināšana ar sakaru līdzekļu
pieejamību

ELEKTRODROŠĪBA, UGUNSDROŠĪBA UN SPRĀDZIENBĪSTAMĪBA

Riski

**Sprāgstvielu/viegli uzliesmojošu
vielu krājumi** (piemēram, degviela)

Elektriskās instalācijas, ierīču stāvoklis
(piemēram, elektrisko kontaktu
tehniskais stāvoklis)

Sprādzienbīstamība
(augsta graudu putekļu koncentrācija)

Ugunsgrēka rašanās risks
(piemēram, kvēlspuldžu
izmantošana bez nosedzoša kupola)

Novēršana/Samazināšana

Ķīmisko vielu drošības datu lapu prasību
iervērošana
Atbilstoša vielu un produktu uzglabāšana
Instruktāža par darba aizsardzības prasībām
darbā ar sprādzienbīstamām un uzliesmojošām
vielām

Regulāras pārbaudes
Lietošana saskaņā ar ražotāja rekomendācijām

Ventilācijas iekārtu tīrīšana
Uzkopšana
Izvairīšanās no dzirkstelēm un atklātas liesmas

Dzirksteļu slāpētāji
Ugunsdrošības
Atklātas liesmas lietošanas aizliegums
Drošības zīmes
Uzglabāšanas īpatnības
Atbilstoša vielu un produktu uzglabāšana

DARBA VIDES RISKA NOVĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

TROKSNIS

- **Līmenis** (cik liels ir troksnis) – ekspozīcijas robežvērtība (87 dB(A))
- **Veids** (pastāvīgs vai īslaicīgs)
- **Ilgums** (cik ilgu laiku ir trokšņa iedarbība uz nodarbināto) – robežvērtība (87 dB(A)) pie 8 stundām
- Trokšņa mērījumos izmantotās metodes un mēraparatūru pielāgo konkrētajiem apstākļiem, it īpaši mērāmā trokšņa raksturam, tā ekspozīcijas ilgumam un darba vides faktoriem.

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 04.02.2003. MK not. Nr. 66 "Darba aizsardzības prasības nodarbināto aizsardzībai pret darba vides trokšņa radīto risku"

TROKSNIS

- Lai noteiktu trokšņa līmeni, sākotnēji var veikt trokšņa mērījumus
- Ja tie uzrāda trokšņa līmeni, kas ir tuvu paaugstinātam, vai mērījumu rezultāti ir mainīgi un neskaidri, lai noteiktu precīzu trokšņa līmeni, nepieciešams piesaistīt akreditētu laboratoriju. (Trokšņa līmenis, kuram nedrīkst tikt pakļauta nodarbināto dzirde, ir 87 dB(A) un augstāks, bet trokšņa līmenis, no kura jābūt pieejamiem dzirdes aizsardzības līdzekļiem un nodarbinātajiem jāveic obligātās veselības pārbaudes, ir 80 dB(A), savukārt no trokšņa līmeņa 85 dB(A) dzirdes aizsardzības līdzekļi jālieto obligāti.)

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 04.02.2003. MK not. Nr. 66 "Darba aizsardzības prasības nodarbināto aizsardzībai pret darba vides trokšņa radīto risku"

TROKSNIS

Piemērs:

Nodarbinātais sūdzas, ka, beidzot darbu ar motorzāģi, ir džinkstoņa ausīs, kā arī ir pasliktinājusies dzirde. Veicot trokšņa mērījumus konstatē, ka motorzāģis rada paaugstinātu trokšņa līmeni – 97 dB (trokšņa līmenis, kas neprasa veikt pasākumus, ir zem 80 dB).

Nodarbinātie, kuri strādā ar motorzāģi, tiek nosūtīti uz obligātajām veselības pārbaudēm un viņiem tiek izsniegti individuālie aizsardzības līdzekļi (austiņas), kuru trokšņa slāpēšana ir 25 dB.

VIBRĀCIJA

- **Vibrācijas frekvences spektrs** – (iedarbojas uz plaukstām un rokām vai visu ķermeni)
- **Iedarbības ilgums** – 8 stundas
- **Stiprums/intensitāte** – robežvērtība: plaukstas un rokas 5m/s^2 , viss ķermenis $1,15\text{m/s}^2$

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 13.04.2004. MK not. Nr. 284 "Darba aizsardzības prasības nodarbināto aizsardzībai pret vibrācijas radīto risku darba vidē"

VIBRĀCIJA

Piemērs:

Nodarbinātais sūdzas par rokas tirpšanu, regulāri strādājot ar krūmgriezi, līdz ar to ir aizdomas, ka šī instrumenta vibrācija var radīt risku nodarbinātā veselībai. Krūmgriezis darba procesā rada nelielas, bet ātras roktura kustības (sitienus), t.i., vibrāciju, kas tiek pārnesta uz nodarbinātā roku, tādēļ viņš ir pakļauts plaukstas un rokas vibrācijai. Šajā gadījumā nepieciešams veikt plaukstas un rokas vibrācijas līmeņa mērījumus. Ja tiek pārsniegtas pieļaujamās normas (5 m/s^2 astoņu stundu darba dienā), nodarbināto nosūtīt uz obligātajām veselības pārbaudēm un izsniegt viņam cimdus ar vibrācijas slāpēšanas īpašībām.

VIBRĀCIJA

Piemērs:

Traktora vadītājs sūdzas par sāpēm mugurkaula gurnu rajonā. Pēc iepazīšanās ar traktora tehnisko dokumentāciju ir aizdomas, ka tās vadītājs ir pakļauts visa ķermeņa vibrācijai. Veicot vibrācijas mērījumus, konstatē, ka visa ķermeņa vibrācijas līmenis ir $1,30 \text{ m/s}^2$ (pieļaujamā dienas ekspozīcijas robežvērtība, strādājot astoņas stundas, ir $1,15 \text{ m/s}^2$). Nodarbināto, kurš pakļauts visa ķermeņa vibrācijai, nosūta uz obligātajām veselības pārbaudēm, traktorā nomaina krēslu, kas samazina visa ķermeņa vibrāciju, ko apstiprina atkārtoti veiktie vibrācijas mērījuma rezultāti (pēc krēsla nomaiņas vibrācijas līmenis ir $0,9 \text{ m/s}^2$).

ĶĪMISKĀS VIELAS UN PRODUKTI

Plānojot ķīmisko vielu mērījumus un izvēloties iespējamās mērījuma vietas:

- jāanalizē procesi un jāņem vērā drošības datu lapās (DDL) sniegtā informācija
- jāpievērš uzmanība darbinieku sūdzībām, kas var norādīt uz to, kur varētu būt augstākā ķīmisko vielu koncentrācija

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 15.05.2007. MK not. Nr. 325 "Darba aizsardzības prasības saskarē ar ķīmiskajām vielām darba vietās"

ĶĪMISKĀS VIELAS UN PRODUKTI

Ķīmisko vielu atbilstību normatīviem izvērtē pēc noteiktām aroda ekspozīcijas robežvērtībām (AER).

Ķīmiskās vielas koncentrācijas mērījumu periodiskumu nosaka atbilstoši ķīmiskās vielas ekspozīcijas indeksam, ko iegūst, dalot noteikto ķīmiskās vielas koncentrāciju darba vides gaisā ar AER:

$$EI = C / AER, \text{ kur}$$

EI – ķīmiskās vielas ekspozīcijas indekss

C – ķīmiskās vielas koncentrācija (aroda ekspozīcijas koncentrācija) darba vides gaisā

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 15.05.2007. MK not. Nr. 325 "Darba aizsardzības prasības saskarē ar ķīmiskajām vielām darba vietās"

ĶĪMISKĀS VIELAS UN PRODUKTI

Piemērs:

Nodarbinātais sūdzējās, ka viņam bieži pēc fungicīda „JUVENTUS 90” sagatavošanas augu apstrādei asaro acis un niez roku āda. Apskatot attiecīgās ķīmiskās vielas datu drošības lapu, secināja, ka pie paaugstinātas dietilēnglikola koncentrācijas gaisā ir iespējami simptomi, ko minēja nodarbinātais. Lai noteiktu ķīmisko vielu (dietilēnglikola) koncentrācijas līmeni gaisā fungicīdu sagatavošanas telpā, tika pieaicināta akreditēta laboratorija. Pēc laboratorisko mērījumu veikšanas laboratorija uzņēmumam iesniedza testēšanas pārskatu, kurā tika uzrādīta šāda informācija: dietilēnglikola koncentrācija darba vides gaisā (C) ir 12,4 mg/m³ (aroda ekspozīcijas robežvērtība (AER) – 10 mg/m³, ekspozīcijas indekss (EI) = $C/AER = 12,4/10 = 1,24$). Pēc laboratorisko mērījumu rezultātu saņemšanas darba devējs nekavējoties veica pasākumus, lai samazinātu fungicīdu koncentrāciju darba vides gaisā un to ietekmi uz nodarbinātā drošību un veselību:

- uzstādīja šajā telpā vietējās nosūces ventilāciju
- izsniedza nodarbinātajam individuālos aizsardzības līdzekļus – cimdus, respiratorus, aizsargbrilles
- nosūtīja nodarbinātos uz obligātajām veselības pārbaudēm
- nodrošināja nodarbināto instruktāžu un apmācību darba aizsardzībā, veicot darbus ar ķīmiskajām vielām un maisījumiem

Pēc pasākumu veikšanas darba devējs atkārtoti pieaicināja akreditētu laboratoriju, lai noteiktu dietilēnglikola koncentrāciju gaisā fungicīdu sagatavošanas telpā. Laboratorisko mērījumu pārskatā, tika norādīts, ka: dietilēnglikola koncentrācija darba vides gaisā (C) ir 4,2 mg/m³ (aroda ekspozīcijas robežvērtība (AER) – 10 mg/m³), ekspozīcijas indekss (EI) = $C/AER = 4,2/10 = 0,42$.

PUTEKĻI

- Ieelpošanas risks
- Blīvums gaisā
- Daļiņu izmērs
- Sastāvs
- Ventilācijas esība, darbība
- Alerģiskās īpašības

Putekļu atbilstību normatīviem izvērtē pēc noteiktām aroda ekspozīcijas robežvērtībām (AER). Atbilstības izvērtējumu var izdarīt arī pēc vielu ekspozīcijas indeksa (EI), kas rāda vielas izmērītās koncentrācijas attiecību pret AER.

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 15.05.2007. MK not. Nr. 325 "Darba aizsardzības prasības saskarē ar ķīmiskajām vielām darba vietās"

PUTEKĻI

Piemērs:

Darbiniekam ir sūdzības, ka pēc veiktiem darbiem graudu noliktavā darbiniekam sākas stiprs klepus. Lai noteiktu graudu putekļu koncentrāciju darba vides gaisā tika veikti laboratoriskie mērījumi. Graudu putekļu koncentrācija darba vides gaisā (C) – $5,2 \text{ mg/m}^3$ (aroda ekspozīcijas robežvērtība (AER) – 4 mg/m^3), ekspozīcijas indekss (EI) = $C/AER = 1,3$.

Pēc veiktajiem mērījumiem darba devējs:

- uzstādīja šajā telpā atbilstošas ventilācijas iekārtas;
- izsniedza nodarbinātajam individuālos aizsardzības līdzekļus – cimdus, respiratorus, aizsargbrilles;
- nosūtīja nodarbinātos uz obligātajām veselības pārbaudēm;
- nodrošināja nodarbināto instruktāžu un apmācību darba aizsardzībā, veicot darbus graudu noliktavās

APGAISMOJUMS

Katrai darba vietai nepieciešams noteikts apgaismojums, kas ir atkarīgs no:

- veicamā darba (saskatāmo objektu lieluma un formas, krāsas, veicamā darba precizitātes, darba virsmas krāsas, spilgtuma, no kontrasta starp saskatāmajiem priekšmetiem un fonu u. c.)
- attāluma no nodarbinātā acīm līdz saskatāmajam objektam
- nodarbinātā individuālajām īpatnībām (piemēram, vecuma, redzes asuma un acs piemērošanās spējām u. c.)

Svarīgākais novērtēšanas kritērijs:

Nepieciešamais apgaismojuma līmenis atkarībā no darba vietas un darba veida pēc 28.04.2009. MK not. Nr 359 "Darba aizsardzības prasības darba vietās" 2. un 3. pielikuma

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 28.04.2009. MK not. Nr. 359 "Darba aizsardzības prasības darba vietās"

APGAISMOJUMS

Piemērs:

Govju slaukšanas telpā, tika veikti apgaismojuma mērījumi, kuri uzrādīja, ka apgaismojums ir 105 lx. Pēc normatīviem šajās darba vietās ir jābūt ne mazāk par 200 lx. Pēc mērījumu veikšanas darba devējam bija jāveic pasākumi apgaismojuma uzlabošanai un tika uzstādītas papildus apgaismes ierīces.

MIKROKLIMATS

Galvenie rādītāji:

- Temperatūra
- Gaisa plūsmas ātrums
- Gaisa relatīvais mitrums

Lai noteiktu, vai mikroklimats darba vidē ir piemērots veicamajam darbam, nepieciešams veikt darba vides laboratoriskos mērījumus un salīdzināt tos ar normatīviem lielumiem no 28.04.2009. MK not. Nr. 359 "Darba aizsardzības prasības darba vietās" 1. un 4. pielikuma.

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 28.04.2009. MK not. Nr. 359 "Darba aizsardzības prasības darba vietās"

MIKROKLIMATS

Piemērs:

Faktiskā gaisa temperatūra ārpus telpām ir -7°C . Darbinieks nepārtraukti ārā strādā 2 stundas un tad atpūšas 20 minūtes atpūtas telpā. Kopumā darbinieks strādā 8 stundas ar 1 stundu pārtraukumu. Pēc normatīviem, pie faktiskās gaisa temperatūra ārpus telpām -7°C maksimālā nepārtrauktā aukstuma ekspozīcija (min) ir 90 jeb 1,5 stundas. Darbinieka labsajūtas un veselības saglabāšanai tika izvērtēts nomainīt darba grafiku ārā darbiem uz 1,5 stundām strādājot ārā un 15 minūtēm atpūšoties.

DARBA AIZSARDZĪBAS SISTĒMAS ORGANIZĀCIJA UZŅĒMUMĀ

Darba aizsardzības speciālista darbs ir saistīts ar:

- dokumentu sakārtošanu
- drošības pārbaužu veikšanu
- darbinieku instruēšanu un apmācību
- riska novērtēšanu
- aizsardzības pasākumu noteikšanu un organizēšanu
- individuālo aizsardzības līdzekļu izvēli
- citu pienākumu veikšanu

PRASĪBAS DARBA AIZSARDZĪBAS SPECIĀLISTAM

Uzņēmuma veids

Varianti organizatoriskās struktūras izveidei

**Bīstamās nozares
uzņēmums, ja tajā
nav vairāk par 5
nodarbinātajiem:**

- Darba aizsardzības speciālists ar pamatlīmeņa apmācību darba aizsardzībā (Ieteicams apgūt arī specializēto zināšanu izglītības programmu saistībā ar attiecīgo komercdarbības veidu 40 stundu apmērā.)
- Darba aizsardzības speciālists ar 1. vai 2.līmeņa augstāko izglītību darba aizsardzībā
- Kompetentais speciālists
- Kompetentā institūcija

PRASĪBAS DARBA AIZSARDZĪBAS SPECIĀLISTAM

Uzņēmuma veids

Varianti organizatoriskās struktūras izveidei

**Bīstamās nozares
uzņēmums ar 6-10
nodarbinātajiem:**

- Darba aizsardzības speciālists ar pamatlīmeņa apmācību darba aizsardzībā (leteicams apgūt arī specializēto zināšanu izglītības programmu saistībā ar attiecīgo komercdarbības veidu 40 stundu apmērā.)
- Darba aizsardzības speciālists ar pamatlīmeņa apmācību darba aizsardzībā, kas ieguvis augstāko izglītību dabaszinātnēs, inženierzinātnēs, veselības aizsardzības jomā vai tiesību zinātnēs un kuram ir vismaz piecu gadu darba pieredze attiecīgajā profesijā vai darba aizsardzībā
- Darba aizsardzības speciālists ar 1.līmeņa augstāko izglītību darba aizsardzībā
- Darba aizsardzības speciālists ar 2.līmeņa augstāko izglītību darba aizsardzībā
- Kompetentā institūcija

PRASĪBAS DARBA AIZSARDZĪBAS SPECIĀLISTAM

Uzņēmuma veids

Varianti organizatoriskās struktūras izveidei

**Bīstamās nozares
uzņēmums ar 11 vai
vairāk
nodarbinātajiem:**

- Darba aizsardzības speciālists ar 1. vai 2.līmeņa augstāko izglītību darba aizsardzībā
- Kompetentā institūcija

DARBA AIZSARDZĪBAS ĀRPAKALPOJUMU PIESAISTE

Bīstamos komercdarbības veidos uzņēmumiem ir obligāti jāpiesaista kompetentas institūcijas pakalpojumi (ja vien uzņēmumā nav nodarbināts savs speciālists ar atbilstošu izglītību darba aizsardzībā), savukārt kompetenta speciālista piesaistīšana visos gadījumos ir brīva darba devēja izvēle.

Reglamentē:

- 08.09.2008. MK not. Nr. 723 "Noteikumi par prasībām kompetentām institūcijām un kompetentiem speciālistiem darba aizsardzības jautājumos un kompetences novērtēšanas kārtību"
- 08.02.2005. MK not. Nr. 99 "Noteikumi par komercdarbības veidiem, kuros darba devējs iesaista kompetentu institūciju"

NEPIECIEŠAMIE DOKUMENTI DARBA AIZSARDZĪBĀ

Darba aizsardzības speciālistam jā sagatavo:

- Darba vides riska novērtējuma dokumentācija
- Darba aizsardzības pasākumu plans
- Saraksts ar nepieciešamajiem laboratoriskiem mērījumiem
- Darbinieku saraksts, kuru veselības stāvokli ietekmē vai var ietekmēt veselībai kaitīgi darba vides faktori
- Darbinieku saraksts, kuri ir nodarbināti darbā īpašos apstākļos
- Darba vides riski, kuru novēršanai lietojami individuālie aizsardzības līdzekļi
- Reģistrācijas dokuments darba aizsardzības ievadapmācība
- Reģistrācijas dokuments darba aizsardzības instruktažām darba vietā
- Darba aizsardzības instrukcijas
- Obligātās veselības pārbaudes kartes
- Darba vietu un darba procesu saraksts, kuros ķīmiskās vielas un maisījumi rada vai var radīt risku nodarbināto drošībai un veselībai
- Arodinficēšanās riskam pakļauto darbinieku saraksts

NEPIECIEŠAMIE DOKUMENTI DARBA AIZSARDZĪBĀ

Darba aizsardzības speciālistam jā sagatavo:

- Bioloģisko aģentu iedarbībai pakļauto nodarbināto saraksts (ja darbs saistīts ar 3.un 4. grupas bioloģiskajiem aģentiem)
- Nodarbināto saraksts, kuriem ir saskare ar kancerogēniem
- Ķīmisko vielu/ maisījumu datu bāze
- Darba aprīkojuma saraksts, kas var radīt palielinātu risku nodarbināto drošībai un veselībai (piemēram, bīstamās iekārtas)
- Darbu saraksts, kuru izpildei jānoformē norīkojums
- Nelaiemes gadījumu darbā uzskaites žurnāls
- Rīkojums par atbildīgo par elektrodrošību (tehnisko vadītāju) un personu, kas viņu aizvieto
- Rīkojums par atbildīgo par bīstamajām iekārtām
- Rīkojums par atbildīgo speciālistu par darba aprīkojumu
- Rīkojums par pirmās palīdzības aptieciņu skaitu darba vietās
- Rīkojums par pirmās palīdzības sniegšanā apmācāmo nodarbināto skaitu

DARBA AIZSARDZĪBAS INSTRUKCIJAS

Instrukciju izstrādē jāpiedalās gan darba aizsardzības speciālistam, gan tiešajam darba vadītājam.

Instrukcijas izstrādes laikā:

- jāizanalizē attiecīgās darba vietas vai darba veida riska faktoru avoti
- jānosaka riska faktora darbības zonas un darba aizsardzības prasības zonas robežās
- jāizanalizē iespējamās bīstamās situācijas darba laikā
- jāizanalizē riska novēršanas paņēmieni un jānosaka atbilstošie kolektīvie un individuālie aizsardzības līdzekļi

DARBA AIZSARDZĪBAS INSTRUKCIJAS

- Pirms mežizstrādes darbu uzsākšanas darba devējs iepazīstina personas, kas veic mežizstrādes darbus cirmsmā, ar cirmsmas izstrādes tehnoloģiskās kartes saturu un kartē noteikto darba kārtību. Cirmsmas izstrādes tehnoloģisko karti paraksta katra persona, kas veic mežizstrādes darbus cirmsmā
- Mežsaimniecības darbus organizē tā, lai nepieļautu saules dūriena iespējamību, nodrošinot iespēju atpūsties no saules stariem aizsargātās vietās

DARBA AIZSARDZĪBAS PASĀKUMU PLĀNA PARAUGS

- Darba aizsardzības pasākumu plāns ir viena no darba vides iekšējās uzraudzības sastāvdaļām, kurā nosaka darba aizsardzības pasākumus, to īstenošanas termiņus un atbildīgās personas par izpildi
- Darba aizsardzības plānu izstrādā, lai visus darbiniekus nodrošinātu ar nepieciešamo darba aizsardzības informāciju

Nr.	Darba telpa vai darba vieta/darbs	Darba aizsardzības pasākumi riska novēršanai vai samazināšanai	Pasākuma izpildes termiņš	Atbildīgais par izpildi	Atzīme par izpildi
Darba aizsardzība					
1					
2					
3					

Specializēto darba aizsardzības apmācību programmu mācību metodiskais palīgmateriāls

ARODSLIMĪBAS, NELAIMES GADĪJUMI UN TO NOVĒRŠANA

LAUKSAIMNIECĪBA

MEŽSAIMNIECĪBA

ZIVSAIMNIECĪBA

Valsts darba inspekcija

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

LAUKSAIMNIECĪBAS, MEŽSAIMNIECĪBAS UN ZIVJSAIMNIECĪBAS NOZARĒ PASTĀVOŠIE TIPISKĀKIE NELAIMES GADĪJUMI, ARODSLIMĪBAS, IZMANTOTĀS TEHNOLOĢIJAS UN DARBA APRĪKOJUMS

NELAIMES GADĪJUMS, ARODSLIMĪBA

Nelaimes gadījums darbā ir darbinieka veselībai nodarītais kaitējums vai viņa nāve, ja tā cēlonis ir vienas darbadienas (maiņas) laikā noticis ārkārtējs notikums. Tas varētu būt radies, pildot darba pienākumus, kā arī glābjot jebkuru personu vai īpašumu un novērstu tiem draudošās briesmas.

Arodslimība ir atsevišķām darbinieku kategorijām raksturīgas slimība, kuru vienīgais vai galvenais cēlonis ir darba vietas fizikālie, ķīmiskie, bioloģiskie, psiholoģiskie un citi faktori.

TIPISKĀKIE NELAIMES GADĪJUMI

Saskaņā ar statistiku, tipiskākie nelaimes gadījumi valstī kopumā ir:

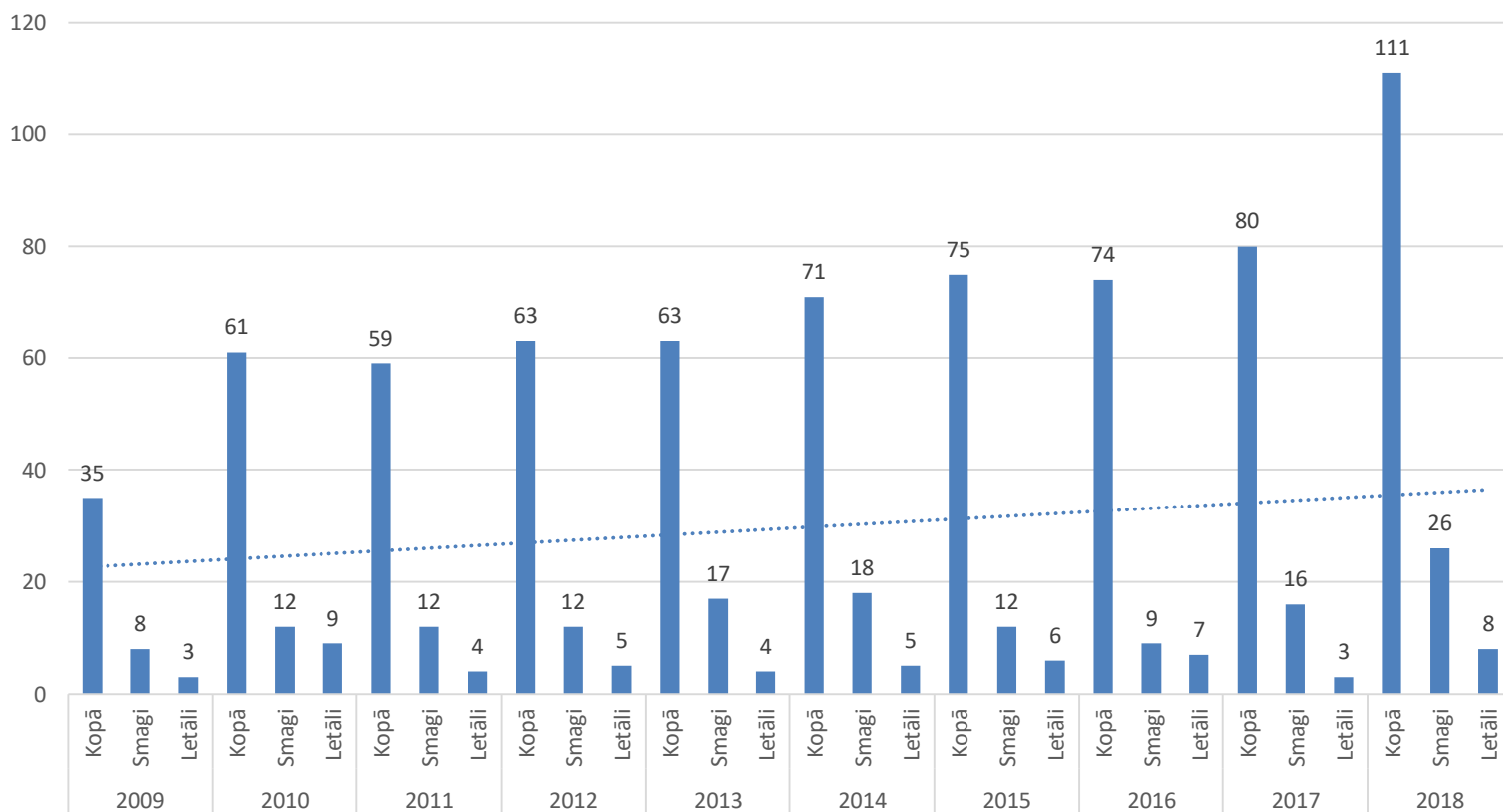
- 1) Horizontāla vai vertikāla sadursme ar stacionāru objektu (cilvēks kustībā) – uzskriešana, uzgrūšanās
- 2) Kustībā esošu priekšmetu iedarbība – uzbraukšana
- 3) Saskarsme ar asu, smailu, raupju, nelīdzenu virsmu – saduršanās iegriešana

KĀPĒC NOTIEK NELAIMES GADĪJUMI?

- **Netiek ievēroti darba aizsardzības noteikumi vai instrukcijas** (darbinieks pretēji instrukcijās norādītajam smēķēja pie viegli uzliesmojošām ķīmiskajām vielām)
- **Nepietiekoša darbinieka uzmanība, pildot darba pienākumus** (pārvietojoties pa meža cirsmi, darbinieks lietoja mobilo telefonu, kā rezultātā aizķērās aiz celma un nokrita)
- **Neapmierinoša darbinieku instruēšana un apmācība** (instruēšana notiek formāli, tikai parakstoties žurnālā, par darba aizsardzības pasākumiem nekas netiek izstāstīts)
- **Lietotas nepielautas vai nepiemērotas darba metodes** (darbinieks izmantoja nestabilas, neatbilstošas kāpnes, lai pakāptos augstumā)
- **Trūkumi darbu vadībā, nepietiekoša kontrole** (darbiniekam bija jānorobežo bīstamā koku gāšanas zona, vienas maiņas laikā tas nebija izdarīts, kā rezultātā cits darbinieks tika traumēts ar krītošo koku)
- **Atrašanās bīstamā zonā, koku gāšanas brīdī** (veicot koku gāšanas darbus, bīstamajā zonā atradās palīgstrādnieks kā rezultātā tika traumēts ar krītošo koku)
- **Darbi tiek veikti nepiemērotos klimata apstākļos** (piemēram, koku gāšana stipras vētras laikā)
- **Ceļu satiksmes noteikumu neievērošana** (piemēram, ātruma pārsniegšana) u.c.

NELAIMES GADĪJUMU STATISTIKA

LAUKSAIMNIECĪBĀ, MEŽSAIMNIECĪBĀ UN ZIVSAIMNIECĪBĀ

NELAIMES GADĪJUMU PIEMĒRI NOZARĒ

Mežstrādnieks atradās bīstamajā koku gāšanas zonā bez individuālajiem aizsardzības līdzekļiem - atstarojošās vestes un ķiveres. Viņam uzkrita kolēģa nozāgētā egle.

Cēlonis: darba aizsardzības instrukciju pārkāpšana un individuālo aizsardzības līdzekļu nelietošana

Smaguma pakāpe: letāls nelaimes gadījums

NELAIMES GADĪJUMU PIEMĒRI NOZARĒ

Sezonas lauksaimniecības strādniekam, veicot nātrija hidroksīda šķīduma sagatavošanu, notika ķīmiska reakcija, kā rezultātā nātrija hidroksīda un ūdens maisījums izšļācās ārā no mucas un aplēja nodarbinātā ķermeni.

Cēlonis: nepietiekama darbinieka apmācība un individuālo aizsardzības līdzekļu nelietošana

Smaguma pakāpe: letāls nelaimes gadījums

NELAIMES GADĪJUMU PIEMĒRI NOZARĒ

Kolēģis pirms koka zāģēšanas pabrīdināja motorzāģa vadītāju, lai pāiet nost drošā attālumā. Vīrietis pagāja malā, bet pēkšņi skrēja atpakaļ, jo bija atstājis pie koka savu zāģi un gribēja to paņemt. Tajā pašā brīdī, nozāģētā koka galotne, uzgāzās vīrietim virsū. Nekavējoties koks tika novākts un izsaukta neatliekamā medicīniskā palīdzība, kas konstatēja cietušā nāvi.

Cēlonis: darbinieka pārgalvība, atrašanās bīstamā zonā, koku gāšanas brīdī

Smaguma pakāpe: letāls nelaimes gadījums

NELAIMES GADĪJUMU IZMEKLĒŠANA

Pēc nelaimes gadījuma notikuma darba vietā (darbspējas zaudējums ilgāk par 1 diennakti, letāls gadījums, inficēšanās risks u.c.), sākas nelaimes gadījuma novēršanas pasākumi un izmeklēšana:

1. Pirmās palīdzības sniegšana, medicīniskā palīdzība / zvans 112 vai 113
2. Ja ir letālais NG, tad nekavējoties jāpaziņo VDI
3. Pieprasīt paskaidrojumus no cietušā un lieciniekiem
4. Izziņas pieprasīšana no ārstniecības iestādes
5. Izveido komisiju NG izmeklēšanai:
 - norīkota persona
 - darba aizsardzības speciālists
 - uzticības persona vai darbinieku pārstāvis
 - citi speciālisti
6. NG akta sastādīšana
7. NG akta iesniegšana VDI
8. NG akta reģistrēšana
9. NG cēloņu novēršana
10. Darba vides risku pārvērtēšana
11. Darbinieku neplānotā instruktāža

NELAIMES GADĪJUMU IZMEKLĒŠANAS KAVĒJOŠIE FAKTORI

- Nelaiimes gadījumu slēpšana
- Iesaistīto personu nevēlēšanās iesaistīties izmeklēšanā
- Grūtības saņemt paskaidrojumus
- Neprātne saprotami izklāstīt notikušo
- Izpratnes trūkums par nelaimes gadījumu izmeklēšanu
- Iespējas nokļūt līdz nelaimes gadījuma vietai

REGISTRĒTO ARODSIMĪBU GADĪJUMU SKAITS 2016., 2017. GADĀ

- **Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība (nozarē kopējie statistikas dati):**

2016.g. – 88 arodslimnieki

2017.g. – 329 arodslimnieki

IZPLATĪTĀKĀS ARODSLIMĪBAS

Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība

- spondiloze (hroniska deformējoša mugurkaula slimība)
- rokas mononeiropātijas (rokas nerva nospiedums)
- citas entezopātijas (hroniski muskuļu un to struktūru bojājumi: muskuļu piestiprināšanās vietu patoloģija)
- pleca locītavas bojājumi
- plaukstpamata un īkšķa locītavas artroze (locītavas kaulu virsmas pārklājuma bojājums)

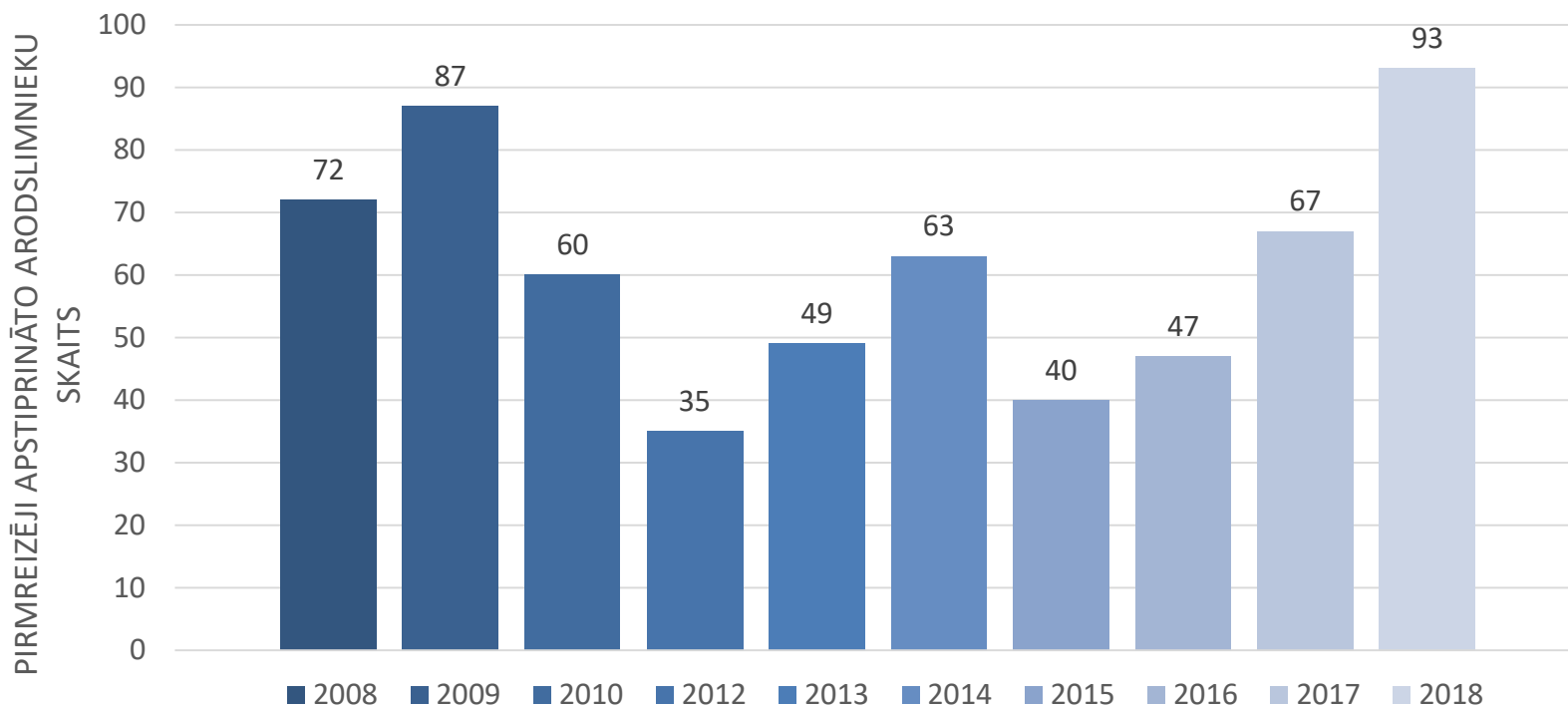
IZPLATĪTĀKO ARODSLIMĪBU RAŠANĀS CĒLOŅI

Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība

- spondiloze (saistīts ar piespiedu darba pozu, kurā kakls pagriezts neērtā stāvoklī vai ilgi tiek turēts saliekts vai izstiepts)
- rokas mononeiropātijas (rokas pārslodzes ietekmē)
- citas entezopātijas (fiziskā spēka pielietošanas ietekmē)
- pleca locītavas bojājumi (pārslodžu ietekmē, piemēram, ilgstošs darbs sēdus bez muguras atbalsta, smags darbs – strādājot ar cirvi u.c.)
- plaukstpamata un īkšķa locītavas artroze (vienveidīgu pirkstu vai plaukstu kustību ietekmē)

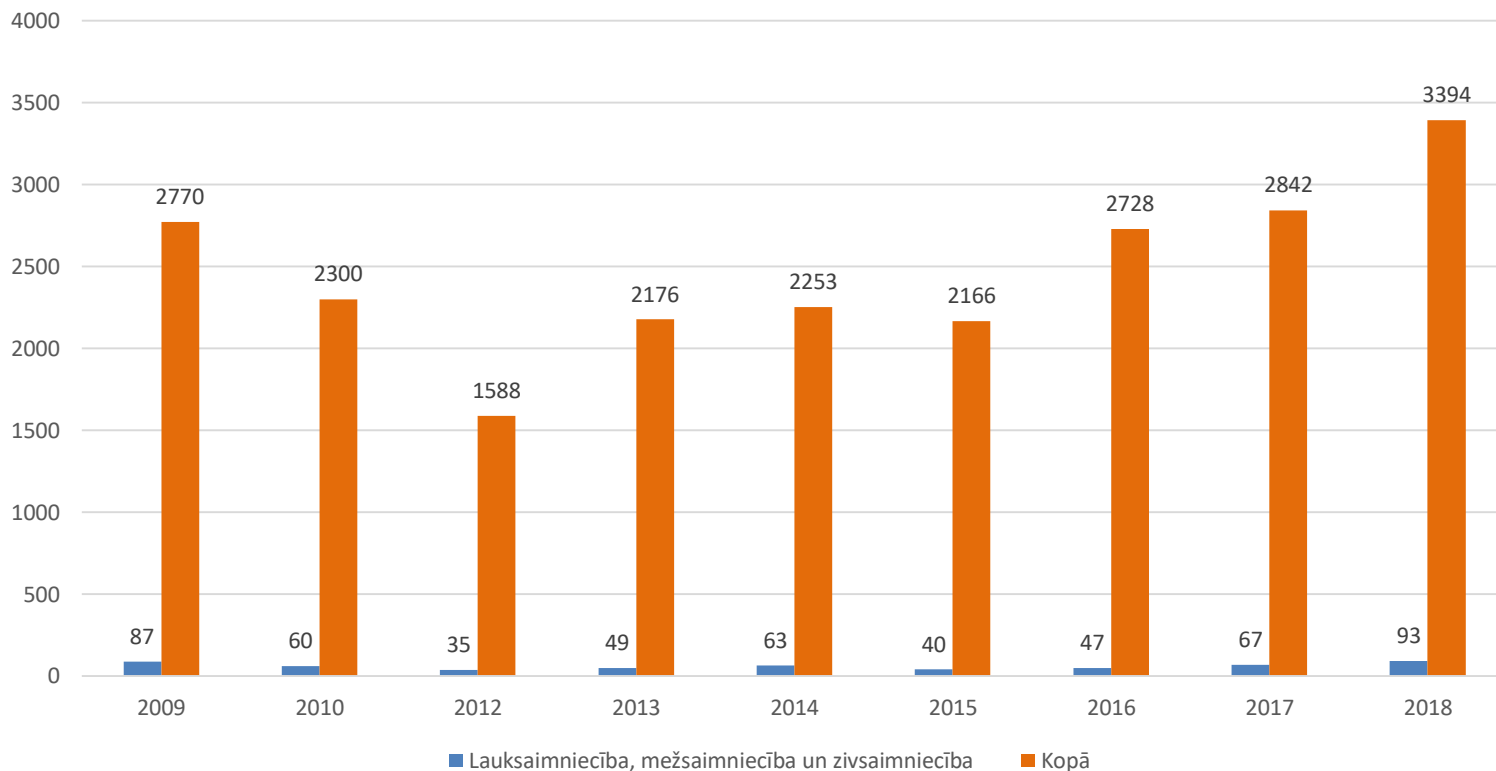
PIRMREIZĒJI APSTIPRINĀTO ARODSLIMNIEKU SKAITS

LAUKSAIMNIECĪBA, ZIVSAIMNIECĪBA UN MEŽSAIMNIECĪBA

PIRMREIZĒJI APSTIPRINĀTO ARODSLIMNIEKU SKAITS SALĪDZINĀJUMĀ AR KOPĒJO SKAITU

ARODSLIMNIEKU SKAITS LAUKSAIMNIECĪBĀ, MEŽSAIMNIECĪBĀ, ZIVSAIMNIECĪBĀ

ALERĢISKĀS ARODSLIMĪBAS

- Bronhiālā astma (elpošanas sistēmas slimība ar hronisku, iekaisīgu raksturu)
- Aroda dermatīti (ādas iekaisums)
- Ekzēmas (hronisks, alerģisks neinfekciozs ādas iekaisums, kam raksturīga ļoti sīku pūslīšu jeb mikrovezikulu parādīšanās apsarkušā ādā)
- Nātrenes (niezoši, reizēm raupji izsitumi, kas parādās uz ādas virsmas) u.c.

KĪMISKO FAKTORU UN PUTEKĻU IZRAISĪTĀS SLIMĪBAS

- Hipersensitivizējošs pneimonīts “fermeru plaušas”
(organisko putekļu izraisīts akūts plaušu iekaisums)
- Putekļu bronhīti (izraisa gan ķīmiskās vielas, gan putekļi)
- Pneimokoniozes (plaušu slimība, ko rada ilgstoša dažādu putekļu ieelpošana)

ALERĢISKO ARODSLIMĪBU IZRAISĪTĀJI

- Pesticīdi
- Sintētiskie mazgāšanas līdzekļi
- Dažādas ķīmiskās vielas
- Augu putekšņi
- Linu, kviešu, rudzu, miežu, auzu putekļi un milti
- Bērza, kļavas, priedes, egles koksnes putekļi
- Dzīvnieku blaugznas, spalvas, vilna, nagi
- Bišu inde
- Pelējuma sēnītes, sporas

BALSTA/KUSTĪBU SISTĒMAS SLIMĪBAS

- Spondilozes (hroniska deformējoša mugurkaula slimība)
- Diska trūces (mugurkaula bojājums)
- Karpālā kanāla sindroms (nerva nospiedums plauksts pamatnē) u.c.

VIBRĀCIJAS SLIMĪBAS

- Vispārējā vibrācijas slimība
- Plaukstas-rokas vibrācijas slimība

ĒRČU PĀRNESTĀS SLIMĪBAS

- Ērču encefalīts
- Laima slimība

IZVAIRĪŠANĀS NO ĒRČU ENCEFALĪTA

- Riska novērtējums
- Riska darbinieku noteikšana
- Informēšana, apmācība
- Pareizs apģērbs, piesardzība
- Gadījumu reģistrācija
- Vakcinācija
- Aizsardzības aerosolu nodrošināšana

OBLIGĀTĀS VAKCINĀCIJAS

Darbiniekus obligāti vakcinē pret šādām infekcijas slimībām (ja, pildot darba pienākumus, viņš nonāk saskarē ar bioloģiskas izcelsmes materiāliem, kuri satur vai var saturēt infekcijas slimību izraisītājus, kā arī ar slimības izraisītāju pārnēsātājiem, infekciozām personām vai dzīvniekiem):

- Pret ērču encefalītu
- B hepatītu
- Trakumsērgu
- Dzelteno drudzi

PARAZĪTU IEROSINĀTĀS SLIMĪBAS

- Ehinokokoze (parazitāra slimība, ko izraisa lenteņa ehinokoka kāpuri)
- Šistosomoze (infekcioza parazitārā slimība, kas pazīstama arī kā "ūdeņains vēders" kuru pārņemšana notiek, saskaroties ar virszemes ūdeņiem, kur tiek izlaisti gliemeži)
- Nematodoze (sūcējtārpu ierosināta slimība)
- Tenioze (slimība, ko ierosina cūkas lentenis)

TEHNOLOĢIJAS UN DARBA APRĪKOJUMS NOZARĒ

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

NOZARĒ LIETOJAMĀ TEHNIKA UN DARBA APRĪKOJUMS

- Lielā tehnika (kombaini, traktortehnika ar maināmām uzkarēm, kuģi, laivas, kalšu aprīkojums u.c.)
- Mazā tehnika (govju slaukšanas aprīkojums, pārstrādes, sijāšanas iekārtas, krūmgrieži, motorzāģi, traļu iekārtas u.c.)
- Rokas instrumenti un darbarīki (lāpstas, kapļi, grābekļi, cirvji, cērtes, naži u.c.)
- Rokas elektroinstrumenti

DROŠĪBAS PRASĪBAS

Darba aprīkojumam (atbilst lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozarei):

- Jāatbilst tām drošības un veselības aizsardzības prasībām, kuras ir noteiktas Ministru kabineta noteikumos par darba aizsardzības prasībām, lietojot darba aprīkojumu
- Jābūt aprīkotam ar attiecīgām drošības ierīcēm (aizsargiem, nožogojumiem u.tml.)
- Jābūt atbilstoši marķētam un apzīmētam ar brīdinājuma uzrakstiem un zīmēm
- Ir jāveic visas nepieciešamās tehniskās pārbaudes un apkopes, tās attiecīgi reģistrējot
- Jābūt nodrošinātam ar rakstiskām instrukcijām par darba aizsardzības prasībām, darba aprīkojuma lietošanas noteikumiem un rīcību iespējamās ārkārtas un avārijas situācijās

DARBA AIZSARDZĪBAS PRASĪBAS MEŽSAIMNIECĪBAS DARBOS LIETOJAMAM DARBA APRĪKOJUMAM

- Mežsaimniecības darbos ir atļauts lietot darba aprīkojumu, kas atbilst normatīvajiem aktiem par darba aprīkojuma lietošanu. Aprīkojumu lieto, ievērojot ražotāja lietošanas instrukciju
- Aizliegts lietot darba aprīkojumu, ja:
 - rokas darbarīka kātā (rokturī) ir plaisas, skabargas un tas nav cieši savienots ar darbarīka metāla daļām
 - darbarīka griezējasmeņos ir plaisas un tie nav asi, pareizi uzstādīti un droši nostiprināti
 - griezējasmeņu asināšanas vīlēm nav rokturu
- Darba aprīkojuma attīrīšanai lieto speciālus rīkus un šķīdinātājus.
- Mežsaimniecības darbos iesaistītās meža mašīnas ir nodrošinātas ar divpusējiem sakariem

DROŠĪBAS PRASĪBAS APRĪKOJUMAM UZ ZVEJAS KUĢIEM

Kuģa īpašniekam ir šādi pienākumi:

- Nodrošināt, lai kuģis, tā aprīkojums un iekārtas tiktu uzturētas tehniskā kārtībā un jebkādi defekti, kas var negatīvi ietekmēt kuģa apkalpes locekļu drošību un veselību, tiktu atklāti un izlaboti pēc iespējas ātrāk;
- Nodrošināt kuģa, tā telpu, aprīkojuma un iekārtu uzturēšanu;
- Kuģa īpašnieks nodrošina kuģa apkalpes locekļu apmācību attiecībā uz zvejas iekārtu un vilkšanas iekārtu izmantošanu.

CIRVIS

ROKAS INSTRUMENTI

Drošības prasības:

- Pirms darbinieks uzsāk darbus ar rokas instrumentiem, viņam jābūt instruētam darbam ar konkrēto instrumentu.
- Pārnēsājot instrumentu ar asiem galiem vai asmeni, lietot aizsargpārvalkus, nevirzīt aso galu pret sevi.
- Citam darbiniekam padot instrumentu tā, lai viņš varētu to paņemt aiz roktura.
- Ievērot elektrodrošības prasības
- Lietot IAL, kurus lietošanas instrukcijā paredzējis ražotājs.
- Griezt, cirst, sist virzienā prom no ķermeņa.
- Izmantot instrumentu kastes un jostas (jostās instrumentus nostiprināt, lai tie neizkrīt). Izmantot instrumentu kastes un jostas (jostās instrumentus nostiprināt, lai tie neizkrīt).

ROKAS INSTRUMENTI

Labā prakse

Apskati rokturi:

- Tam vajadzētu *ērti iegult plaukstā* – nebūt ne pārāk resnam, ne mazam, ne īsam.
- Tam *nevajadzētu vadīt siltumu vai elektrību*.
- Skaties, lai nebūtu asu malu un lai no darbarīka pirkstos nepaliktu rievās.
- Ja iespējams, izvēlies rokturi ar *neslīdošu virsmu*.
- Ja iespējams, izvēlies rokturi, kas ir *pārklāts ar mīkstu materiālu*, piemēram ar gumiju vai plastmasu.
- Ja darbs prasa lielu piepūli, rokturim vajadzētu atbilst *plaukstas garumam*, lai darbarīku varētu kārtīgi satvert. Garu rokturi var izmantot kā sviru, lai pārnestu spēku uz darbarīku, un saudzētu roku.

ROKAS INSTRUMENTI

Labā prakse

Lietojot elektriskos darbarīkus:

- Tam vajadzētu būt ar *garu sprūdu (palaidēju)*, lai vienlaikus varētu izmantot vairāk kā vienu pirkstu.
- Izvēlies darbarīku ar *mazāku vibrāciju un zemāku trokšņa līmeni*. Pārāk liela vibrācija var bojāt rokas asinsvadus un izraisīt “baltā pirksta” sindromu. Ja instruments spēcīgi vibrē, to ir jāsatver ciešāk, un tas var izraisīt muskuļu sāpes.
- Izvēlies instrumentu, kas ir *pietiekami smags* veicamajam darbam, bet nav tik smags, lai radītu papildu piepūli. Smagu instrumentu līdzsvaro ar atbalstu, ja iespējams.

ROKAS INSTRUMENTI

Labā prakse

- Ja darbarīku izmantos vairāk kā viens cilvēks, mēģiniet to izvēlieties tādu, lai ikvienam būtu ērti strādāt. Iespējams, ka vajadzēs atšķirīgus darbarīkus kreīļiem, kā arī strādniekiem ar lielām un mazām rokām.
- Rūpējies, lai instrumenti būtu asi un darba kārtībā. Tādējādi iespējams samazināt spēku, kas nepieciešams, lietojot darbarīku – un samazināt spiedienu uz savām rokām un delnas locītavu.
- Centies nesaliekt savu rokas locītavu, strādājot ar instrumentiem.
- Centies atpūtināt rokas darba laikā. Pat ideāls darbarīks var radīt sāpes, ja to lieto ilgstoši. Noliec darbarīku malā vai ievieto instrumentu kastē, kad tas netiek izmantots.

KRŪMGRIEZIS

MOTORZĀĢIS

KĀPNES

DROŠĪBAS PRASĪBAS

Veicot darbu uz kāpnēm:

- Kāpnes par darba vietu izmanto vienīgi tad, ja risks nodarbināto drošībai un veselībai ir samazināts līdz minimumam un ja darba aprīkojumu lieto neilgu laiku vai darba laukumam ir specifiski apstākļi, kurus darba devējs nevar mainīt vai pārveidot.
- Kāpņu uzstādīšanu, lietošanu un demontēšanu veic saskaņā ar darba devēja un ražotāja instrukcijām.
- Kāpnes novieto tā, lai nodrošinātu to stabilitāti visā lietošanas laikā.
- Kāpnes, ko izmanto, lai piekļūtu darba vietai augstumā, novieto tā, lai to augšējā daļa sniedzas pāri darba platformas malai vismaz 1 metra augstumā, ja nav citas drošas iespējas pieturēties.
- Ja kāpņu augstums vai to lietošana var radīt kritiena risku, darba devējs aprīko kāpnes ar kolektīvajiem aizsardzības līdzekļiem vai nodrošina to lietošanu kopā ar individuālajiem aizsardzības līdzekļiem.
- Ja kāpnes nav aprīkotas ar drošības platformu vai nav veikti citi kritiena novēršanas pasākumi, aizliegts strādāt, izmantojot pārvietojamo kāpņu augšējos pēdējos pakāpienus.
- Aizliegts lietot kāpnes uz sastatnēm un atsevišķi kā sastatnes vai tiltiņu, tās droši nenostiprinot vai neveicot atbilstošus aizsardzības pasākumus, izņemot sastatņu konstrukcijā ietilpstošās kāpnes.

TRAKTORTEHNIKA

ZVEJAS TĪKLI

VINČAS

DROŠĪBAS PRASĪBAS

Strādājot ar celšanas iekārtām

- Ja celšanas iekārta ir uzstādīta pastāvīgi, tās stiprību un stabilitāti lietošanas laikā nodrošina, ņemot vērā paceļamās kravas lielumu un slodzi uz konstrukciju montāžas vai stiprinājuma punktiem
- Uz celšanas iekārtas mehānismiem skaidri norāda mehānisma nominālo celjspēju un, ja nepieciešams, tabulu ar katras mehānisma konfigurācijas celjspēju
- Uz celšanas iekārtas palīgierīcēm nepārprotami norāda raksturlielumus drošai palīgierīču lietošanai
- Ja celšanas iekārta nav paredzēta cilvēku celšanai, uz iekārtas ir skaidra norāde par šo aizliegumu
- Cilvēkus drīkst celt tikai ar šīm mērķim paredzētām celšanas iekārtām un to palīgierīcēm
- Nodarbinātie nedrīkst atrasties zem iekārtiem un paceltiem smagumiem, izņemot gadījumus, ja to ir paredzējis celšanas iekārtas ražotājs un ir nodrošināta nodarbināto drošība un veselības aizsardzība
- Celšanas palīgierīces izvēlas, ņemot vērā pārvietojamās kravas specifiku, satveršanas vietu, takelāžu un laikapstākļus, kā arī pārvietošanas veidu un konfigurāciju

TIESĪBU AKTI PAR BĪSTAMAJĀM IEKĀRTĀM

- 24.09.1998. likums "Par bīstamo iekārtu tehnisko uzraudzību"
- 16.02.2010. MK not. Nr. 137 "Cilvēku celšanai paredzēto pacēlāju tehniskās uzraudzības kārtība"
- 09.02.2010. MK not. Nr. 113 "Kravas celtņu tehniskās uzraudzības kārtība"
- 17.11.2009. MK not. Nr. 1320 "Noteikumi par bīstamo iekārtu reģistrāciju"
- 14.07.2008. MK not. Nr. 535 "Bīstamo iekārtu avāriju izmeklēšanas kārtība"
- 14.08.2007. MK not. Nr. 555 "Noteikumi par trošu ceļu iekārtu nodošanu lietošanā un tehniskās uzraudzības kārtību"
- 14.02.2006. MK not. Nr. 124 "Noteikumi par bīstamo iekārtu pārbaudes zīmi"
- 16.09.2003. MK not. Nr. 518 "Spiedieniekārtu kompleksu tehniskās uzraudzības kārtība"
- 07.11.200. MK not. Nr. 384 "Noteikumi par bīstamajām iekārtām"

BĪSTAMĀS IEKĀRTAS

- Celšanas iekārtas
- Katliekārtas
- Spiedieniekārtu kompleksi
- Maģistrālie cauruļvadi
- Ķīmisko vielu iekārtas
- Autotransporta cisternas

BĪSTAMO IEKĀRTU ATBILSTĪBA

- Jāatbilst normatīvajos aktos noteiktajām prasībām
- Jābūt reģistrētām bīstamo iekārtu reģistrā
- Jābūt apgādātām ar lietošanas dokumentiem un brīdinošiem uzrakstiem latviešu valodā
- Jābūt pārbaudītām normatīvajos aktos paredzētajā apjomā, termiņos

Darbā ar bīstamajām iekārtām atkārtotā instruktāža darba vietā jāveic ne retāk kā 2 reizes gadā.

BĪSTAMO IEKĀRTU DOKUMENTĀCIJA

- Atbilstību apliecinājoši dokumenti
- Lietošanas dokumenti
- Brīdinoši uzraksti (latviešu valodā)
- Inspicēšanas institūcijas izsniegta pārbaudes zīme

BĪSTAMO IEKĀRTU VADĪTĀJA PIENĀKUMI

- Uzturēt atbilstoši normatīvo aktu prasībām
- Nodrošināt apkalpojošā personāla apmācību, instruktāžas
- Nodrošināt paredzēto pārbaužu veikšanu
- Pārtraukt bīstamo iekārtu darbību, ja konstatēts, ka tās apdraud cilvēku dzīvību, veselību, vidi un materiālās vērtības
- Ziņot Patērētāju tiesību aizsardzības centram par bīstamo iekārtu avārijām

BĪSTAMO IEKĀRTU VADĪTĀJU TIESĪBAS

- Ar darba devēju sabiedrisko organizāciju starpniecību piedalīties normatīvo aktu izstrādē
- Informēt Patērētāju tiesību aizsardzības centru un akreditācijas institūciju
- Izvēlēties inspicēšanas institūciju, ar kuru slēgt līgumu par bīstamo iekārtu pārbaūžu veikšanu
- Veikt savā valdījumā esošo bīstamo iekārtu tehnisko apkopi un remontu

Specializēto darba aizsardzības apmācību programmu mācību metodiskais palīgmateriāls

INDIVIDUĀLĀ AIZSARDZĪBA, DROŠĪBAS ZĪMES UN CITI ORGANIZATORISKIE PASĀKUMI

LAUKSAIMNIECĪBA

MEŽSAIMNIECĪBA

ZIVSAIMNIECĪBA

Valsts darba inspekcija

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

INDIVIDUĀLĀ AIZSARDZĪBA, DROŠĪBAS ZĪMES
UN CITI ORGANIZATORISKIE PASĀKUMI

LAUKSAIMNIECĪBAS, MEŽSAIMNIECĪBAS UN ZIVJSAIMNIECĪBAS NOZARES INDIVIDUĀLIE AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI, DROŠĪBAS ZĪMES, VEICAMĀS OBLIGĀTĀS VESELĪBAS PĀRBAUDES UN CITI ORGANIZATORISKIE PASĀKUMI

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

INDIVIDUĀLO AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻU REGULĒJOŠIE TIESĪBU AKTI

- 09.03.2016. gada EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) 2016/425
- 20.08.2002. gada MK not. Nr. 372 "Darba aizsardzības prasības, lietojot individuālos aizsardzības līdzekļus"

INDIVIDUĀLIE AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

IAL ir izstrādājumi, ierīces un iekārtas, kuras nodarbinātais izmanto, lai aizsargātu savu drošību un veselību pret bīstamu vai kaitīgu darba vides riska faktoru iedarbību.

IAL ir konkrētam darbiniekam piemērojami aizsardzības līdzekļi, kurus izvēlas atkarībā no darbinieka dzimuma, vecuma, auguma īpatnībām un veicamā darba specifikas.

IAL ir iespējams kombinēt, izmantojot vairākus aizsardzības līdzekļus vienlaikus (piemēram: aizsargbrilles un respiratoru).

Darba devējam ir pienākums bez maksas nodrošināt nodarbinātos ar viņiem nepieciešamajiem aizsardzības līdzekļiem.

INDIVIDUĀLO AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻU RISKA KATEGORIJAS

- **I kategorija** (vienkāršas uzbūves IAL, kas aizsargā pret minimāli kaitīgiem vai minimāli bīstamiem faktoriem, kurus lietotājs pats spēj laikus novērtēt,)
- **II kategorija** (IAL, kas neatbilst ne pirmajai, ne trešajai kategorijai)
- **III kategorija** (sarežģītas uzbūves IAL, kas aizsargā pret bīstamiem faktoriem, kurus lietotājs pats nespēj pietiekami ātri novērtēt un kuri apdraud cilvēka dzīvību vai negatīvi un neatgriezeniski ietekmē cilvēka veselību)

INDIVIDUĀLO AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻU MARKĒJUMĀ NORĀDĀMĀ INFORMĀCIJA

- **“CE zīme”** ir markējums, ar ko ražotājs norāda, ka IAL atbilst piemērojamajām prasībām, kuras noteiktas Savienības saskaņošanas tiesību aktos attiecībā uz tā uzlikšanu. CE zīmi redzami, salasāmi un neizdzēšami piestiprina uz IAL. Ja IAL īpatnību dēļ tas nav iespējams vai pamatots, to uzliek iepakojumam un IAL pavaddokumentiem;
- **Ražotāja** (tā pilnvarotā pārstāvja), **importētāja** nosaukums un **pasta adrese**, tīmekļa vietnes adrese;
- Uz IAL norādīts **tips, partijas vai sērijas numurs, vai cits identifikācijas elements**, ja IAL lielums vai raksturs to neļauj, vajadzīgā informācija būtu norādīta uz iepakojuma;
- Ražotāja vai tā pilnvarotā pārstāvja sagatavota instrukcija un informācija valsts valodā (saprotami un salasāmi) par IAL lietošanu, uzglabāšanu, kopšanu, dezinfekciju, derīgumu utt.

INDIVIDUĀLIE AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

- Individuālos aizsardzības līdzekļus lieto, ja no darba vides riska faktora iedarbības nav iespējams izvairīties vai to nav iespējams mazināt, lietojot kolektīvos aizsardzības līdzekļus (aizsardzības līdzekļi, kas paredzēti vairāk nekā viena nodarbinātā drošības un veselības aizsardzībai), vai ieviešot nepieciešamos darba aizsardzības pasākumus.
- Veicot IAL glabāšanu, pārbaudi, tīrīšanu, dezinfekciju, remontu u.tml., jāņem vērā ražotāja dotās instrukcijas.

INDIVIDUĀLO AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻU ATBILSTĪBAS KRITĒRIJI

- Attiecīgie darba vides riska faktori
- Apstākļi darba vietā
- Ergonomikas prasības
- Nodarbināto veselības stāvoklis
- Nodarbināto auguma īpatnības

INDIVIDUĀLO AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻU LIETOŠANA

Atļauts lietot tikai tādus aizsardzības līdzekļus, kuri projektēti un izgatavoti atbilstoši normatīvajiem aktiem par individuālajiem aizsardzības līdzekļiem un atbilst:

- attiecīgajiem darba vides riska faktoriem (aizsardzības līdzeklis nedrīkst radīt vēl lielāku risku)
- apstākļiem darba vietā
- ergonomikas prasībām un nodarbināto veselības stāvoklim
- nodarbināto auguma īpatnībām (ja nepieciešams, aizsardzības līdzekli attiecīgi pielāgo)

INDIVIDUĀLO AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻU GLABĀŠANA

- Individuālos aizsardzības līdzekļus glabā tā, lai nepieļautu to mehāniskus vai bioloģiskus bojājumus, kā arī ķīmiski aktīvu vai citādi bīstamu, vai kaitīgu vielu, gaismas, temperatūras vai mitruma kaitīgu iedarbību.
- Ieteicams glabāt IAL tiem paredzētās speciālās vietās (oriģinālajā iepakojumā, skapīšos, konteineros, kārbās u. tml.).

Piemērs: Brilles pēc lietošanas jāuzglabā tīrā, speciāli tām paredzētā vietā, pasargājot no karstuma un mitruma iedarbības. Uzglabāšanas temperatūra – 0–40 °C. Relatīvais mitrums – 30–80%.

INDIVIDUĀLO AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻU PĀRBAUDE

- Lietotājam pirms un pēc katras lietošanas vizuāli jāpārbauda IAL.
- Visām IAL pārbaudēm jābūt dokumentētām.
- Darba devējs nodrošina:
 - IAL periodiskās pārbaudes un, ja nepieciešams, arī testēšanu;
 - IAL speciālās pārbaudes, ja radušās ārkārtas situācijas (piemēram, strādājot ar ķiveri galvā, darbinieks atsitās pret konstrukciju), kā arī ja tas nav ilgstoši lietots.
- Nodarbinātie, kas lieto IAL un speciālo inventāru darbam augstumā, ir apguvuši darba aprīkojuma drošu un pareizu lietošanu un veic to pārbaudes pirms darba uzsākšanas.

NOZARĒ LIETOJAMIE INDIVIDUĀLIE AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

GALVAS AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- **Aizsargķiveres galvaskausa aizsardzībai**

Darbs vietās, kur iespējama priekšmetu uzkrišana uz galvas

Darbs kravas celtņu darbības tuvumā

Darba vietas, kur iespējama darbinieka galvas sadursme ar kādu priekšmetu/konstrukciju

- **Galvas aizsargsegas** (cepures, kapuces, ūdensnecaurlaidīgas aizsargcepures no auduma, gumijota auduma)

Darbs atklātā laukā – saules staros, laika apstākļu ietekmē

DZIRDES AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- **Ausu ieliktni**

Darbs fona trokšņa apstākļos; darbs, kura veikšanas laikā rodas troksnis

- **Austiņas**

Darbs fona trokšņa apstākļos; darbs, kura veikšanas laikā rodas troksnis

- **Austiņas ar rāciju**

Darbs trokšņa apstākļos, kad ir nepieciešams sazināties ar citiem darbiniekiem

- **Ķivere ar austiņām**

Darbs vietās, kur ir nepieciešams gan aizsargāt galvu, gan dzirdi

ACU AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- **Aizsargbrilles**

Darbs, kuru veicot, iespējams traumēt acis
Darbs ar ķīmiskām vielām, kuras var iekļūt acīs

- **Tumša stikla aizsargbrilles**

Darbam ar UV starojumu

- **Saules brilles**

Darbs spilgtas gaismas apstākļos
Transporta vadīšana

- **Sejas aizsegi**

Darbs, kuru veicot iespējams traumēt acis un seju
Darbs ar ķīmiskās vielām

- **Sejas aizsargsiets**

Darbs, kuru veicot iespējams traumēt acis un seju

- **Metinātāja maska**

Metinātāja darbs

ELPCEĻU AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- **Respiratora tipa elpceļu aizsardzības līdzeklis**

Darbs putekļainā vidē

- **Elpošanas maska (skābeklis)**

Darbs vietās, kur traucēta skābekļa pieplūde

- **Pilna sejas maska ar ķīmisko vielu filtriem**

Darbs vietās, kur ir saskare ar ķīmiskajām vielām

- **Respirators ar maināmiem filtriem**

Darbs vietās, kur ir saskare ar putekļiem un ķīmiskām vielām

ROKU AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- **Auduma cimdi**

Darbi, kuros iespējams nosmērēt rokas
(putekļainās, viegli netīrās vietās)

- **Mehāniski izturīgi darba cimdi**

Darbs, kuru veicot, iespējams savainot rokas
(neizmantojot strādājot ar iekārtām,
kurās cimdus var ieraut/ uztīt)

- **Ķīmiski izturīgi darba cimdi ar siltinājumu vai bez tā**

Darbs, kurā iespējama saskare ar
ķīmiskām vielām

- **Gumijas / lateksa / nitrila cimdi**

Darbs, kurā iespējama saskare ar mitrumu
Darbs, kurā iespējama saskare ar
uzkopšanā un dezinfekcijā izmantojamām
ķīmiskajām vielām

ROKU AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- **Metāla pinuma cimdi**

Darbi, kurus veic ar nažiem, zāģiem u.c. aprīkojumu, ar kuru var savainot rokas

- **Metinātāja cimdi**

Darbi, kurus veicot izdalās dzirksteles un liesmas

- **Dielektriskie cimdi**

Darbs elektroiekārtās

- **Ziemas darba cimdi**

Darbs ārā ziemas apstākļos

KĀJU UN PĒDU AIZSARDZĪBA

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- **Apavi ar necaurduramu zoli un papildu aizsardzību pirkstgaliem / vasaras tipa**
- **Apavi ar necaurduramu zoli un papildu aizsardzību pirkstgaliem / starpsezonu tipa**
- **Apavi ar necaurduramu zoli un papildu aizsardzību pirkstgaliem / ziemas tipa**
- **Aizsargzābaki darbam ar motorzāģi**
- **Gumijas zābaki ar siltinājumu un bez**

Darbs, kuru veicot iespējams traumēt kājas pēdu

Darbs, kuru veicot iespējams traumēt kājas pēdu

Darbs, kuru veicot iespējams traumēt kājas pēdu

Darbs ar motorzāģi un krūmgriezi

Darbs vietās, kur iespējams saslapināt kājas

ĀDAS AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- **Saules aizsargkrēms**

Darbs atklātos saules staros
(izvēlēties atkarībā no
darbinieku ādas tipa)

- **Pretinsektu līdzeklis**

Darbs vietās, kur iespējami
insektu kodumi

- **Ādas aizsargkrēms**

Darbs, kuru veicot, iespējami ādas
bojājumi (mitrums, ķīmiskas vielas,
aukstums, sausums u.c.)

VĒDERA UN CITU ĶERMENĀ DAĻU AIZSARDZĪBA

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- **Priekšauti**
- **Karstumizturīgi priekšauti**
- **Peldveste**
- **Uzroči**
- **Ceļu sargi**

Darbi, kuros iespējams nosmērēties

Darbi, kurus veicot izdalās
dzirksteles un liesmas

Darbs vietās, kur iespējams iekrist
šķidrumā un noslīkt

Darbs ar ķīmiskām vielām, mitrumā u.c.

Darbs, kuru veic, tupot uz ceļiem

AIZSARGAPĢĒRBI

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- **Aizsargapģērbs pret mehāniskām traumām** (divdaļīgs vai kombinezons)
- **Aizsargapģērbs darbam ar motorzāģi**
- **Apģērbs aizsardzībai pret putekļiem un ķīmikālijām**
- **Fluorescējošs vai atstarojošs aizsargapģērbs un piederumi**
- **Fluorescējošs vai atstarojošs aizsargapģērbs / ziemas tipa**
- **Fluorescējošs vai atstarojošs aizsargapģērbs / vasaras tipa**

Darbi, kurus veicot iespējams
gūt mehāniskas traumas

Darbs ar motorzāģi

Darbs ar ķīmikālijām
Darbs putekļainā vidē

Darbs vietās, kur jābūt labi
redzamam

Darbs vietās, kur jābūt labi
redzamam – ziemas apstākļos

Darbs vietās, kur jābūt labi
redzamam - vasaras apstākļos

AIZSARDZĪBAI PRET KRITIENIEM

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- **Individuālais aizsardzības līdzeklis aizsardzībai pret kritieniem / Drošības sistēma,** kura sastāv no iekares, kas aptver kājas, vidukli, krūšu kurvi un plecus, un ierīces ķermeņa noturēšanai un kritiena apturēšanai kopā ar vienu vai vairākiem specifiskā aprīkojuma elementiem

Darbi, kurus veic vietās, kas atrodas vismaz 1,5m augstumā no zemes vai jebkuras citas drošas virsmas, tai skaitā darbs pazemē, ja ir iespējams kritiens, uz kāpnēm, jumtiem, kā arī izmantojot virves un stiprinājumus. Darbs pacēlājgrozā u.c.

SPECIĀLAIS DARBA APĢĒRBS MEŽSTRĀDNIEM

Darbam ar motorzāģi:

- Bikses, jaka, kombinezons vai puscombinezons ar **pretiezāģēšanas aizsargslāni** (pretiezāģēšanas materiāls parasti tiek ražots no izturīga poliestera)
- Sejas aizsargmaska
- Triecienizturīgi un vibrāciju slāpējošie cimdi
- Triecienizturīgi darba apavi – ar slēgtu, cietu purngalu un rievotu zoli
- Atstarojoša veste
- Aizsargķivere ar austiņām vai aizsargķivere un auss ieliktņi
- Respirators

NOZARĒ LIETOJAMĀS DROŠĪBAS ZĪMJU GRUPAS

Drošības zīme ir uz konkrētu objektu, darbību vai situāciju attiecināma zīme, signālkrāsojums, akustisks vai roku signāls, kā arī vārdiska saziņa, kas sniedz drošības informāciju darba vietā.

APSVĒRUMI DROŠĪBAS ZĪMJU IZVĒLEI

- Izmantošanas nepieciešamība
- Piemērotība
- Iegādes specifika
- Izvietojšanas, to uzturēšanas, pārraudzības iespējas
- Darba zonas platība, tajā strādājošo skaits
- Riska faktori, apstākļi, par kuriem jābrīdina
- Nelaimes gadījumu/arodslimības draudu iespējamība

DROŠĪBAS ZĪMJU GRUPAS

- Aizlieguma zīmes
- Brīdinājuma zīmes
- Rīkojuma zīmes
- Papildizejas, pirmās palīdzības zīmes

AIZLIEGUMA ZĪMES

Zīmes, kas aizliedz darbību, kura var radīt bīstamu situāciju.

Zīmes veids - apla veida zīme, ar baltu vidu un sarkanu apla apmali un sarkanu šķērsvītru pār zīmi.

2.1.
Nesmēķēt

2.2.
**Smēķēšana un
atklāta liesma
aizliegta**

2.3.
**Gājēju kustība
aizliegta**

2.4.
**Nedzēst ar
ūdeni**

2.5.
Nav dzerams

2.6.
**Nepiederošām
personām kustība
aizliegta**

2.7.
**Iekšējā transporta
kustība aizliegta**

2.8.
Nepieskarties

2.9.
**Aizliegts
(ar skaidrojošu
uzrakstu)**

2.10.
**Nestāvēt zem
kravas**

2.11.
**Sastatņu
montāža**

BRĪDINĀJUMA ZĪMES (I)

Zīmes, kas brīdina par risku vai bīstamības iespēju.

Zīmes veids - trīsstūra veida zīme, ar dzeltenu fonu un melnu trīsstūra malu.

4.1.
**Vispārīga
bīstamība**

4.2.
**Eksplozīva vide
Vai sprādzien-
bīstama telpa**

4.3.
**Toksiska
viela**

4.4.
**Kodīga
viela**

4.5.
**Radioaktīva viela
Vai jonizējošs
starojums**

4.6.
**Uzmanību,
pacelta
krava**

4.7.
**Iekšējais
transports**

4.8.
**Bīstami,
elektrība**

4.9.
**Vispārēja
bīstamība**

4.10.
**Lāzera
stars**

4.11.
**Oksidējoša
viela**

4.12.
**Nejonizējoša
radiācija vai
starojums**

Brīdinājuma zīmi Nr.4.9.
“Vispārēja bīstamība”, lai
brīdinātu par bīstamām
ķīmiskām vielām vai
maisījumiem, izmanto
vienīgi gadījumā, ja
nepieciešams apzīmēt
vairāku bīstamo vielu vai
maisījumu krājumus.

BRĪDINĀJUMA ZĪMES (II)

4.13.
Spēcīgs
magnētiskais
lauks

4.14.
Uzmanību,
šķēršļi

4.15.
Uzmanību,
nelīdzens

4.16.
Bioloģiskais
rīksts

4.17.
Zema
temperatūra

4.19.
Eksplozīva
vide

4.20.
Sastatnes

4.21.
Uzmanību,
pakāpiens

4.22.
Uzmanību,
slidens

4.23.
Dziļš
ūdens

4.24.
Zīmējums

4.25.
Uzmanību,
krītoši objekti

4.26.
Augsta
temperatūra

4.27.
Uzmanību,
karsta virsma

4.28.
Uzmanību,
karsts tvaiks

RĪKOJUMA ZĪMES

Zīmes, kas norāda uz konkrētu darbību, lai aizsargātu darbinieku pret konkrētu risku.

6.1.
Jālieto
aizsargbrilles

6.2.
Jālieto
aizsargķivere

6.3.
Jālieto dzirdes
aizsardzības
līdzekļi

6.4.
Jālieto gāzmaska,
resperators

6.5.
Jālieto darba
apavi

6.6.
Jālieto
aizsargcimdi

6.7.
Jālieto
aizsargkostīms

6.8.
Jālieto sejas
aizsardzības
līdzekļi

6.9.
Jālieto
aizsargjosta

6.10.
Jālieto
resperators

6.11.
Jālieto antistatiski
apavi

6.12.
Jālieto sejas
maska

6.13.
Gājēju ceļš,
maršruts

6.14.
Vispārīgā
rīkojuma zīme

Brīdinājuma zīmi Nr.4.9.
"Vispārīgo rīkojuma" zīmi
lieto kopā ar citām zīmēm

PIRMĀS PALĪDZĪBAS UN GLĀBŠANAS PAPILDIZEJU ZĪMES

8.1.
Pirmās palīdzības
punkts

8.2.
Nestuves

8.3.
Sanitārā
apstrāde

8.4.
Acu skalošana

8.5.
Elpošanas
līdzekļi

8.6.
Pārsiešanas
līdzekļi

8.7.
Droša
pulcēšanās vieta

8.8.
Atdzīvināšanas
līdzekļi

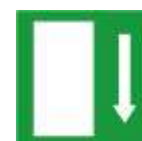
8.9.
Tālrunis neatliekamās
medicīniskās palīdzības
izsaukšanai

9.1.
Papildizeja,
virziens pa kreisi

9.1.
Papildizeja,
virziens pa labi

9.1.
Papildizeja,
virziens uz
leju

9.2.
Kustības
virziens pa
kreisi

9.2.
Kustības
virziens pa labi

9.2.
Kustības
virziens uz leju

KĪMISKO VIELU UN PRODUKTU BĪSTAMĪBAS PIKTOGRAMMAS

Toksisks

Kodīgs

**Kaitīgs,
kairinošs**

**Viegli
uzliesmojošs**

**Sprādzien-
bīstams**

**Spēcīgs
oksidētājs**

Videi bīstams

**Bīstams
veselībai**

**Gāze zem
spiediena**

SIGNĀLKRĀSOJUMS

Krāsojums ar specifisku nozīmi, norāda kādu ierobežojumu.

DARBA VIETĀS LIETOJAMIE ROKU SIGNĀLI

Sākt!

Uzmanību
Sākt darbu

Abas rokas izstieptas
horizontāli ar delnām uz
priekšu

Stop!

Pārtraukt kustību

Labā roka pacelta augšā ar
delnu uz priekšu

Beigt!

Izbeigt darbību

Abas rokas savienotas krūšu
augstumā

Celt!

Pacelt kravu

Labā roka pacelta augšā ar
delnu uz priekšu un izdara
lēnas apļveida kustības

DARBA VIETĀS LIETOJAMIE ROKU SIGNĀLI

Zemāk!

Nolaist kravu

Labā roka nolaista lejā ar delnu
uz iekšu un izdara lēnas apļveida
kustības

Vertikālā distance

Samazināt vai
palielināt vertikālo
distanci

Ar rokām norāda būtisko distanci

Virzīt uz priekšu

Kravu pārvietot uz
priekšu

Abas rokas saliektas ar delnām
uz augšu un izdara lēnas
kustības uz ķermeņa pusi

Virzīt atpakaļ

Kravu pārvietot
atpakaļ

Abas rokas saliektas ar delnām
uz leju un izdara lēnas kustības
prom no ķermeņa

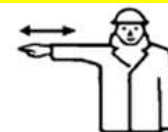

DARBA VIETĀS LIETOJAMIE ROKU SIGNĀLI

Pa labi no signalizētāja

Kravu pārvietot
pa labi

Labā roka izstiepta horizontāli
ar delnu uz leju un lēni izdara
sīkas kustības pa labi

Pa kreisi no signalizētāja

Kravu pārvietot
pa kreisi

Kreisā roka izstiepta horizontāli
ar delnu uz leju un lēni izdara
sīkas kustības pa kreisi

Horizontālā distance

Samazināt vai
palielināt horizontālo
distanci

Ar rokām norāda būtisko
distanci

Bīstami!

Novērst avārijas
situācijas

Abas rokas paceltas augšā ar
delnām uz priekšu

Ātrāk! Lēnāk!

Paātrināt kustību
Palēnināt kustību

Visas kustības izdara ātrāk
Visas kustības izdara lēnāk

SMĒĶĒŠANU REGULĒJOŠĀS ZĪMES

16/05/2017 Ministru kabineta noteikumi Nr.260 "Noteikumi par kārtību, kādā izvietojami informatīvie uzraksti vai simboli par smēķēšanas aizliegumu vai atļauju smēķēt, kā arī par uzrakstu un simbolu paraugiem".

- Aizliegumu smēķēt norāda ar uzrakstu "Smēķēt aizliegts" vai ar simbolu par smēķēšanas aizliegumu:

Smēķēt aizliegts

- Atļauju smēķēt norāda ar uzrakstu "Atļauts smēķēt" vai ar simbolu par atļauju smēķēt:

Atļauts smēķēt

DROŠĪBAS ZĪMJU PIELIETOŠANAS PRAKTISKIE PIEMĒRI

Atbilstoši izvietotas:

- Aizlieguma zīmes
- Ugunsdrošības zīmes
- Ķīmisko vielu un produktu bīstamības piktogrammas

DROŠĪBAS ZĪMJU PIELIETOŠANAS PRAKTISKIE PIEMĒRI

Attiecīgi pirms norobežojuma, kur notiek mežizstrādes darbi, jāizvieto drošības zīmes:

DROŠĪBAS ZĪMJU PIELIETOŠANAS PRAKTISKIE PIEMĒRI

Atbilstoši pirms ieejas ķīmisko
vielu noliktavā vajadzētu izvietot
drošības zīmes:

Vai citas brīdinājuma zīmes
atkarībā no ķīmiskajām vielām

OBLIGĀTĀS VESELĪBAS PĀRBAUDES

- Darba aizsardzības likums nosaka, ka darba devējs nodrošina obligātu veselības pārbaudi tiem nodarbinātajiem, kuru veselības stāvokli ietekmē vai var ietekmēt veselībai kaitīgie darba vides faktori, un tiem nodarbinātajiem, kuriem darbā ir īpaši apstākļi. Kārtību, kādā veicama obligātā veselības pārbaude, nosaka Ministru kabineta noteikumi Nr. 219 „Kārtība, kādā veicama obligātās veselības pārbaude”.

OBLIGĀTĀS VESELĪBAS PĀRBAUDES

Veselības pārbaudi veic personām:

- kuras ir nodarbinātas vai kuras paredzēts nodarbināt darbā, kur viņu veselības stāvokli ietekmē veselībai kaitīgie darba vides faktori
- kuras ir nodarbinātas vai kuras paredzēts nodarbināt darbā īpašos apstākļos – bīstamos darbos, kur pastāv augsts nelaimes gadījumu risks pašam nodarbinātajam vai apkārtējiem

OBLIGĀTĀS VESELĪBAS PĀRBAUDES

- Kaitīgie darba vides faktori - vides vai darba procesa faktori, kas var nelabvēlīgi ietekmēt nodarbināto veselības stāvokli un ilgstošas, intensīvas iedarbības rezultātā izraisīt slimības.
- 10.03.2009. MK not. 219 1. pielikums ietver kaitīgo darba vides faktoru uzskaitījumu, jo OVP laikā veicamie izmeklējumi un nepieciešamo ārstu konsultācijas, kā arī OVP veikšanas biežums ir tieši atkarīgs no kaitīgā faktora un tā līmeņa konkrētā darba vietā.

KAITĪGO DARBA VIDES RISKA FAKTORU NOTEIKŠANA

- *Veicot darba vides riska novērtējumu, darba aizsardzības speciālists nosaka darba vidē esošos kaitīgos faktorus un to nodarbināto loku, kas ir pakļauti šo faktoru iedarbībai. Kā arī nosaka, kādi darbinieki veic darbu īpašos apstākļos (piemēram, darbinieks, veicot darba pienākumus, pakāpjas augstāk kā 1,5m, tātad OVP kartē īpašajos darba apstākļos norāda punktu «Darbs, kas tiek veikts vairāk kā 1,5m, bet mazāk kā 5m augstumā .<.> »)*
- *Būtiska loma precīzā OVP noteikšanā ir laboratorisko mērījumu veikšanai, jo OVP veikšanas biežums ir tieši atkarīgs no kaitīgā faktora līmeņa (piemēram, trokšņa augstākā ekspozīcijas darbības vērtība ir 85 dB(A), bet darbinieks ir pakļauts 88 dB(A), tātad uz OVP veselībai kaitīgo darba vides faktoru troksnis darbinieks jāsūta veikt pārbaudi reizi gadā).*

OBLIGĀTĀS VESELĪBAS PĀRBAUDES

3 pielikums Ministru kabineta 2009. gada 10. marta noteikumiem Nr. 219	
Obligātās veselības pārbaudes karte	
I. Norādījums uz obligāto veselības pārbaudi	
(Izvērtējiet veselības stāvokli (vēlā, ja nepieciešams))	
1. Darba devējs (nosaukums, adrese, tālrunis)	_____
2. Personas vārds, uzvārds	_____
3. Personas kods	_____
4. Dzīvesvieta	_____
5. Profesija	_____
6. Veselībai kaitīgie darba vides apstākļi	_____
(saskaņā ar Ministru kabineta 2009. gada 10. marta noteikumu Nr. 219 "Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude" 1. pielikuma ... punktu)	
7. Ipašie darba apstākļi	_____
(saskaņā ar Ministru kabineta 2009. gada 10. marta noteikumu Nr. 219 "Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude" 2. pielikuma ... punktu)	
8. Darba stāšs šīs kartes 6. punktā minētajos veselībai kaitīgajos darba vides apstākļos	_____ (saskaņā, mēneši)
9. Darba stāšs šīs kartes 7. punktā minētajos īpašajos darba apstākļos	_____ (saskaņā, mēneši)
10. _____ tiek norādīts(-a) uz šādu obligāto veselības pārbaudi (atbilstoši pasvītrot):	(vārds, uzvārds)
10.1. pirmreizējo veselības pārbaudi;	
10.2. ārpusējās veselības pārbaudi (iemesls: _____);	
10.3. periodisko veselības pārbaudi.	
Darba devējs vai viņa pilnvarota persona	
Amats	_____
Paraksts un tā atšifrējums	_____
Datums	_____
Zīmogs	_____
II. Atzinums par personas veselības stāvokļa atbilstību veicamajam darbam	
11. Personas veselības stāvokļa novērtējums (atbilstoši pasvītrot):	
11.1. veselības stāvoklis atbilst veicamajam darbam;	
11.2. veselības stāvoklis neatbilst veicamajam darbam;	
11.3. konstatētas arodslimības pazīmes.	
12. Īpašas piezīmes un ieteikumi darba devējam	

Arodslimības sertifikāts izdots _____	
Paraksts un tā atšifrējums _____	
Datums _____	
Ārstniecības iestādes zīmogs _____	
III. Darba devēja veiktie pasākumi atbilstoši obligātās veselības pārbaudes atzinumam norādījumam	

Darba devējs vai viņa pilnvarota persona	
Amats	_____
Paraksts un tā atšifrējums	_____
Datums	_____
Zīmogs	_____

OBLIGĀTĀS VESELĪBAS PĀRBAUDES

- Periodiskās un ārpuskārtas (papildu) veselības pārbaudes veikšanai darba devējs nosaka noteiktu laiku, ne mazāku par četrām nedēļām un ne lielāku par trijiem mēnešiem.
- Nosūtot uz veselības pārbaudi, darba devējs izsniedz nodarbinātajam un personai pirms darba tiesisko attiecību uzsākšanas veselības pārbaudes karti divos eksemplāros, iepriekš aizpildot veselības pārbaudes kartes I sadaļu “Norīkojums uz obligāto veselības pārbaudi”.

OBLIGĀTO VESELĪBAS PĀRBAUŽU RAKSTURĪGĀKIE PUNKTI NOZARĒ

- Ķīmiskie augu aizsardzības līdzekļi u.c. ķīmiskās vielas (1 x gadā, ja nav veikti mērījumi)
- Ārstniecības līdzekļi, antibiotikas (1 x gadā, ja nav veikti mērījumi)
- Fermentu preparāti, biostimulatori (1 x gadā, ja nav veikti mērījumi)
- Sintētiskie mazgāšanas līdzekļi (1 x 3 gados)
- Organiskās izcelsmes putekļi (1 x gadā, ja nav veikti mērījumi)
- Bioloģiskie aģenti (1 x 3 gados)
- Troksnis (1 x gadā, ja nav veikti mērījumi)
- Plaukstas/visa ķermeņa vibrācija (1 x gadā, ja nav veikti mērījumi)
- Smagumu pārvietošana, celšana un noturēšana (1 x 3 gados)
- Atrašanās piespiedu pozā (1 x 3 gados)
- Biežas, monotonas, atkārtotas kustības (1 x 3 gados)

OBLIGĀTO VESELĪBAS PĀRBAUŽU RAKSTURĪGĀKIE PUNKTI NOZARĒ

- Darbs, kas tiek veikts vairāk kā 1,5m, bet mazāk kā 5m augstumā no grunts, pārseguma vai atbalsta platformas, ja šīm konstrukcijām nav aizsargnožogojuma, vai, darbu veikšanai, nepieciešams iziet ārpus aizsargnožogojuma (1 x 2 gados)
- Troksnis (1 x gadā, ja nav veikti mērījumi)

NODARBINĀTO APMĀCĪBAS VEIDI

- Ievadapmācība
- Instruktāža darba vietā:
 - uzsākot darbu (sākotnējā)
 - darba gaitā (atkārtotā – ne retāk kā reizi gadā, darbā ar bīstamām iekārtām – ne retāk kā reizi sešos mēnešos)
- Neplānotā instruktāža
- Mērķa instruktāža
- Tematiskā apmācība

NODARBINĀTO APMĀCĪBAS

Ievadapmācību drīkst veikt darba aizsardzības speciālists, uzņēmuma vadītāja rakstiski norīkota persona, kompetenta institūcija vai kompetents specialists, vai cita persona uzņēmumā, kas pārzina ievadapmācībā apgūstamos jautājumus.

Instruktažu darba vietā drīkst veikt tiešais darbu vadītājs, darba aizsardzības speciālists vai persona, kurai ir atbilstoša pieredze attiecīgajā amatā vai profesijā un kuru ir apmācījis darba aizsardzības speciālists, kompetenta institūcija vai kompetents speciālists.

BĪSTAMO IEKĀRTU APKALPOJOŠĀ PERSONĀLA APMĀCĪBA

- **Bīstamās iekārtas apkalpojošais personāls** — bīstamās iekārtas valdītāja norīkotas apmācītas personas, kuru rīcība ietekmē bīstamās iekārtas darbību vai tehnoloģiskā procesa norisi.
- Darba devējs nodrošina bīstamo iekārtu apkalpojošā personāla apmācību un instruktāžas, ņemot vērā bīstamās iekārtas veidu, sarežģītības un bīstamības pakāpi, kā arī darbinieku izglītību un iepriekšējā darba pieredzi.
- Darbos ar bīstamām iekārtām atkārtoto instruktāžu veic ne retāk kā reizi sešos mēnešos.

DARBINIEKU APMĀCĪBAS

- Personai, kura veic specializētus darbus (piemēram, kravas celtņa vadītājam, autoiekrāvēja operatoram, darbs elektroietaisēs, traktortehnikas vadītājam utt.), jābūt atbilstošai kvalifikācijai un tās apliecinošam dokumentam

- Darbiniekiem, kuri veic darbus mežsaimniecībā, darba devējam ir pienākums izsniegt darbinieka apliecību

CIRSMAS KARTE

Darba devējam ir pienākums aizpildīt cirsmas izstrādes tehnoloģisko karti divos eksemplāros. Viens eksemplārs glabājas cirmsā, otrs – pie darba devēja. Darba devējs ar cirsmas karti iepazīstina visas personas, kas veiks mežizstrādes darbus cirmsā. Iepazīšanos ar cirsmas karti nodarbinātie apliecina ar parakstu.

PIRMĀS PALĪDZĪBAS SNIEGŠANA

- Norīko personu, kura ir apmācīta pirmās palīdzības sniegšanā, lai gadījumā, rodas nepieciešamība sniegt palīdzību, uz vietas būtu darbinieks, kas to ir apmācīts darīt. Ieteicams, lai katrā maiņas laikā būtu vismaz viena persona, kura ir apmācīta pirmās palīdzības sniegšanā.
- Nodrošina, lai darba vietās būtu pieejams pietiekams skaits pirmās palīdzības aptieciņu, ņemot vērā darba vides riskus. Ja uzņēmumā ir vairākas struktūrvienības, ieteicams, lai pirmās palīdzības aptieciņa būtu pieejama katrā struktūrvienībā neatkarīgi no nodarbināto skaita.

PIRMĀ PALĪDZĪBA UZ ZVEJAS KUĢIEM

- Uz zvejas kuģiem īpašniekam ir pienākums nodrošināt medicīnisko aprūpi uz kuģiem atbilstoši Ministru kabineta noteiktajām prasībām
- Katrā uz kuģa esošā glābšanas plostā un glābšanas laivā ir ūdensdrošs medicīniskās palīdzības komplekts. Komplektā ir pirmās palīdzības aptieciņa ar satura aprakstu

INDIVIDUĀLĀ AIZSARDZĪBA, DROŠĪBAS ZĪMES
UN CITI ORGANIZATORISKIE PASĀKUMI

SPECIFISKĀS UGUNSDROŠĪBAS PRASĪBAS

Regulē: 19.04.2016. MK not. Nr. 238 "Ugunsdrošības noteikumi"

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

RĪCĪBA UGUNSDROŠĪBAS TRAUKSMES GADĪJUMĀ

Personu pienākums atrodoties būvē, nekavējoties evakuēties, atskanot ugunsgrēka trauksmes signālam vai pamanot ugunsgrēku.

Fiziskajai personai ir pienākums:

- Ziņot par to VUGD, zvanot uz numuru 112, nosaucot ugunsgrēka izcelšanās adresi vai vietu un ziņotāja vārdu, uzvārdu, kā arī sniegt pieprasīto papildu informāciju par ugunsgrēku;
- Informēt ugunsgrēka dzēšanas un glābšanas darbu vadītāju par cilvēkiem, kuri atrodas vai varētu atrasties ugunsgrēka apdraudētajā vietā, objekta ugunsdzēsības ūdensņemšanas vietām un piebraukšanas ceļiem, ugunsbīstamību, sprādzienbīstamību un citiem bīstamiem faktoriem.

RĪCĪBA UGUNSDROŠĪBAS TRAUKSMES GADĪJUMĀ

Objekta atbildīgajai personai papildus fiziskās personas pienākumam līdz brīdim, kad ierodas VUGD vienība, ir pienākums nodrošināt:

- Ugunsdrošības instrukcijā noteikto ugunsdzēsības pasākumu veikšanu
- Ugunsdrošībai nozīmīgo inženiertehnisko sistēmu iedarbināšanu
- Tehnoloģisko iekārtu, elektroinstalācijas, elektroiekārtu, elektroierīču un inženiertīklu atvienošanu vai pārslēgšanu uz darba režīmu, kas neveicina ugunsgrēka attīstību un neierobežo tā dzēšanu
- Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta vai avārijas dienestu izsaukšanu (ja nepieciešams).

RĪCĪBA UGUNSDROŠĪBAS TRAUKSMES GADĪJUMĀ

1. (Dzēst ugunsgrēku, ja tas neapdraud dzīvību vai veselību)
2. Izvairīties no dūmiem, degšanas vietas
3. Evakuēties pa tuvāko izeju
4. Izsaukt Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu (tel. Nr. 112)
5. (Evakuēt dzīvniekus, ja tas neapdraud dzīvību vai veselību)
6. Pulcēties drošas pulcēšanās vietā

UGUNSDROŠĪBAS PRASĪBAS LAUKSAIMNIECĪBĀ

- Transportlīdzekļu dzinēju izplūdes caurules aprīko ar dzirksteļu slāpētājiem un uzrauga, lai dzinēja kolektora un izplūdes caurules savienojuma starplikās nebūtu plīsumu un bojājumu
- Transportlīdzekļa, traktortehnikas, agregāta un tehnoloģiskās iekārtas rotējošo detaļu un mezglu vārpstas regulāri attīra no degtspējīgiem materiāliem
- Starp salmu vai siena grēdām, nojumēm vai stīpām nodrošina 20 m platas atstarpes
- Produktu ražošanas un uzglabāšanas objekta elektroenerģijas atslēgšanas ierīci uzstāda ārpusē uz degtnespējīgas sienas, bet, ja siena ir degtspējīga, – uz savrup stāvoša balsta 2,5 m attālumā no objekta sienas
- Produktu ražošanas un uzglabāšanas objektā, kur iespējama putekļu veidošanās, izmanto elektroierīces un iekārtas sprādziendrošā izpildījumā un ar attiecīgu marķējumu

UGUNSDROŠĪBAS PRASĪBAS LAUKSAIMNIECĪBĀ

- Produktu kaltes objektu nodrošina ar temperatūras kontroles ierīci, lai nepieļautu ugunsgrēka izcelšanos;
- Ja produktu kaltes tehnoloģija netiek regulēta automātiski, kaltes laikā atbildīgā persona nodrošina nepārtrauktu kaltes objekta uzraudzību;
- Durvis un vārtus, pa kuriem paredzēts evakuēt lopus, uztur brīvus un viegli atveramus;
- Uzglabājot lopbarību kūts bēniņu telpās, ap dūmvadiem (pa perimetru) 1 m attālumā ierīko nožogojumu.

Produktu ražošanas un uzglabāšanas objektā, kur iespējama ražošanas putekļu veidošanās:

- uzstāda putekļu nosūces ierīces, lai novērstu putekļu izplatīšanos objektā;
- objekta konstrukcijas krāso no putekļu krāsas atšķirīgos krāsu toņos;
- tvertņu un bunkuru lūkas un lūciņas pašteses līnijās, gaisa vados un aspirācijas sistēmās pastāvīgi atrodas noslēgtā stāvoklī.

UGUNSDROŠĪBAS PRASĪBAS MEŽSAIMNIECĪBĀ

- Ja meža objektu atbildīgā persona apsaimnieko vienlaidu meža zemes platību, kas lielāka par 5000 ha, tā izstrādā meža objekta ugunsdrošības preventīvo pasākumu plānu visam meža objektam.

Meža ugunsnedrošajā laikposmā aizliegts:

- kurināt ugunscurus mežā un purvos;
- atstāt ugunscurus bez uzraudzības.
- nomest mežā, purvos vai uz tos šķērsojošiem ceļiem degošus vai gruzdošus sērkociņus, izsmēkus un citus priekšmetus;
- veikt mežā un purvos spridzināšanas darbus un organizēt šaušanas nodarbības;
- medībās un šaušanas nodarbībās mežā un purvos lietot trasējošas lodes, deglodes un prapjus no viegli uzliesmojoša un gruzdēt spējīga materiāla;
- braukt ar mehāniskajiem transportlīdzekļiem pa mežu un purviem ārpus ceļiem, izņemot gadījumus, ja tas nepieciešams ugunsgrēka dzēšanai, palīdzības sniegšanai nelaimes gadījumos, meža apsaimniekošanai un inženiertīklu uzturēšanai vai to avāriju novēršanai;
- ekspluatēt mežā, purvos vai uz tos šķērsojošiem ceļiem transportlīdzekļus un citus mehānismus ar bojātu iekšdedzes dzinēja gāzu izplūdes sistēmu;
- bez saskaņošanas ar Valsts meža dienesta attiecīgo teritoriālo struktūrvienību veikt jebkāda veida dedzināšanu (tai skaitā ciršanas atlieku dedzināšanu).

UGUNSDROŠĪBAS PRASĪBAS MEŽĀ

Meža objektā aizliegts:

- bojāt ceļus, stigas, tiltus, caurtekas, uguns novērošanas torņus, citas būves un celtnes, kā arī ceļa un informācijas zīmes
- dedzināt atkritumus
- dedzināt ciršanas atliekas vai kurināt ugunskuru:
 - tuvāk par 2 m no augošiem kokiem
 - vietās, kur augsnes kūdras slānis ir biezāks par 0,5 m, izņemot gadījumu, ja dedzināšana notiek pēc lietus perioda vai ziemā
- laikposmā no 1. maija līdz 1. septembrim krautnēt (uzglabāt) kaudzēs mežaudžu ciršanas atliekas, ja kaudze atrodas tuvāk par 50 m no 10–40 gadus vecām skuju koku mežaudzēm, kuru platība ir lielāka par 1 ha, izņemot gadījumu, ja:
 - starp kaudzi un mežaudzi atrodas vismaz 10 m plata ceļa trase (no kokiem brīva zeme no vienas meža sienas līdz otrai (pretējai) meža sienai, ieskaitot ceļa klātnei, novadgrāvjus un citus infrastruktūras objektus, kas nepieciešami ceļa ekspluatācijai)
 - atbilstoši izstrādātajā meža ugunsdrošības preventīvo pasākumu plānā ir noteikts citādi
- veikt jebkuru citu darbību, kas var izraisīt ugunsgrēku

UGUNSDROŠĪBAS PRASĪBAS ZIVSAIMNIECĪBĀ

Kuģa īpašnieks nodrošina kuģa apkalpes locekļu apmācību attiecībā uz ugunsdzēsības un glābšanas līdzekļu lietošanu.

Rīcība pamanot ugunsgrēku esot uz kuģa:

1. Celiet trauksmi
2. Sapulcējiet visus komandas locekļus. Ieskatieties ugunsgrēka plānā (ja uz klāja tāds ir)
3. Atrodiet tuvāko ugunsdzēsības aparātu. Dzēsiet uguni, ja iespējams
4. Ziņojiet, ja ugunsgrēks tiek uzskatīts par nopietnu
5. Izolējiet uguni, aizveriet durvis, lūkas, atveres, dūmvadu vārstus un iluminatorus un turiet tos aizvērtus. Sāciet robežvirsmas atvēršanu

UGUNSDROŠĪBAS PRASĪBAS ZIVSAIMNIECĪBĀ

Rīcība, ja ugunsgrēks izceļas kuģa mašīntelpā:

1. Celiet trauksmi
2. Pulcējiet visus
3. Nosūtiet BRIESMU SIGNĀLU
4. Aizveriet ārkārtas degvielas vārstus
5. Apturiet mašīntelpas ventilatorus un aizveriet kurtuves aizbīdņus
6. Iedarbiniet ārkārtas ugunsgrēka sūkni
7. Iedarbiniet fiksēto ugunsdzēsības sistēmu
8. Sāciet robežvirsmu atvēršanu
9. Cik vien ilgi iespējams atstājiet mašīntelpu noslēgtu

UGUNSDROŠĪBAS PRAKTISKIE PIEMĒRI NOZARĒ

NEATBILSTĪBA

Nav nodrošināta gāzes
balonu piemērota
transportēšana,
uzglabāšana

NEATBILSTĪBA

Nav veikta
ugunsdzēsības aparāta
tehniskā pārbaude
saskaņā ar ražotāja
norādītajiem termiņiem
(transportlīdzeklī)

NEATBILSTĪBA:

atkailināti vadi

Situācijas analīze

Traktora vadītājs, darba izpildei aizmirsis paņemt pārvietojamās kāpnēs, lai iekāptu un izkāptu no piekabes. Pēc piekabes iztīrīšanas uzkāpa uz piekabes borta malas, lai nokāptu uz sakabes. Uzkāpjot uz piekabes borta malas, paslīdēja un nokrita uz sakabes starp traktoru un piekabi, gūstot kreisā sāna sasitumu. Piekabes borta malas augstums 3 m.

1. Analizējiet, kāpēc notika šis nelaimes gadījums!

2. Nosakiet kas ir atbildīgs par notikušo nelaimes gadījumu un kā varēja to novērst?

Situācijas analīze

Atbildes

(Nav noteikts, ka cilvēka, kurš atbild uz dotajiem jautājumiem, atbildēm jābūt identiskām ar šeit minētām. Galvenais, lai atbildēm būtu pareizs domu gājiens un virziens.)

Traktora vadītājs, darba izpildei aizmirsa paņemt pārvietojamās kāpnes, lai iekāptu un izkāptu no piekabes. Pēc piekabes iztīrīšanas uzkāpa uz piekabes borta malas, lai nokāptu uz sakabes. Uzkāpjot uz piekabes borta malas, paslīdēja un nokrita uz sakabes starp traktoru un piekabi, gūstot kreisā sāna sasitumu. Piekabes borta malas augstums 3 m.

1. Analizējiet, kāpēc notika šis nelaimes gadījums!

“Darbinieka neuzmanība – viņš nepārbaudīja vai ir paņemts viss darbam nepieciešamais, pirms brauca strādāt.” Lai pakāptos augstumā, ir jāizmanto tam piemērots aprīkojums (piemēram, pārvietojamās kāpnes).

2. Nosakiet, kas ir atbildīgs par notikušo nelaimes gadījumu un kā varēja to novērst?

Par notikušo nelaimes gadījumu ir atbildīgs pats darbinieks. Darbiniekam ir pienākums ievērot darba aizsardzības prasības, pakāpjoties augstumā, izmantot pārvietojamās kāpnes.

Situācijas analīze

Mežsaimniecības darbinieks veica mežā palīgstrādnieka darbus. Tuvumā kokus zāģēja darbinieki ar motorzāģi. Darba veikšanas vieta netika norobežota, un palīgstrādnieks atradās koka krišanas zonā. Kokam krītot, viens no zariem trāpīja darbiniekam pa galvu. Tā kā palīgstrādniekam nebija aizsargķiveres, viņš guva smagas galvas traumas.

1. Analizējiet, kāpēc notika šis nelaimes gadījums!

2. Kā varēja novērst esošo nelaimes gadījumu un kas ir atbildīgs par notikušo nelaimes gadījumu?

Situācijas analīze

Atbildes

(Nav noteikts, ka cilvēka, kurš atbild uz dotajiem jautājumiem, atbildēm jābūt identiskām ar šeit minētām. Galvenais, lai atbildēm būtu pareizs domu gājiens un virziens.)

Mežsaimniecības darbinieks veica mežā palīgstrādnieka darbus. Tuvumā kokus zāģēja darbinieki ar motorzāģi. Darba veikšanas vieta netika norobežota, un palīgstrādnieks atradās koka krišanas zonā. Kokam krītot, viens no zariem trāpīja darbiniekam pa galvu. Tā kā palīgstrādniekam nebija aizsargķiveres, viņš guva smagas galvas traumas.

1. Analizējiet, kāpēc notika šis nelaimes gadījums!

Jo bīstamā koku krišanas zona netika norobežota, darbinieki neievēroja darba aizsardzības prasības un netika lietoti nepieciešamie individuālie aizsardzības līdzekļi (aizsargķivere).

2. Kā varēja novērst esošo nelaimes gadījumu un kas ir atbildīgs par notikušo nelaimes gadījumu?

Nelaimes gadījumu varēja novērst apmācot darbiniekus par darba aizsardzības prasībām zāģējot kokus, ka ir jānorobežo bīstamā koku krišanas zona un citiem darbiniekiem tur aizliegts atrasties, kā arī bija jāizsniedz visi nepieciešamie individuālie aizsardzības līdzekļi un jāapmāca darbiniekus tos lietot. Atbildīgais par šīm darbībām ir darba devējs un darba aizsardzības speciālists. Taču pašiem darbiniekiem bija jāievēro darba aizsardzības instrukcijas un jāatsakās no darba veikšanas, ja netika izsniegti visi nepieciešamie individuālie aizsardzības līdzekļi.

Situācijas analīze

Kuģa komanda ostas pietātnē veica kuģa sagatavošanas darbus nākamajam reisam. Cietušais mehāniķa palīgs veica kraušanas darbus un bija nepieciešams pieslēgt elektrību. Tā kā elektrību neizdevās pieslēgt, tad cietušais mehāniķa palīgs devās pie izkraušanas laukuma pārziņa pēc palīdzības. Nākot atpakaļ uz kuģi, kāpjot pa apledojušajām kāpnēm, viņš zaudēja līdzsvaru un iekrita ūdenī.

1. Analizējiet, kāpēc notika šis nelaimes gadījums!

2. Nosakiet, kādi pasākumi bija jāveic iepriekš, lai šis nelaimes gadījums nenotiktu un kas būtu atbildīgs par šiem pasākumiem?

Situācijas analīze

Atbildes

(Nav noteikts, ka cilvēka, kurš atbild uz dotajiem jautājumiem, atbildēm jābūt identiskām ar šeit minētām. Galvenais, lai atbildēm būtu pareizs domu gājiens un virziens.)

Kuģa komanda ostas piestātnē veica kuģa sagatavošanas darbus nākamajam reisam. Cietušais, mehāniķa palīgs, veica kraušanas darbus un bija nepieciešams pieslēgt elektrību. Tā kā elektrību neizdevās pieslēgt, tad cietušais mehāniķa palīgs devās pie izkraušanas laukuma pārziņa pēc palīdzības. Nākot atpakaļ uz kuģa klāju, kāpjot pa apledojušajām kāpnēm, viņš paslīdēja, zaudēja līdzsvaru un iekrita ūdenī.

1. Analizējiet, kāpēc notika šis nelaimes gadījums!

Nelaimes gadījums notika, jo kāpnes bija apledojušas, tām nebija uzliktas margas un darbinieks neievēroja piesardzību.

2. Nosakiet, kādi pasākumi bija jāveic iepriekš, lai šis nelaimes gadījums nenotiktu un kas būtu atbildīgs par šiem pasākumiem?

Lai nenotiktu šis nelaimes gadījums, vajadzēja izmantot aprīkojumu, kas ir drošs, respektīvi, kāpnes ar margām. Apledojušās kāpnes bija nepieciešams apstrādāt ar pretslīdes materiālu. Par šī darbībām bija atbildīgs kuģa īpašnieks, kapteinis (vajadzēja norīkot, lai kāds no darbiniekiem to veiktu). Kā arī pašam cietušajam bija nepieciešams ievērot piesardzību un nekāpt pa apledojušām kāpnēm, kuras ir bez margām. Darba devējam iepriekš bija nepieciešams apmācīt darbinieku darba aizsardzības prasībām pārvietojoties starp ostas piestātni un kuģi. Kā arī bija jānodrošina, lai darbiniekiem būtu pieejami apavi ar zoli, kas paredzēta darbam uz slidenām virsmām.

Darba uzdevumu lapa

Darbinieks, gāžot koku (resgaļa ø apmēram 52 cm), bija nepietiekoši atstājis nepārziņģētu drošības joslu, kas novērš koka gāšanos nevēlamā virzienā. Ar motorzāģi un ķīli darbinieks mēģināja nogāzt koku vēlamajā virzienā, taču koks pēkšņi nosvērās no vēlamā virziena un sāka gāzties tajā virzienā, kur otrs darbinieks veica atzarošanas darbus. Koka zari traumēja otru darbinieku, kurš tika notriekts zemē (apmēram 25 metru attālumā no nogāzta koka resgaļa).

Nosakiet, nelaimes gadījuma cēloni, nepieciešamos preventīvos pasākumus un atbildīgo par šo pasākumu īstenošanu.

Cēlonis	Preventīvais pasākums	Atbildīgais par pasākumu īstenošanu

Darba uzdevumu lapa

Atbildes

(Nav noteikts, ka cilvēka, kurš atbild uz dotajiem jautājumiem, atbildēm jābūt identiskām ar šeit minētām. Galvenais, lai atbildēm būtu pareizs domu gājiens un virziens.)

Darbinieks, gāžot koku (resgaļa ø apmēram 52 cm), bija nepietiekoši atstājis nepārziņģētu drošības joslu, kas novērš koka gāšanas nevēlamā virzienā. Ar motorzāģi un ķīli darbinieks mēģināja nogāzt koku vēlamajā virzienā, taču koks nosvērās no vēlamā virziena un sāka gāzties virzienā kur otrs darbinieks veica atzarošanas darbus. Koka zari traumēja otru darbinieku, kurš tika notriekts zemē (apmēram 25 metru attālumā no nogāzta koka resgaļa).

Nosakiet, nelaimes gadījuma cēloni, nepieciešamos preventīvos pasākumus un atbildīgo par šo pasākumu īstenošanu.

Cēlonis	Preventīvais pasākums	Atbildīgais, par pasākumu īstenošanu
Atzarotājs, neatļauti atradās gāzēja darba zonā	1)Apmācīt darbiniekus drošas zonas ievērošanā 2) Zāģētājam jāpārliecinās, ka koka gāšanas zonā nav citu darbinieku un jābrīdina citi nodarbinātie par koka gāšanu – atbildīgs darbinieks	1)Darba devējs un darba aizsardzības speciālists 2)Pats darbinieks
Nav ievērota prasība “Koku gāšanas laikā bīstamajā zonā <u>drīkst atrasties</u> tikai koku gāzējs un koku gāzēja palīgs. Bīstamajā zonā vienlaikus ar koku gāšanu <u>aizliegts veikt citus darbus</u> ” MK noteikumi Nr.310 DA prasības mežsaimniecībā	Iepazīstināt darbiniekus ar Darba aizsardzības prasībām koku gāšanas, atzarošanas un sagarumošanas darbos.	Darba devējs un darba aizsardzības speciālists

Nav ievērota prasība “Gāšanas zāgējumu pabeidz pirms aizzāgējuma vietas, atstājot nepārzāgētu drošības joslu, kas novērš koka gāšanos nevēlamā virzienā; MK noteikumi Nr.310 DA prasības mežsaimniecībā	Iepazīstināt darbiniekus ar Darba aizsardzības prasībām koku gāšanas, atzarošanas un sagarumošanas darbos.	Darba devējs un darba aizsardzības speciālists
---	---	--

Darba uzdevumu lapa

Lauksaimniecības strādniekam bija jāsagatavo maisījums augsnes apstrādei. Darba devējs pirms darba sākšanas nebija instruējis darbinieku par darba aizsardzības prasībām darbā ar ķīmiskajām vielām un darbiniekam nebija pieejamas drošības datu lapas kā arī nebija pieejami visi nepieciešamie individuālie aizsardzības līdzekļi. Ieejot noliktavā, kur glabājās ķīmiskās vielas, darbinieks pamanīja tikai attēlā redzamos šķidrumus. Tā kā darbinieks nezināja, kas tie par šķidrumiem, savu darbu pildīt atteicās.

Nosakiet, kādi pārkāpumi, neatbilstības redzamas dotajā attēlā un tekstā un kādi ir nepieciešamie risinājumi, lai tos novērstu?

Neatbilstības, pārkāpumi	Nepieciešamie risinājumi

Darba uzdevumu lapa

Atbildes

(Nav noteikts, ka cilvēka, kurš atbild uz dotajiem jautājumiem, atbildēm jābūt identiskām ar šeit minētām. Galvenais, lai atbildēm būtu pareizs domu gājiens un virziens.)

Lauksaimniecības strādniekam bija jāsaņem maisījums augsnes apstrādei. Darba devējs pirms darba sākšanas nebija instruējis darbinieku par darba aizsardzības prasībām darbā ar ķīmiskajām vielām un darbiniekam nebija pieejamas drošības datu lapas kā arī nebija pieejami visi nepieciešamie individuālie aizsardzības līdzekļi. Ieejot noliktavā, kur glabājās ķīmiskās vielas, darbinieks pamanīja tikai attēlā redzamos šķidrumus. Tā kā darbinieks nezināja, kas tie par šķidrumiem, savu darbu pildīt atteicās.

Nosakiet, kādi pārkāpumi, neatbilstības redzamas dotajā attēlā un tekstā un kādi ir nepieciešamie risinājumi, lai tos novērstu?

Neatbilstības, pārkāpumi	Nepieciešamie risinājumi
Dotās ķīmiskās vielas nav apzīmētas	Apzīmēt esošās ķīmiskās vielas (norādot vielas nosaukumu un tās bīstamību ar ķīmisko vielu bīstamības simboliem)
Ķīmiskā viela tiek uzglabāta atvērtā traukā	Ķīmiskās vielas glabāt slēgtos traukos
Dotās ķīmiskās vielas netiek uzglabātas atbilstoši noteikumiem. Nav izvietotas drošības zīmes.	Nodrošināt atsevišķu telpu vai skapi ķīmisko vielu glabāšanai (nevis blakus glāzēm un citiem nepiemērotiem piederumiem).
Darba devējs nav instruējis darbinieku par darba aizsardzības prasībām darbā ar ķīmiskajām vielām	Apmācīt darbinieku atbilstoši darba aizsardzības instrukcijai par darba aizsardzības prasībām darbā ar ķīmiskajām vielām

Nav noteikts kādus individuālos aizsardzības līdzekļus jālieto. Nav izsniegti nepieciešamie individuālie aizsardzības līdzekļi (atbilstoši, kādi ir norādīti drošības datu lapā, piemēram, respiratori, aizsargbrilles, aizsargcimdi vai aizsargapgērbs u.c.)	No drošības datu lapām noteikt, kādus individuālos aizsardzības līdzekļus jālieto, strādājot ar ķīmisko vielu. Iegādāties un izsniegt atbilstošus individuālos aizsardzības līdzekļus, apmācīt darbiniekus to lietošanā
Darbiniekam nav pieejamas ķīmisko vielu drošības datu lapas un viņš nav ar tām iepazinies	Pieprasīt no ražotāja vai izplatītāja drošības datu lapas. Nodrošināt, lai visiem darbiniekiem, kuri strādā ar ķīmiskajām vielām, būtu pieejamas atbilstošo ķīmisko vielu drošības datu lapas un visi darbinieki būtu ar tām iepazinušies, pirms sāk strādāt ar ķīmisko vielu.

Darba uzdevumu lapa

Pārvietojoties ar zvejas kuģi, stipras vētras laikā, darbiniekam lika uzkāpt uz augstākās barjera malas, lai tur varētu piesiet zvejas tīklu. Uzkāpt lika bez nekādiem papildpiederumiem, tikai izmantojot esošo konstrukciju, kura parādīta bildē. No individuālajiem aizsardzības līdzekļiem darbiniekam bija tikai cimdi. Darbinieks veikt darbu atteicās, jo zināja, ka šāda darba izpildei pastāv ļoti daudz riska faktori.

Nosakiet pastāvošos riskus redzamajā attēlā un to novēršanas iespējas un pasākumus!

Pastāvošie riski	Novēršanas iespējas un pasākumi

Darba uzdevumu lapa

Atbildes

(Nav noteikts, ka cilvēka, kurš atbild uz dotajiem jautājumiem, atbildēm jābūt identiskām ar šeit minētām. Galvenais, lai atbildēm būtu pareizs domu gājiens un virziens.)

Pārvietojoties ar zvejas kuģi, stipras vētras laikā, darbiniekam lika uzkāpt uz augstākās barjera malas, lai tur varētu piesiet zvejas tīklu. Uzkāpt lika bez papildpiederumiem, izmantojot esošo konstrukciju, kura parādīta attēlā. No individuālajiem aizsardzības līdzekļiem darbiniekam bija tikai cimdi. Darbinieks veikt darbu atteicās, jo zināja, ka šāda darba izpildei pastāv ļoti daudz riska faktori.

Nosakiet pastāvošos riskus redzamajā attēlā un to novēršanas iespējas un pasākumus!

Pastāvošie riski	Novēršanas iespējas un pasākumi
Iekrišana ūdenī	Lietot aizsardzības līdzekli – drošības jostu, lai, gadījumā, ja darbinieks sāk krist pāri aizsargbarjeram, josta viņu noturētu
Nokrišana no augstuma	Esošā konstrukcija ir bīstama, lai ar tās palīdzību kāptu augstumā – margas nav pietiekamā augstumā, nav zināma tās izturība, kā arī detaļas ir sarūsējušas un jebkurā laikā var salūzt. Novērst iespējams lietojot atbilstošu aprīkojumu darbam augstumā - veikt šīs konstrukcijas remontu vai nomaiņa pret tādu, kas ir droša darbam.

Paslīdzēšana MK noteikumi Nr.61 Noteikumi par drošības un veselības aizsardzības prasībām darbā uz zvejas kuģiem	Lietos atbilstošus darba apavus ar neslīdošu zoli Nodrošināt kuģa apkalpes locekļus ar individuālajiem aizsardzības līdzekļiem, ja ar <u>kolektīvajiem vai tehniskajiem aizsardzības līdzekļiem nevar novērst vai pietiekami samazināt risku kuģa apkalpes locekļu drošībai un veselībai</u>. Šādi aizsardzības līdzekļi ir valkājami virs apģērba, tie ir košās krāsās, kas kontrastē ar jūras vidi, un ir skaidri saskatāmi. Kuģa īpašnieks nodrošina kuģa apkalpi ar darba aizsardzības instrukcijām. Kuģa kapteinis informē apkalpi par darba aizsardzības pasākumiem, kas veicami uz zvejas kuģiem. Šai informācijai jābūt skaidrai un saprotamai.
---	--

TESTS I

Vārds, uzvārds: _____

Datums: _____

1. **Kādus dokumentus nepieciešams sastādīt, veicot darba vides iekšējo uzraudzību uzņēmumā?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
 - A. Darba vides risku novērtējums
 - B. Personu, profesiju vai darba vietu saraksts, kurās nodarbinātajiem darbā ir īpaši apstākļi
 - C. Darba aizsardzības pasākumu plāns
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
2. **Kuri Ministru kabineta noteikumi nosaka drošības un veselības aizsardzības prasībām darbā uz zvejas kuģiem?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
 - A. MK Nr.660
 - B. MK Nr.61
 - C. MK Nr.65
3. **Kurš no minētajiem darba vides riska faktoriem ir sastopams mežistrādē?** *(Iespējamās 3 pareizās atbildes)*
 - A. Piespiedu poza guļot
 - B. Troksnis un vibrācija
 - C. Mikroklimate ietekme
 - D. Paaugstināts redzes saspringums
 - E. Bioloģiskie riska faktori
4. **Kurā no minētajām nozarēm nepieciešams novērtēt bioloģisko aģentu radīto risku?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
 - A. Veselības aprūpes nozarē
 - B. Mežsaimniecībā
 - C. Piena produktu pārtikas rūpniecībā
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
5. **Kādām ir jābūt darba aizsardzības instrukcijām un apmācībai?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
 - A. Angļu valodā
 - B. Valsts valodā un saprotamai
 - C. Nodarbinātajiem saprotamai un piemērotai viņu profesionālajai sagatavotībai
6. **Kāda ir pirmā darbība, kas jāveic, sniedzot palīdzību cietušajam elektrotraumas gadījumā?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
 - A. Jāpārtrauc strāvas iedarbība
 - B. Jāuzsāk elpināšana un sirds masāža, kā arī nekavējoties jāizsauc ātrā palīdzība
 - C. Jāevakuē cietušais no bīstamās zonas
7. **Bīstamās zonas minimālais rādiuss:** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
 - A. Ir pieci metri no personas, kas atzaro nozāgētu koku
 - B. Ir desmit metri no personas, kas atzaro nozāgētu koku

8. **Kāda informācija tiek sniegta ķīmisko vielu un maisījumu Drošības datu lapās ? (Iespējamās 2 pareizās atbildes)**
- A. Lietošanas norādījumi
 - B. Uzglabāšanas norādījumi
 - C. Mārketinga informācija
9. **Kokmateriālu kraušanā , grēdu galus nostiprina pret velšanos vai krauj tā: (Iespējama 1 pareizā atbilde)**
- A. Lai kokmateriāli neveļas un grēdas gala leņķis nepārsniedz 35 grādus
 - B. Grēdas gala leņķis nepārsniedz 15 grādus
 - C. Lai kokmateriāli neveļas un grēdas gala leņķis nepārsniedz 15 grādus
10. **Ko nozīmē dotā piktogramma? (Iespējama 1 pareizā atbilde)**

- A. Toksisks
- B. Bīstami veselībai
- C. Gāze zem spiediena

11. **Kurā no minētajiem gadījumiem jālieto aizsargbrilles ? (Iespējamās 2 pareizās atbildes)**
- A. Mežizstrādes darbos
 - B. Strādājot būvlaukumā
 - C. Strādājot konditorijas cehā
12. **Kurus no zemāk minētajiem riska faktori var pasargāt acu un sejas IAL: (Iespējama 1 pareizā atbilde)**
- A. Mehāniskie faktori (triecienizturība)
 - B. Ķīmiskie faktori (ķīmiskā izturība)
 - C. Elektriskie faktori (aizsardzība pret elektrisko loku un tieša elektrības kontakta)
 - D. Karstuma iedarbība (karstuma un liesmu izturība)
 - E. Starojums (aizsardzība pret infrasarkanā starojumu, UV stariem, lāzērstariem, RTG stariem, spožu gaismu)
 - F. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - G. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
13. **Kuras no zemāk minētajām ķīmiskajām vielām rodas mēslu sadalīšanās procesā un ir kaitīgas darbiniekiem. (Iespējamās 4 pareizās atbildes)**
- A. Ozons
 - B. Metāns
 - C. Amonjaks
 - D. Oglekļa oksīdi
 - E. Sērūdeņradis
 - F. Ogleklis

14. Pret kuras grupas bioloģisko agentu iedarbību nav iespējami efektīvi profilakses pasākumi un ārstēšana? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. 1.grupas bioloģiskie aģenti
- B. 2. un 3.grupas bioloģiskie aģenti
- C. 4.grupas bioloģiskie aģenti
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

15. Kurā veida traktortehnikā risks darbinieka veselībai būs ar zemāku riska pakāpi:

- A. atklāta tipa traktors
- B. traktors ar pretapgāšanās stieņiem
- C. traktors ar kabīni

16. Kā izvairīties no saslimšanas ar zoonozi, strādājot lopkopībā? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Dzīvnieku vakcinācija
- B. Efektīva ventilācijas sistēma
- C. Personīgās higiēnas ievērošana
- D. Individuālo aizsardzības līdzekļu lietošana
- E. Pareizas visas augstāk minētās metodes

17. Kādos gadījumos par nelaimes gadījumiem darbā ir jāziņo Valsts darba inspekcijai? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Ja nodarbinātajam nelaimes gadījuma rezultātā radušies smagi veselības traucējumi
- B. Ja nelaimes gadījums darbā noticis uzņēmumā, kurā nodarbināti mazāk kā pieci nodarbinātie
- C. Jāziņo par visiem nelaimes gadījumiem darbā, kuriem darba spēju zudums ir ilgāks par 3 diennaktīm
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

18. Kokmateriālus pa nogāzēm atļauts velt, ja: (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Darbības zonā neatrodas cilvēki.
- B. Darbības zonā atrodas cilvēki, kas kontrolē procesu
- C. darbības zonā neatrodas cilvēki ar atbilstošu atstarojošu aizsargabģērbu

19. Cik bieži jāveic elektroinstalācijas izolācijas pretestības mērījumus sprādzienbīstamā vidē? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Ne retāk kā reizi gadā
- B. Ne retāk kā reizi divos gados
- C. Ne retāk kā reizi piecos gados

20. Kādos gadījumos nodarbinātie jānodrošina ar individuālajiem aizsardzības līdzekļiem?

(Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Ja tas nepieciešams, darbinieka piederības konkrētajam uzņēmumam identificēšanai (darba apģērbs ar firmas logo)
- B. Ja ar kolektīviem aizsardzības līdzekļiem darba vides risku nevar samazināt vai novērst
- C. Ja tas nepieciešams uzbrucēja iebiedēšanai (gumijas steks, gāzes baloniņš)
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

21. Savieno zīmes nosaukumu ar attiecīgo brīdinājuma zīmi:

A. Oksidējoša vide	1.
B. Vispārēja bīstamība	2.
C. Vispārīga bīstamība	3.
D. Toksiska viela	4.

22. Kuros no minētajiem gadījumiem troksnis var sasniegt 100 db(A) (ja nav veikti troksni samazinoši pasākumi)? *(Iespējamās 2 pareizās atbildes)*

- A. Cūku fermā cūku barošanas laikā
- B. Darbs ar motorzāģi
- C. Darbs ar rokas urbjašīnu
- D. Moderns traktors, darbs ar aizvērtām durvīm un logiem

23. Ko cirsma izstrādes tehnoloģiskajā kartē nozīmē šis apzīmējums:

	A. Kokmateriālu pievešanas mašīna B. Strādnieku atpūtas vieta
--	--

24. Kā kategoriski aizliegts iekārušos koku noņemt ar šādiem paņēmieniem: (Iespējamās 3 pareizās atbildes)

- A. Ar sviru - pārbīdot stumbra rezgali sānis, nodarbinātiem šajā laikā jāatrodas stumbra vienā pusē
- B. Zāgēt to koku, kurā koks iekāries, kā arī tā zarus
- C. Atzāgēt klučus no iekārušos koka resgaļa
- D. Gāzt uz iekārušos koka citus kokus
- E. Ar grieztuvi - troses vienu galu nostiprinot ap koka rezgali un otru galu ar sviras palīdzību, tinot ap augoša koka stumbru

25. Savieno pareizos:

A.	Pesticīdi
B.	Insekticīdi
C.	Herbicīdi

1.	ķīmiskās vielas pret kukaiņiem
2.	ķīmiskās vielas pret nezālēm
3.	ķīmiskās vielas kaitēkļu apkarošanai

26. Kokmateriālu kraušānā, grēdu galus nostiprina pret velšanos vai krauj tā: (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Grēdas gala leņķis nepārsniedz 15 grādus
- B. Lai kokmateriāli neveļas un grēdas gala leņķis nepārsniedz 15 grādus
- C. Lai kokmateriāli neveļas un grēdas gala leņķis nepārsniedz 35 grādus

27. Ar cik augstu tehniku drīkst strādāt elektropārvades līniju tuvumā? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Tehnikas augstums no zemes (ceļa) nedrīkst pārsniegt 4,5 m
- B. Tehnikas augstums no zemes (ceļa) nedrīkst pārsniegt 5 m
- C. Tehnikas augstums no zemes (ceļa) nedrīkst pārsniegt 6,5 m

28. Kuri no minētajiem infekciju slimību izraisītājiem var izraisīt darbinieku saslimšanu lauksaimniecībā? (Iespējamās 3 pareizās atbildes)

- A. Trakumsērga
- B. Ērču encefalīts
- C. Tuberkuloze
- D. Bruceloze
- E. Difterija

29. Koku gāšanas darba vietā aizliegts atstāt: (Iespējamās 2 pareizās atbildes)

- A. Aizzāgētus kokus
- B. Nepilnīgi nozāgētus kokus
- C. Izslēgtu tehniku

30. Kurām no minētajām darbībām ir nepieciešams sākotnējais (ietekmes uz vidi) novērtējums? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Mājas (istabas) dzīvnieku kapsētu ierīkošanai
- B. Tematiskā parka ierīkošanai
- C. Apmežošanai, ja zemes platība ir lielāka par 50 hektāriem
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

ATBILDES

1. **Kādus dokumentus nepieciešams sastādīt, veicot darba vides iekšējo uzraudzību uzņēmumā?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
 - A. Darba vides risku novērtējums
 - B. Personu, profesiju vai darba vietu saraksts, kurās nodarbinātajiem darbā ir īpaši apstākļi
 - C. Darba aizsardzības pasākumu plāns
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
2. **Kuri Ministru kabineta noteikumi nosaka drošības un veselības aizsardzības prasībām darbā uz zvejas kuģiem:** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
 - A. MK Nr.660
 - B. MK Nr.61
 - C. MK Nr.65
3. **Kurš no minētajiem darba vides riska faktoriem ir sastopams mežistrādē?** *(Iespējamās 3 pareizās atbildes)*
 - A. Piespiedu poza guļot
 - B. Troksnis un vibrācija
 - C. Mikroklimata ietekme
 - D. Paaugstināts redzes saspringums
 - E. Bioloģiskie riska faktori
4. **Kurā no minētajām nozarēm nepieciešams novērtēt bioloģisko aģentu radīto risku?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
 - A. Veselības aprūpes nozarē
 - B. Mežsaimniecībā
 - C. Piena produktu pārtikas rūpniecībā
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
5. **Kādām ir jābūt darba aizsardzības instrukcijām un apmācībai?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
 - A. Angļu valodā
 - B. Valsts valodā un saprotamai
 - C. Nodarbinātajiem saprotamai un piemērotai viņu profesionālajai sagatavotībai
6. **Kāda ir pirmā darbība, kas jāveic, sniedzot palīdzību cietušajam elektrotraumas gadījumā?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
 - A. Jāpārtrauc strāvas iedarbība
 - B. Jāuzsāk elpināšana un sirds masāža, kā arī nekavējoties jāizsauc ātrā palīdzība
 - C. Jāevakuē cietušais no bīstamās zonas
7. **Bīstamās zonas minimālais rādiuss:** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
 - A. Ir pieci metri no personas, kas atzaro nozāgētu koku
 - B. Ir desmit metri no personas, kas atzaro nozāgētu koku

8. Kāda informācija tiek sniegta ķīmisko vielu un maisījumu Drošības datu lapās ? (Iespējamās 2 pareizās atbildes)

- A. Lietošanas norādījumi
- B. Uzglabāšanas norādījumi
- C. Mārketinga informācija

9. Kokmateriālu kraušanā , grēdu galus nostiprina pret velšanos vai krauj tā: (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Lai kokmateriāli neveļas un grēdas gala leņķis nepārsniedz 35 grādus
- B. Grēdas gala leņķis nepārsniedz 15 grādus
- C. Lai kokmateriāli neveļas un grēdas gala leņķis nepārsniedz 15 grādus

10. Ko nozīmē dotā piktogramma? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Toksisks
- B. Bīstami veselībai
- C. Gāze zem spiediena

11. Kurā no minētajiem gadījumiem jālieto aizsargbrilles ? (Iespējamās 2 pareizās atbildes)

- A. Mežizstrādes darbos
- B. Strādājot būvlaukumā
- C. Strādājot konditorijas cehā

12. Kurus no zemāk minētajiem riska faktori var pasargāt acu un sejas IAL: (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Mehāniskie faktori (triecienizturība)
- B. Ķīmiskie faktori (ķīmiskā izturība)
- C. Elektriskie faktori (aizsardzība pret elektrisko loku un tieša elektrības kontakta)
- D. Karstuma iedarbība (karstuma un liesmu izturība)
- E. Starojums (aizsardzība pret infrasarkano starojumu, UV stariem, lāzestariem, RTG stariem, spožu gaismu)
- F. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- G. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

13. Kuras no zemāk minētajām ķīmiskajām vielām rodas mēsļu sadalīšanās procesā un ir kaitīgas darbiniekiem. (Iespējamās 4 pareizās atbildes)

- A. Ozons
- B. Metāns
- C. Amonjaks
- D. Oglekļa oksīdi
- E. Sērūdeņradis
- F. Ogleklis

14. Pret kuras grupas bioloģisko agentu iedarbību nav iespējami efektīvi profilakses pasākumi un ārstēšana? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. 1.grupas bioloģiskie aģenti
- B. 2. un 3.grupas bioloģiskie aģenti
- C. 4.grupas bioloģiskie aģenti
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

15. Kurā veida traktortehnikā risks darbinieka veselībai būs ar zemāku riska pakāpi:

A. atklāta tipa traktors

B. traktors ar pretapgāšanās stieņiem

C. traktors ar kabīni

16. Kā izvairīties no saslimšanas ar zoonozi, strādājot lopkopībā? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Dzīvnieku vakcinācija
- B. Efektīva ventilācijas sistēma
- C. Personīgās higiēnas ievērošana
- D. Individuālo aizsardzības līdzekļu lietošana
- E. Pareizas visas augstāk minētās metodes

17. Kādos gadījumos par nelaimes gadījumiem darbā ir jāziņo Valsts darba inspekcijai? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Ja nodarbinātajam nelaimes gadījuma rezultātā radušies smagi veselības traucējumi
- B. Ja nelaimes gadījums darbā noticis uzņēmumā, kurā nodarbināti mazāk kā pieci nodarbinātie
- C. Jāziņo par visiem nelaimes gadījumiem darbā, kuriem darba spēju zudums ir ilgāks par 3 diennaktīm
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

18. Kokmateriālus pa nogāzēm atļauts velt, ja: (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Darbības zonā neatrodas cilvēki.
- B. Darbības zonā atrodas cilvēki, kas kontrolē procesu
- C. darbības zonā neatrodas cilvēki ar atbilstošu atstarojošu aizsargabģērbu

19. Cik bieži jāveic elektroinstalācijas izolācijas pretestības mērījumus sprādzienbīstamā vidē? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Ne retāk kā reizi gadā
- B. Ne retāk kā reizi divos gados
- C. Ne retāk kā reizi piecos gados

20. Kādos gadījumos nodarbinātie jānodrošina ar individuālajiem aizsardzības līdzekļiem?

(Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Ja tas nepieciešams, darbinieka piederības konkrētajam uzņēmumam identificēšanai (darba apģērbs ar firmas logo)
- B. Ja ar kolektīviem aizsardzības līdzekļiem darba vides risku nevar samazināt vai novērst
- C. Ja tas nepieciešams uzbrucēja iebiedēšanai (gumijas steks, gāzes baloniņš)
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

21. Savieno zīmes nosaukumu ar attiecīgo brīdinājuma zīmi:

A. Oksidējoša vide	1.
B. Vispārēja bīstamība	2.
C. Vispārīga bīstamība	3.
D. Toksiska viela	4.

22. Kuros no minētajiem gadījumiem troksnis var sasniegt 100 db(A) (ja nav veikti troksni samazinoši pasākumi)? *(Iespējamās 2 pareizās atbildes)*

- A. Cūku fermā cūku barošanas laikā
- B. Darbs ar motorzāģi
- C. Darbs ar rokas urbjašīnu
- D. Moderns traktors, darbs ar aizvērtām durvīm un logiem

23. Ko cirsma izstrādes tehnoloģiskajā kartē nozīmē šis apzīmējums:

	A. Kokmateriālu pievešanas mašīna B. <u>Strādnieku atpūtas vieta</u>
--	---

24. Kā kategoriski aizliegts iekārušos koku noņemt ar šādiem paņēmieniem: (Iespējamās 3 pareizās atbildes)
- Ar sviru - pārbīdot stumbra rezgali sānis, nodarbinātiem šajā laikā jāatrodas stumbra vienā pusē
 - Zāgēt to koku, kurā koks iekāries, kā arī tā zarus
 - Atzāgēt klučus no iekārušos koka resgala
 - Gāzt uz iekārušos koka citus kokus
 - Ar grieztuvi - troses vienu galu nostiprinot ap koka rezgali un otru galu ar sviras palīdzību, tinot ap augoša koka stumbru

25. Savieno pareizos:

A.	Pesticīdi	3
B.	Insekticīdi	1
C.	Herbicīdi	2

1.	ķīmiskās vielas pret kukaiņiem
2.	ķīmiskās vielas pret nezālēm
3.	ķīmiskās vielas kaitēkļu apkarošanai

26. Kokmateriālu kraušānā, grēdu galus nostiprina pret velšanos vai krauj tā: (Iespējama 1 pareizā atbilde)
- Grēdas gala leņķis nepārsniedz 15 grādus
 - Lai kokmateriāli neveļas un grēdas gala leņķis nepārsniedz 15 grādus
 - Lai kokmateriāli neveļas un grēdas gala leņķis nepārsniedz 35 grādus
27. Ar cik augstu tehniku drīkst strādāt elektropārvades līniju tuvumā? (Iespējama 1 pareizā atbilde)
- Tehnikas augstums no zemes (ceļa) nedrīkst pārsniegt 4,5 m
 - Tehnikas augstums no zemes (ceļa) nedrīkst pārsniegt 5 m
 - Tehnikas augstums no zemes (ceļa) nedrīkst pārsniegt 6,5 m
28. Kuri no minētajiem infekciju slimību izraisītājiem var izraisīt darbinieku saslimšanu lauksaimniecībā? (Iespējamās 3 pareizās atbildes)
- Trakumsērga
 - Ērču encefalīts
 - Tuberkuloze
 - Bruceloze
 - Difterija
29. Koku gāšanas darba vietā aizliegts atstāt: (Iespējamās 2 pareizās atbildes)
- Aizzāgētus kokus
 - Nepilnīgi nozāgētus kokus
 - Izslēgtu tehniku
30. Kurām no minētajām darbībām ir nepieciešams sākotnējais (ietekmes uz vidi) novērtējums? (Iespējama 1 pareizā atbilde)
- Mājas (istabas) dzīvnieku kapsētu ierīkošanai
 - Tematisko parku ierīkošanai
 - Apmežošanai, ja zemes platība ir lielāka par 50 hektāriem
 - Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

ATBILDES			
1	D	16	E
2	B	17	C
3	B; C; E	18	A
4	D	19	B
5	C	20	B
6	A	21	A-4; B-1; C-2; D-3
7	A	22	A; B
8	A; B	23	B
9	A	24	B; C; D
10	B	25	A-3; B-1; C-2
11	A; B	26	C
12	F	27	A
13	B; C; D; E	28	A; B; C
14	C	29	A; B
15	C	30	D

TESTS II

Vārds, uzvārds: _____

Datums: _____

1. **Kādus dokumentus nepieciešams sastādīt, veicot darba vides iekšējo uzraudzību uzņēmumā?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
 - A. Darba vides risku novērtējums
 - B. Personu, profesiju vai darba vietu saraksts, kurās nodarbinātajiem darbā ir īpaši apstākļi
 - C. Darba aizsardzības pasākumu plāns
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
2. **Kuri Ministru kabineta noteikumi nosaka darba aizsardzības prasības mežsaimniecībā?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
 - A. MK Nr.300
 - B. MK Nr.310
 - C. MK Nr.320
3. **Detalizēti aprakstītu ziņojumu par atgadījumiem jūrā, kas apdraud vai varētu apdraudēt kuģa apkalpes locekļu drošību un veselību kuģa īpašnieks vai kapteinis nosūta:** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
 - A. VAS "Latvijas Jūras administrācija" Kuģošanas drošības inspekcijai
 - B. Valsts darba inspekcijai
 - C. Nekur nesūta, tikai reģistrēti kuģa žurnālā
4. **Kurš no minētajiem darba vides riska faktoriem ir sastopams mežistrādē?** *(Iespējamās 3 pareizās atbildes)*
 - A. Troksnis un vibrācija
 - B. Piespiedu poza guļot
 - C. Mikroklimata ietekme
 - D. Paaugstināts redzes saspringums
 - E. Bioloģiskie riska faktori
5. **Kas jāņem vērā novērtējot darba vides riskus uzņēmumā?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
 - A. Darba laika organizēšana un darba metodes
 - B. Nodarbināto profesionālās zināšanas un apmācība
 - C. Fizikālie, ķīmiskie, psiholoģiskie un bioloģiskie darba vides faktori
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
6. **Kādos gadījumos veic neplānoto instruktāžu?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
 - A. Mainās darba apstākļi, darba raksturs, darba vieta, darba aprīkojums, tehnoloģiskais vai darba process
 - B. Nodarbinātais pārtraucis darbu uz laiku, kas ilgāks par 60 kalendāra dienām, bet darbos ar bīstamām iekārtām vai darbos ar paaugstinātu bīstamību, uz laiku, kas ilgāks par 45 kalendāra dienām
 - C. Noticis nelaimes gadījums vai konstatēta arodsaslimšana

- D. Nodarbinātais pārtraucis darbu uz laiku, kas ilgāks par 60 kalendāra dienām, bet darbos ar bīstamām iekārtām vai darbos ar paaugstinātu bīstamību, uz laiku, kas ilgāks par 45 kalendāra dienām
- E. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- F. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
7. **Kam nepieciešams nekavējoties paziņot par apstākļiem, kas apdraud nodarbināto drošību un veselību, ja kompetentais speciālists tādus konstatē uzņēmumā, kurā veic darba vides risku novērtēšanu?** *(Iespējamās 2 pareizās atbildes)*
- A. Attiecīgajiem nodarbinātajiem, kas pakļauti minētajiem apstākļiem
- B. Uzņēmuma darba devējam
- C. Valsts darba inspekcijai
8. **Iedarbinot motorzāģa dzinēju, persona, kas veic mežsaimniecības darbus:** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
- A. atrodas vismaz divu metru attālumā no citām personām;
- B. nodrošina, lai ķēde neskar citus priekšmetus;
- C. motorzāģi fiksē nekustīgā stāvoklī;
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
9. **Kokmateriālus pa nogāzēm atļauts velt, ja:** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
- A. Darbības zonā neatrodas cilvēki.
- B. Darbības zonā atrodas cilvēki, kas kontrolē procesu
- C. darbības zonā neatrodas cilvēki ar atbilstošu atstarojošu aizsargabģērbu
10. **Ko nozīmē dotā piktogramma?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
-
- A. Viegli uzliesmojoš
- B. Toksisks
- C. Gāze zem spiediena
11. **Kurā no minētajiem gadījumiem jālieto aizsargapavi ar purngala aizsardzību un necaurduramu zoli ?** *(Iespējamās 2 pareizās atbildes)*
- A. Mežizstrādes darbos
- B. Strādājot būvlaukumā
- C. Strādājot konditorijas cehā
12. **Kuras ķermeņa daļas ir visjūtīgākās pret vibrāciju?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
- A. Mugurkauls
- B. Iekšējie orgāni
- C. Roku un kāju pirksti

- 13. Kas jāņem vērā, ja nodarbinātajam vienlaikus jālieto vairāki individuālie aizsardzības līdzekļi?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
- A. Jānodrošina aizsardzība pret visu attiecīgo riska faktoru iedarbību
 - B. Jāgarantē aizsardzības efektivitāte neradot papildus riska faktorus
 - C. Tiem jābūt savstarpēji savienojamiem un savietojamiem
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
- 14. Kuras no zemāk minētajām ķīmiskajām vielām rodas mēslu sadalīšanās procesā un ir īpaši kaitīgas darbiniekiem?** *(Iespējamās 4 pareizās atbildes)*
- A. Ozons
 - B. Sērūdeņradis
 - C. Ogleklis
 - D. Metāns
 - E. Amonjaks
 - F. Oglekļa oksīdi
- 15. Kura no minētajām nodarbināto kategorijām ir īpaši jūtīga pret smagumu pārvietošanas risku?** *(Iespējamās 3 pareizās atbildes)*
- A. Nodarbinātie ar samazinātām fiziskajām spējām
 - B. Jaunieši
 - C. Vecāki cilvēki (vecāki par 40 gadiem)
 - D. Jaunieši, kas sanieguši 21 gadu
- 16. Kuras ķīmiskās vielas radītās sprādzienbīstamās vides risks ir visaugstākais?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
- A. Vietas, kuru uzliesmojuma temperatūra ir zem 28 °C
 - B. Vietas, kuru uzliesmojuma temperatūra ir no 28 līdz 61 °C
 - C. Vietas, kuru uzliesmojuma temperatūra ir virs 61 °C
- 17. Kurā veida traktortehnikā risks darbinieka veselībai būs ar augstāku riska pakāpi:**

A. atklāta tipa traktors

B. traktors ar pretapgāšanās stieņiem

C. traktors ar kabīni

18. Kura no sekojošām infekcijām Latvijā ir uzskatāma par arodfekciju (slimību, ar kuru cilvēks var inficēties, pildot darba pienākumus)? (Iespējama 1 pareizā atbilde)
- A. B hepatīts
 - B. Trakumsērga
 - C. Ērču encefalīts
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
19. Kurā iestādē jāgriežas, lai saņemtu atbildību no valsts, ja nodarbinātais cietis nelaimes gadījumā darbā? (Iespējama 1 pareizā atbilde)
- A. Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrā
 - B. Veselības obligātās apdrošināšanas valsts aģentūra
 - C. Valsts darba inspekcijā
20. Treilēšanas traktoru vinču trosei ir jābūt: (Iespējama 1 pareizā atbilde)
- A. vismaz 15 metrus gara un atbilst vinčas ražotāja noteiktajām prasībām
 - B. vismaz 35 metrus gara un atbilst vinčas ražotāja noteiktajām prasībām
 - C. vismaz 25 metrus gara un atbilst vinčas ražotāja noteiktajām prasībām
21. Cik bieži jāveic elektroinstalācijas izolācijas pretestības mērījumus? (Iespējama 1 pareizā atbilde)
- A. Ne retāk kā reizi gadā ķīmiski agresīvā vidē
 - B. Ne retāk kā reizi 2 gados sprādzienbīstamā vidē
 - C. Ne retāk kā reizi 10 gados
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
22. Vai vienu un to pašu individuālo aizsardzības līdzekli var lietot vairāki nodarbinātie? (Iespējama 1 pareizā atbilde)
- A. Nē, jo katrs nodarbinātais jānodrošina ar saviem IAL
 - B. Jā, ja tiek nodrošinātas atbilstošas higiēnas prasības un netiek nelabvēlīgi ietekmēta lietotāju veselība
 - C. Jā, tas ir atļauts visos gadījumos
23. Savieno zīmes nosaukumu ar attiecīgo brīdinājuma zīmi:

A. Dziļš ūdens	1.
B. Radioaktīva viela vai jonizējošs starojums	2.

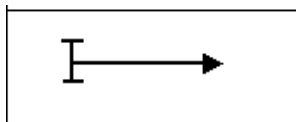

C. Bioloģiskais risks	3.
D. Nejonizējoša radiācija vai starojums	4.

24. Kuros no minētajiem gadījumiem troksnis var sasniegt 100 db(A) (ja nav veikti troksni samazinoši pasākumi)? (Iespējamās 3 pareizās atbildes)

- A. Moderns traktors, darbs ar aizvērtām durvīm un logiem
- B. Cūku fermā cūku barošanas laikā
- C. Darbs ar motorzāģi
- D. Medību saimniecība
- E. Darbs ar rokas urbjašīnu

25. Ko cirmsas izstrādes tehnoloģiskajā kartē nozīmē šis apzīmējums: (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Izvešanas virziens
- B. Slejas izstrādes virziens

26. Kategoriski aizliegts iekārušos koku noņemt ar šādiem paņēmieniem: (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Zāgēt to koku, kurā koks iekāries, kā arī tā zarus
- B. Atzāgēt klučus no iekārušos koka resgaļa
- C. Gāzt uz iekārušos koka citus kokus
- D. Atcirst iekārušos koka saknes, resgali vai celmu
- E. Noņemt iekārušos koku vienlaikus ar stumbru kravas savākšanu
- F. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- G. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

27. Savieno pareizos:

A.	Herbicīdi
B.	Fungicīdi
C.	Rodenticīdi

1.	ķīmiskās vielas pret patogēnām sēnītēm
2.	ķīmiskās vielas pret grauzējiem
3.	ķīmiskās vielas pret nezālēm

28. Ar rokām krautas grēdas augstums nedrīkst nepārsniegt: (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. 1,8 metrus
- B. 1,5 metrus
- C. 2 metrus

29. **Ar cik augstu tehniku drīkst strādāt elektropārvades līniju tuvumā?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*

- A. Tehnikas augstums no zemes (ceļa) nedrīkst pārsniegt 3 m
- B. Tehnikas augstums no zemes (ceļa) nedrīkst pārsniegt 4,5 m
- C. Tehnikas augstums no zemes (ceļa) nedrīkst pārsniegt 5,5 m

30. **Kuru organisma sistēmu neietekmē laima (boreliozi) slimība?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*

- A. Dermatoloģisko (ādu)
- B. Gastroenteroloģisko (gremošanas sistēmu)
- C. Neiroloģisko (nervu sistēmu)
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

ATBILDES

1. **Kādus dokumentus nepieciešams sastādīt, veicot darba vides iekšējo uzraudzību uzņēmumā?**
(Iespējama 1 pareizā atbilde)
 - A. Darba vides risku novērtējums
 - B. Personu, profesiju vai darba vietu saraksts, kurās nodarbinātajiem darbā ir īpaši apstākļi
 - C. Darba aizsardzības pasākumu plāns
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
2. **Kuri Ministru kabineta noteikumi nosaka darba aizsardzības prasības mežsaimniecībā?**
(Iespējama 1 pareizā atbilde)
 - A. MK Nr.300
 - B. MK Nr.310
 - C. MK Nr.320
3. **Detalizēti aprakstītu ziņojumu par atgadījumiem jūrā, kas apdraud vai varētu apdraudēt kuģa apkārtes locekļu drošību un veselību kuģa īpašnieks vai kapteinis nosūta:**
(Iespējama 1 pareizā atbilde)
 - A. VAS "Latvijas Jūras administrācija" Kuģošanas drošības inspekcijai
 - B. Valsts darba inspekcijai
 - C. Nekur nesūta, tikai reģistrēti kuģa žurnālā
4. **Kurš no minētajiem darba vides riska faktoriem ir sastopams mežistrādē?**
(Iespējamās 3 pareizās atbildes)
 - A. Troksnis un vibrācija
 - B. Piespiedu poza guļot
 - C. Mikroklimata ietekme
 - D. Paaugstināts redzes saspringums
 - E. Bioloģiskie riska faktori
5. **Kas jāņem vērā novērtējot darba vides riskus uzņēmumā?** (Iespējama 1 pareizā atbilde)
 - A. Darba laika organizēšana un darba metodes
 - B. Nodarbināto profesionālās zināšanas un apmācība
 - C. Fizikālie, ķīmiskie, psiholoģiskie un bioloģiskie darba vides faktori
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
6. **Kādos gadījumos veic neplānoto instruktāžu?** (Iespējama 1 pareizā atbilde)
 - A. Mainās darba apstākļi, darba raksturs, darba vieta, darba aprīkojums, tehnoloģiskais vai darba process
 - B. Nodarbinātais pārtraucis darbu uz laiku, kas ilgāks par 60 kalendāra dienām, bet darbos ar bīstamām iekārtām vai darbos ar paaugstinātu bīstamību, uz laiku, kas ilgāks par 45 kalendāra dienām
 - C. Noticis nelaimes gadījums vai konstatēta arodsaslimšana
 - D. Nodarbinātais pārtraucis darbu uz laiku, kas ilgāks par 60 kalendāra dienām, bet darbos ar bīstamām iekārtām vai darbos ar paaugstinātu bīstamību, uz laiku, kas ilgāks par 45 kalendāra dienām
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - F. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

7. Kam nepieciešams nekavējoties paziņot par apstākļiem, kas apdraud nodarbināto drošību un veselību, ja kompetentais speciālists tādus konstatē uzņēmumā, kurā veic darba vides risku novērtēšanu? (Iespējamās 2 pareizās atbildes)
- A. Attiecīgajiem nodarbinātajiem, kas pakļauti minētajiem apstākļiem
 - B. Uzņēmuma darba devējam
 - C. Valsts darba inspekcijai
8. Iedarbinot motorzāģa dzinēju, persona, kas veic mežsaimniecības darbus: (Iespējama 1 pareizā atbilde)
- A. atrodas vismaz divu metru attālumā no citām personām;
 - B. nodrošina, lai ķēde neskar citus priekšmetus;
 - C. motorzāģi fiksē nekustīgā stāvoklī;
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
9. Kokmateriālus pa nogāzēm atļauts velt, ja: (Iespējama 1 pareizā atbilde)
- A. Darbības zonā neatrodas cilvēki.
 - B. Darbības zonā atrodas cilvēki, kas kontrolē procesu
 - C. darbības zonā neatrodas cilvēki ar atbilstošu atstarojošu aizsargabģērbu
10. Ko nozīmē dotā piktogramma? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Viegli uzliesmojoš
 - B. Toksisks
 - C. Gāze zem spiediena
11. Kurā no minētajiem gadījumiem jālieto aizsargapavi ar purngala aizsardzību un necaurduramu zoli? (Iespējamās 2 pareizās atbildes)
- A. Mežizstrādes darbos
 - B. Strādājot būvlaukumā
 - C. Strādājot konditorijas cehā
12. Kuras ķermeņa daļas ir visjūtīgākās pret vibrāciju? (Iespējama 1 pareizā atbilde)
- A. Mugurkauls
 - B. Iekšējie orgāni
 - C. Roku un kāju pirksti
13. Kas jāņem vērā, ja nodarbinātajam vienlaikus jālieto vairāki individuālie aizsardzības līdzekļi? (Iespējama 1 pareizā atbilde)
- A. Jānodrošina aizsardzība pret visu attiecīgo riska faktoru iedarbību
 - B. Jāgarantē aizsardzības efektivitāte neradot papildus riska faktorus
 - C. Tiem jābūt savstarpēji savienojamiem un savietojamiem
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

14. Kuras no zemāk minētajām ķīmiskajām vielām rodas mēslu sadalīšanās procesā un ir īpaši kaitīgas darbiniekiem? *(Iespējamās 4 pareizās atbildes)*
- A. Ozons
 - B. Sērūdeņradis
 - C. Ogleklis
 - D. Metāns
 - E. Amonjaks
 - F. Oglekļa oksīdi
15. Kura no minētajām nodarbināto kategorijām ir īpaši jutīga pret smagumu pārvietošanas risku? *(Iespējamās 3 pareizās atbildes)*
- A. Nodarbinātie ar samazinātām fiziskajām spējām
 - B. Jaunieši
 - C. Vecāki cilvēki (vecāki par 40 gadiem)
 - D. Jaunieši, kas sanieguši 21 gadu
16. Kuras ķīmiskās vielas radītās sprādzienbīstamās vides risks ir visaugstākais? *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
- A. Vielas, kuru uzliesmojuma temperatūra ir zem 28 °C
 - B. Vielas, kuru uzliesmojuma temperatūra ir no 28 līdz 61 °C
 - C. Vielas, kuru uzliesmojuma temperatūra ir virs 61 °C

17. Kurā veida traktortehnikā risks darbinieka veselībai būs ar augstāku riska pakāpi:

- A. atklāta tipa traktors
- B. traktors ar pretapgāšanās stieniem
- C. traktors ar kabīni

18. Kura no sekojošām infekcijām Latvijā ir uzskatāma par arodfekciju (slimību, ar kuru cilvēks var inficēties, pildot darba pienākumus)? *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
- A. B hepatīts
 - B. Trakumsērga
 - C. Ērču encefalīts
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
19. Kurā iestādē jāgriežas, lai saņemtu atlīdzību no valsts, ja nodarbinātais cietis nelaimes gadījumā darbā? *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
- A. Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrā
 - B. Veselības obligātās apdrošināšanas valsts aģentūra
 - C. Valsts darba inspekcijā

- 20. Treilēšanas traktoru vinču trosei ir jābūt: (Iespējama 1 pareizā atbilde)**
- A. vismaz 15 metrus gara un atbilst vinčas ražotāja noteiktajām prasībām
 - B. vismaz 35 metrus gara un atbilst vinčas ražotāja noteiktajām prasībām
 - C. vismaz 25 metrus gara un atbilst vinčas ražotāja noteiktajām prasībām
- 21. Cik bieži jāveic elektroinstalācijas izolācijas pretestības mērījumus? (Iespējama 1 pareizā atbilde)**
- A. Ne retāk kā reizi gadā ķīmiski agresīvā vidē
 - B. Ne retāk kā reizi 2 gados sprādzienbīstamā vidē
 - C. Ne retāk kā reizi 10 gados
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
- 22. Vai vienu un to pašu individuālo aizsardzības līdzekli var lietot vairāki nodarbinātie? (Iespējama 1 pareizā atbilde)**
- A. Nē, jo katrs nodarbinātais jānodrošina ar saviem IAL
 - B. Jā, ja tiek nodrošinātas atbilstošas higiēnas prasības un netiek nelabvēlīgi ietekmēta lietotāju veselība
 - C. Jā, tas ir atļauts visos gadījumos

23. Savieno zīmes nosaukumu ar attiecīgo brīdinājuma zīmi:

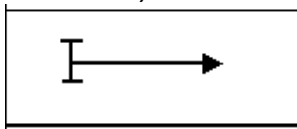
A. Dziļš ūdens	1.
B. Radioaktīva viela vai jonizējošs starojums	2.
C. Bioloģiskais risks	3.
D. Nejonizējoša radiācija vai starojums	4.

A-4; B -3 ; C-1 ; D -2

- 24. Kuros no minētajiem gadījumiem troksnis var sasniegt 100 db(A) (ja nav veikti troksni samazinoši pasākumi)? (Iespējamās 3 pareizās atbildes)**
- A. Moderns traktors, darbs ar aizvērtām durvīm un logiem
 - B. Cūku fermā cūku barošanas laikā
 - C. Darbs ar motorzāģi
 - D. Medību saimniecība
 - E. Darbs ar rokas urbjmašīnu

25. Ko cirsmas izstrādes tehnoloģiskajā kartē nozīmē šis apzīmējums: (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Izvešanas virziens
B. Slejas izstrādes virziens

26. Kategoriski aizliegts iekārušos koku noņemt ar šādiem paņēmieniem: (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Zāgēt to koku, kurā koks iekāries, kā arī tā zarus
B. Atzāgēt klučus no iekārušos koka resgaļa
C. Gāzt uz iekārušos koka citus kokus
D. Atcirst iekārušos koka saknes, resgali vai celmu
E. Noņemt iekārušos koku vienlaikus ar stumbru kravas savākšanu
F. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
G. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

27. Savieno pareizos:

A.	Herbicīdi	3
B.	Fungicīdi	1
C.	Rodencitīdi	2

1.	ķīmiskās vielas pret patogēnām sēnītēm
2.	ķīmiskās vielas pret grauzējiem
3.	ķīmiskās vielas pret nezālēm

28. Ar rokām krautas grēdas augstums nedrīkst pārsniegt: (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. 1,8 metrus
B. 1,5 metrus
C. 2 metrus

29. Ar cik augstu tehniku drīkst strādāt elektropārvades līniju tuvumā? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Tehnikas augstums no zemes (ceļa) nedrīkst pārsniegt 3 m
B. Tehnikas augstums no zemes (ceļa) nedrīkst pārsniegt 4,5 m
C. Tehnikas augstums no zemes (ceļa) nedrīkst pārsniegt 5,5 m

30. Kuru organisma sistēmu neietekmē laima (boreliozi) slimība? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Dermatoloģisko (ādu)
B. Gastroenteroloģisko (gremošanas sistēmu)
C. Neiroloģisko (nervu sistēmu)
D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

ATBILDES			
1	D	16	A
2	B	17	A; B
3	A	18	D
4	A; C; E	19	A
5	D	20	B
6	E	21	D
7	A; B	22	B
8	D	23	A-4; B-3; C-1; D-2
9	A	24	B; C; D
10	A	25	A
11	A; B	26	F
12	C	27	A-3; B-1; C-2
13	D	28	A
14	B; D; E; F	29	B
15	A; B; C	30	B

TESTS III

Vārds, uzvārds: _____

Datums: _____

- Kāds ir minimālais darba aizsardzības normatīvajos aktos noteiktais termiņš darba vides risku novērtēšanai uzņēmumā? (Iespējama 1 pareizā atbilde)**
 - Ne retāk kā reizi 5 gados
 - Ne retāk kā reizi gadā
 - Ne retāk kā reizi 3 gados
- Ministru kabineta noteikumi Nr.310 nosaka (Iespējama 1 pareizā atbilde)**
 - Darba aizsardzības prasības mežsaimniecībā
 - Darba aizsardzības prasības lauksaimniecībā
 - Darba aizsardzības prasības būvniecībā
- Kurš no minētajiem darba vides riska faktoriem ir sastopams mežistrādē? (Iespējamās 3 pareizās atbildes)**
 - Troksnis un vibrācija
 - Piespiedu poza guļot
 - Mikroklimata ietekme
 - Paaugstināts redzes saspringums
 - Bioloģiskie riska faktori
- Cik bieži kuģu inspektoram jāveic pārbaudes uz zvejas kuģiem (Iespējama 1 pareizā atbilde)**
 - Ne retāk kā reizi pusgadā
 - Ne retāk kā reizi ceturksnī
 - Ne retāk kā reizi gadā
- Kādos gadījumos nodarbinātie var atteikties no darbu veikšanas? (Iespējama 1 pareizā atbilde)**
 - Darbinieks nav apmierināts ar darba samaksu
 - Darbinieks negrib lietot individuālos aizsardzības līdzekļus
 - Attiecīgais darbs jāveic komandā ar nepazīstamiem cilvēkiem
 - Attiecīgā darba veikšana rada vai var radīt risku nodarbinātā vai citu personu drošībai un veselībai un šāds risks nav novēršams citādā veidā
- Ievadinstruktāžai darba aizsardzības jautājumos jānotiek (Iespējama 1 pareizā atbilde)**
 - Trīs mēnešu laikā
 - Nedēļas laikā
 - Mēneša laikā
 - Uzreiz, pirms darba uzsākšanas
- Ar ko kompetentajam speciālistam jāsadarbojas, sniedzot pakalpojumus darba aizsardzības jomā? (Iespējamās 3 pareizās atbildes)**
 - jāiesaista uzņēmuma nodarbinātie
 - jāsadarbojas ar uzņēmuma uzticības personām (ja tādas ir)

- C. jāiesaista uzņēmuma vadība
D. Labklājības ministriju
E. Ar Valsts darba inspekciju
8. Kuri no apgalvojumiem ir patiesi par darbu ar traktortehniku? *(Iespējamās 3 pareizās atbildes)*
- A. Ja darbojas traktora dzinējs, kabīnē bez uzraudzības nedrīkst atrasties neviena persona, jo spiedpogas ir viegli iedarbināmas
B. Hidroiekārtas sūci nepieciešams noteikt, izmantojot kādu ķermeņa daļu
C. Pirms ieiešanas starp traktoru un instrumentu, izmantit stāvbremzi vai bloķēt riteņus
D. Traktorā aizliegts braukt pasažieriem (ja vien tam nav uzstādīts īpašs sēdekļis)
9. **Motorzāģi ar degvielu drīkst uzpildīt** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
- A. Drošā attālumā – ne tuvāk par 10 metriem no atklātas uguns
B. Drošā attālumā – ne tuvāk par 15 metriem no atklātas uguns
C. Drošā attālumā – ne tuvāk par 5 metriem no atklātas uguns
10. **Ko nozīmē dotā piktogramma?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*

- A. Bīstami videi
B. Bīstami dabai
C. Bīstami dzīvniekiem

11. **Kurā no minētajiem gadījumiem jālieto aizsargķivere?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
- A. Mežizstrādes darbos
B. Strādājot būvlaukumā
C. Veicot gaisa līniju apkali vai kapitālo remontu
D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
12. **Kādi individuālie aizsardzības līdzekļi jālieto, lai samazinātu vibrācijas negatīvo ietekmi?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
- A. Cimdi ar speciālu oderējumu vibrāciju slāpēšanai, apavi ar biezu mīkstu zoli
B. Cimdi no lateksa un apavi ar koka zoli
C. Dielektriskie cimdi un apavi ar papildu aizsardzību pirkstgaliem
13. **Kam ir pienākums segt individuālo aizsardzības līdzekļu iegādes izmaksas?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
- A. Darba devējam
B. Izmaksas uz pusēm sedz darba devējs un darbinieks
14. **Kādas kaitīgas un bīstamas ķīmiskās vielas izdalās, sadaloties kūtsmēsliem?** *(Iespējamās 3 pareizās atbildes)*
- A. Sērūdeņradis
B. Metāns
C. Formaldehīds

- D. Oglekļa dioksīds
E. Kūtsmēslu sadalīšanās rezultātā nerodas bīstamas un kaitīgas vielas, tā piemīt tikai nepatīkama smaka
15. Kura no minētajām nodarbināto kategorijām ir īpaši jūtīga pret smagumu pārvietošanas risku? *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
A. Nodarbinātie ar samazinātām fiziskajām spējām
B. Jaunieši
C. Vecāki cilvēki (vecāki par 40 gadiem)
D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
16. Kāds ir maksimālais laika periods līdz nākošajam ķīmiskās vielas periodiskajam mērījumam darba vides gaisā, ja tās ekspozīcijas indekss (EI) ir vienāds vai mazāks par 0,25? *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
A. 14 nedēļas
B. 64 nedēļas
C. 36 nedēļas
17. Kurā veida traktortehnikā risks darbinieka veselībai būs ar augstu risku:
-

A. atklāta tipa traktors

B. traktors ar pretapgāšanās stieņiem

3. traktors ar kabīni
18. Kas nevar piešķirt darbiniekam arodslimības diagnozi? *(Iespējamās 2 pareizās atbildes)*
A. Valsts darba inspekcija
B. Arodslimības ārstu komisija
C. Labklājības ministrija
19. Kuras no minētajām kompensācijām var saņemt arodslimnieks? *(Iespējamās 3 pareizās atbildes)*
A. Slimības pabalstu
B. Atlīdzību par darba spēju zudumu
C. Papildus apmaksātas brīvdienas
D. Papildu izdevumu kompensāciju
20. Strādājot ar meža mašīnām, starp pievešanas ceļiem izvēlas tādu attālumu, kas nodrošina drošu darbu. *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
A. Ieteicamais attālums starp pievešanas ceļu asīm ir 20 metri
B. Ieteicamais attālums starp pievešanas ceļu asīm ir 5 metri
C. Ieteicamais attālums starp pievešanas ceļu asīm ir 10 metri

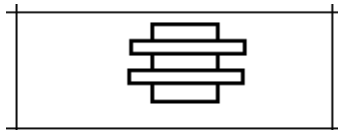
21. Cik bieži iesaka veikt pārvietojamo elektrometināšanas ietaišu izolācijas pretestības mērījumus? *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
- A. Ne retāk kā reizi 5 gados
 - B. Ne retāk kā reizi gadā
 - C. Ne retāk kā reizi 6 mēnešos

22. Izvēloties individuālo aizsardzības līdzekli, kurus no minētajiem faktoriem tu ņemtu vērā? *(Iespējamās 3 pareizās atbildes)*
- A. Ergonomikas prasības un nodarbināto veselības stāvokli
 - B. Nodarbināto auguma īpatnības
 - C. Attiecīgie darba vides riska faktori
 - D. Cenu
 - E. Pieejamību tirgū

23. Savieno zīmes nosaukumu ar attiecīgo brīdinājuma zīmi:

A. Uzmanību, pakāpiens2	1.
B. Uzmanību, nelīdzens 3	2.
C. Uzmanību, šķērslis 4	3.
D. Uzmanību, slidens1	4.

24. Ko cirsma izstrādes tehnoloģiskajā kartē nozīmē šis apzīmējums: *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*

- A. Degvielas un ziežvielu novietne
- B. Motorzāģis

25. Iekārušos kokus atļauts noņemt arī ar sekojošiem paņēmieniem: *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
- A. Ar sviru - pārbīdot stumbra rezgali sānis, nodarbinātiem šajā laikā jāatrodas stumbra vienā pusē;
 - B. Ar grieztuvi - troses vienu galu nostiprinot ap koka rezgali un otru galu ar sviras palīdzību, tinot ap augoša koka stumbru;
 - C. Ar kantāķi - griežot iekārušos koku ap savu asi.
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

26. Savieno pareizos:

A.	Pesticīdi
B.	Herbicīdi
C.	Rodencitīdi

1.	ķīmiskās vielas pret patogēnām sēnītēm
2.	ķīmiskās vielas pret grauzējiem
3.	ķīmiskās vielas pret nezālēm

27. Nodrošinot bīstamo iekārtu apkalpojošā personāla instruktāžas, jāņem vērā: (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Bīstamo iekārtu noslogotības stāvoklis
- B. Darbinieku līdzšinējā darba pieredze
- C. Darbinieku noskaņojums

28. Ar cik augstu tehniku drīkst strādāt elektropārvades līniju tuvumā? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Tehnikas augstums no zemes (ceļa) nedrīkst pārsniegt 3 m
- B. Tehnikas augstums no zemes (ceļa) nedrīkst pārsniegt 5,5 m
- C. Tehnikas augstums no zemes (ceļa) nedrīkst pārsniegt 4,5 m

29. Pret ērcu encefalītu obligāti vakcinējami sekojošu profesiju pārstāvji: (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Mežstrādnieki
- B. Mežsargi
- C. Valsts vides inspektori
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

30. Kurām no minētajām darbībām ir nepieciešams sākotnējais (ietekmes uz vidi) novērtējums? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Lauksaimniecība, mežsaimniecība, zivsaimniecība
- B. Ieguves rūpniecība
- C. Ķīmiskā rūpniecība
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

ATBILDES

- Kāds ir minimālais darba aizsardzības normatīvajos aktos noteiktais termiņš darba vides risku novērtēšanai uzņēmumā? (Iespējama 1 pareizā atbilde)**
 - Ne retāk kā reizi 5 gados
 - Ne retāk kā reizi gadā
 - Ne retāk kā reizi 3 gados
- Ministru kabineta noteikumi Nr.310 nosaka (Iespējama 1 pareizā atbilde)**
 - Darba aizsardzības prasības mežsaimniecībā
 - Darba aizsardzības prasības lauksaimniecībā
 - Darba aizsardzības prasības būvniecībā
- Kurš no minētajiem darba vides riska faktoriem ir sastopams mežistrādē? (Iespējamās 3 pareizās atbildes)**
 - Troksnis un vibrācija
 - Piespiedu poza guļot
 - Mikroklimata ietekme
 - Paaugstināts redzes saspringums
 - Bioloģiskie riska faktori
- Cik bieži kuģu inspektoram jāveic pārbaudes uz zvejas kuģiem (Iespējama 1 pareizā atbilde)**
 - Ne retāk kā reizi pusgadā
 - Ne retāk kā reizi ceturksnī
 - Ne retāk kā reizi gadā
- Kādos gadījumos nodarbinātie var atteikties no darbu veikšanas? (Iespējama 1 pareizā atbilde)**
 - Darbinieks nav apmierināts ar darba samaksu
 - Darbinieks negrib lietot individuālos aizsardzības līdzekļus
 - Attiecīgais darbs jāveic komandā ar nepazīstamiem cilvēkiem
 - Attiecīgā darba veikšana rada vai var radīt risku nodarbinātā vai citu personu drošībai un veselībai un šāds risks nav novēršams citādā veidā
- Ievadinstruktažai darba aizsardzības jautājumos jānotiek (Iespējama 1 pareizā atbilde)**
 - Trīs mēnešu laikā
 - Nedēļas laikā
 - Mēneša laikā
 - Uzreiz, pirms darba uzsākšanas
- Ar ko kompetentajam speciālistam jāsadarbojas, sniedzot pakalpojumus darba aizsardzības jomā? (Iespējamās 3 pareizās atbildes)**
 - jāiesaista uzņēmuma nodarbinātie
 - jāsadarbojas ar uzņēmuma uzticības personām (ja tādas ir)
 - jāiesaista uzņēmuma vadība
 - Labklājības ministriju
 - Ar Valsts darba inspekciju

8. Kuri no apgalvojumiem ir patiesi par darbu ar traktortehniku? *(Iespējamās 3 pareizās atbildes)*
- A. Ja darbojas traktora dzinējs, kabīnē bez uzraudzības nedrīkst atrasties neviena persona, jo spiedpogas ir viegli iedarbināmas
 - B. Hidroiekārtas sūci nepieciešams noteikt, izmantojot kādu kermena daļu
 - C. Pirms ieiešanas starp traktoru un instrumentu, izmantīt stāvbremzi vai blokēt ritenus
 - D. Traktorā aizliegts braukt pasažieriem (ja vien tam nav uzstādīts īpašs sēdekļis)

9. **Motorzāģi ar degvielu drīkst uzpildīt** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*

- A. Drošā attālumā – ne tuvāk par 10 metriem no atklātas uguns
- B. Drošā attālumā – ne tuvāk par 15 metriem no atklātas uguns
- C. Drošā attālumā – ne tuvāk par 5 metriem no atklātas uguns

10. **Ko nozīmē dotā piktogramma?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*

- A. Bīstami videi
- B. Bīstami dabai
- C. Bīstami dzīvniekiem

11. **Kurā no minētajiem gadījumiem jālieto aizsargķivere?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*

- A. Mežizstrādes darbos
- B. Strādājot būvlaukumā
- C. Veicot gaisa līniju apkali vai kapitālo remontu
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

12. **Kādi individuālie aizsardzības līdzekļi jālieto, lai samazinātu vibrācijas negatīvo ietekmi?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*

- A. Cimdi ar speciālu oderējumu vibrāciju slāpēšanai, apavi ar biezu mīkstu zoli
- B. Cimdi no lateksa un apavi ar koka zoli
- C. Dielektriskie cimdi un apavi ar papildu aizsardzību pirkstgaliem

13. **Kam ir pienākums segt individuālo aizsardzības līdzekļu iegādes izmaksas?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*

- A. Darba devējam
- B. Izmaksas uz pusēm sedz darba devējs un darbinieks

14. **Kādas kaitīgas un bīstamas ķīmiskās vielas izdalās, sadaloties kūtsmēsliem?** *(Iespējamās 3 pareizās atbildes)*

- A. Sērūdeņradis
- B. Metāns
- C. Formaldehīds
- D. Oglekļa dioksīds
- E. Kūtsmēslu sadalīšanās rezultātā nerodas bīstamas un kaitīgas vielas, tā piemīt tikai nepatīkama smaka

15. Kura no minētajām nodarbināto kategorijām ir īpaši jūtīga pret smagumu pārvietošanas risku? *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
- Nodarbinātie ar samazinātām fiziskajām spējām
 - Jaunieši
 - Vecāki cilvēki (vecāki par 40 gadiem)
 - Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
16. Kāds ir maksimālais laika periods līdz nākošajam ķīmiskās vielas periodiskajam mērījumam darba vides gaisā, ja tās ekspozīcijas indekss (EI) ir vienāds vai mazāks par 0,25? *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
- 14 nedēļas
 - 64 nedēļas
 - 36 nedēļas
17. Kurā veida traktortehnikā risks darbinieka veselībai būs ar augstu risku:
-

A. atklāta tipa traktors

B. traktors ar pretapgāšanās stieņiem

3. traktors ar kabīni
18. Kas nevar piešķirt darbiniekam arodslimības diagnozi? *(Iespējamās 2 pareizās atbildes)*
- Valsts darba inspekcija
 - Arodslimības ārstu komisija
 - Labklājības ministrija
19. Kuras no minētajām kompensācijām var saņemt arodslimnieks? *(Iespējamās 3 pareizās atbildes)*
- Slimības pabalstu
 - Atlīdzību par darba spēju zudumu
 - Papildus apmaksātas brīvdienas
 - Papildu izdevumu kompensāciju
20. Strādājot ar meža mašīnām, starp pievešanas ceļiem izvēlas tādu attālumu, kas nodrošina drošu darbu. *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
- Ieteicamais attālums starp pievešanas ceļu asīm ir 20 metri
 - Ieteicamais attālums starp pievešanas ceļu asīm ir 5 metri
 - Ieteicamais attālums starp pievešanas ceļu asīm ir 10 metri
21. Cik bieži iesaka veikt pārvietojamu elektrometināšanas ietaišu izolācijas pretestības mērījumus? *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
- Ne retāk kā reizi 5 gados
 - Ne retāk kā reizi gadā
 - Ne retāk kā reizi 6 mēnešos

22. Izvēloties individuālo aizsardzības līdzekli, kurus no minētajiem faktoriem tu ņemtu vērā? (iespējamās 3 pareizās atbildes)

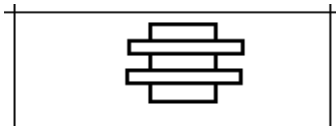
- A. Ergonomikas prasības un nodarbināto veselības stāvokli
- B. Nodarbināto auguma īpatnības
- C. Attiecīgie darba vides riska faktori
- D. Cenu
- E. Pieejamību tirgū

23. Savieno zīmes nosaukumu ar attiecīgo brīdinājuma zīmi:

A. Uzmanību, pakāpiens2	1.
B. Uzmanību, nelīdzens 3	2.
C. Uzmanību, šķērslis 4	3.
D. Uzmanību, slidens1	4.

A-2; B-3; C-4; D-1;

24. Ko cirsma izstrādes tehnoloģiskajā kartē nozīmē šis apzīmējums: (iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Degvielas un ziežvielu novietne
- B. Motorzāģis

25. Iekārušos kokus atļauts noņemt arī ar sekojošiem paņēmieniem: (iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Ar sviru - pārbīdot stumbra rezgali sānis, nodarbinātiem šajā laikā jāatrodas stumbra vienā pusē;
- B. Ar grieztuvi - troses vienu galu nostiprinot ap koka rezgali un otru galu ar sviras palīdzību, tinot ap augoša koka stumbru;
- C. Ar kantāķi - griežot iekārušos koku ap savu asi.
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

26. Savieno pareizos:

A.	Pesticīdi	1	1.	ķīmiskās vielas pret patogēnām sēnītēm
B.	Herbicīdi	3	2.	ķīmiskās vielas pret grauzējiem
C.	Rodenticīdi	2	3.	ķīmiskās vielas pret nezālēm

27. Nodrošinot bīstamo iekārtu apkalpojošā personāla instruktāžas, jāņem vērā: (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Bīstamo iekārtu noslogotības stāvoklis
- B. Darbinieku līdzšinējā darba pieredze
- C. Darbinieku noskaņojums

28. Ar cik augstu tehniku drīkst strādāt elektropārvades līniju tuvumā? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Tehnikas augstums no zemes (ceļa) nedrīkst pārsniegt 3 m
- B. Tehnikas augstums no zemes (ceļa) nedrīkst pārsniegt 5,5 m
- C. Tehnikas augstums no zemes (ceļa) nedrīkst pārsniegt 4,5 m

29. Pret ērču encefalītu obligāti vakcinējami sekojošu profesiju pārstāvji: (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Mežstrādnieki
- B. Mežsargi
- C. Valsts vides inspektori
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

30. Kurām no minētajām darbībām ir nepieciešams sākotnējais (ietekmes uz vidi) novērtējums? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Lauksaimniecība, mežsaimniecība, zivsaimniecība
- B. Ieguves rūpniecība
- C. Ķīmiskā rūpniecība
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

ATBILDES			
1	B	16	B
2	A	17	A
3	A; C; E	18	A; C
4	C	19	A; B; C
5	D	20	C
6	D	21	C
7	A; B; C	22	A; B; C
8	A; B; C	23	A-2; B-3; C-4; D-1;
9	A	24	A
10	A	25	D
11	D	26	A-1; B-3; C-2
12	A	27	B
13	A	28	C
14	A; B; D	29	D
15	D	30	D

Par drošu darbu vidē ar bioloģiskajiem faktoriem

Pirms uzsākt darbu, svarīgi novērtēt un novērst riskus

BIOLOĢISKIE RISKI LAUKSAIMNIECĪBAS NOZARĒ

Bioloģiski aktīvas vielas, parazīti un insekti, indīgi augi

RISKU NOVĒRŠANAS PASĀKUMI:

Informēšana par drošības pasākumiem un apmācība
Atbilstošu individuālo aizsardzības līdzekļu lietošana
Vakcinācijas
Piesardzīga rīcība

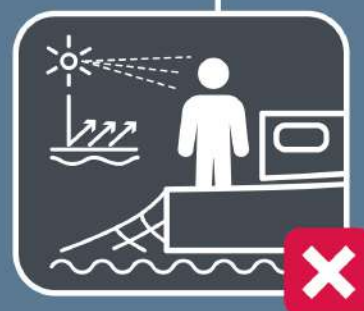
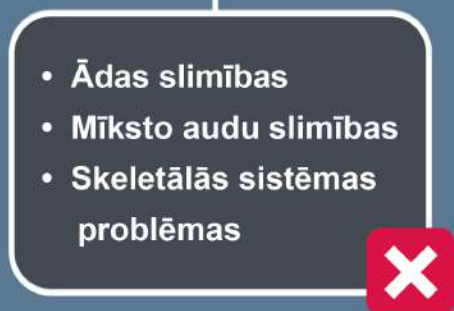
Par drošu darbu uz zvejas kuģu klāja

Pirms uzsākt darbu, svarīgi novērtēt un novērst riskus

BŪTISKĀKIE DARBA VIDES RISKI ZIVSAIMNIECĪBĀ

Mikroklimats, pastiprināts ultravioletais starojums, ergonomiskie faktori

RISKU NOVĒRŠANAS PASĀKUMI:

Informēšana par drošības pasākumiem un apmācība
Darba plānošana

Pareiza, sezonai un laikam piemērota darba apģērba lietošana
Ādas aizsardzības līdzekļu lietošana

DARBA AIZSARDZĪBAS PROCESU ORGANIZĒŠANA MEŽSAIMNIECĪBĀ

CIRSMU IZSTRĀDES TEHNOĻISKĀ KARTE

1. Ietver:

- Cirsma raksturojumu
- Cirsma izstrādes tehnoloģisko shēmu
- Izstrādes secību
- Norādījumus par darba drošību
- Informāciju par saziņu briesmu gadījumā

Tehnoloģiskā shēma

2. Izstrādā:

- **Kad:** pirms mežizstrādes darbu sākšanas
- **Kas:** darba devējs
- Divos eksemplāros

3. Glabājas:

- Cirsma
- Pie darba devēja

4. Iepazīstina:

- **Kas:** darba devējs
- **Ko:** visas personas, kas veic mežizstrādes darbu

Aizliegts izstrādāt cirsma bez tehnoloģiskās kartes, kā arī neievērot kartē dotos norādījumus.

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

SUNSTAR® ACADEMY

DARBA AIZSARDZĪBAS PROCESU ORGANIZĒŠANA MEŽSAIMNIECĪBĀ

1.

CIRSMU IZSTRĀDES TEHNOLOĢISKĀ KARTE

2.

DARBA VIDES RISKĀ NOVĒRTĒŠANA

- Darba vietu apsekošana
- Pārrunu veikšana ar darbiniekiem
- Mērījumu veikšana (indikatīvo; laboratorisko)

3.

DARBA AIZSARDZĪBAS DOKUMENTĀCIJAS IZSTRĀDĀŠANA

- Darba aizsardzības pasākuma plāns
- Risku novērtēšanas protokoli
- Darba aizsardzības instrukcijas
- Sarakstu sagatavošana (IAL, OVP, Ķīmisku vielu, u.c.)
- Rīkojumu izstrāde

4.

OBLIGĀTĀS VESELĪBAS KARTES

- Pirmreizējās
- Periodiskās
- Ārpuskārtas
- Darbinieku norīkošana

5.

DARBINIEKU APMĀCĪBAS

- Ievadapmācība
- Sākotnēja instruktāža
- Atkārtotā instruktāža
- Mērķa instruktāžas
- Neplānotās instruktāžas

6.

DARBA VIDES IEKŠĒJĀS UZRAUDZĪBAS PĀRBAUDE UN PILNVEIDOŠANA

- Darba aizsardzības pasākuma plāna izpilde
- Regulāra darba vietu apsekošana
- Dokumentācijas aktualizēšana
- Individuālo aizsardzības līdzekļu uzraudzība
- Pastāvīga sadarbība ar darba devēju un nodarbinātajiem

1. Savstarpēji saistīta, cikliska procesa

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

SUNSTAR® ACADEMY